

Revistă de asistență și pedagogie socială editată de Federația Internațională
a Comunităților Educative - FICE România

Protecția socială a copilului **Child Social Protection**

Anul XXII - nr. 1-2 (71-72)/2020

**CONVENȚIA ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE
COPILULUI 30 DE ANI DE LA ADOPTARE.
REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE**

**UN CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD
30 YEARS AFTER ADOPTION. REALITIES AND
PERSPECTIVES**

FONDATORI

Toma MAREȘ

Gerd SCHEMENAU

DIRECTOR

Prof. univ. emerit dr. Ioan NEACȘU

COLEGIUL DE REDACȚIE

Redactor șef:

Prof. univ. dr. **Sorin IVAN**

Redactor șef adjunct:

Florin ANTONESCU

Secretar general de redacție:

Dr. **Eugen SIMION**

Redactori limbi străine:

Irina Petronela CÎMPEANU

Roxana-Sorina CONSTANTINESCU

Loredana MANASIA

Daniela TORDOI

COLEGIUL ȘTIINȚIFIC

Dr. **Eugen SIMION**

Călin Aurel DRĂGOI (Germania)

Prof. univ. dr. **Walter DIETRISCH** (Germania)

Prof. univ. dr. **Liliane RIOUX** (Franța)

Prof. univ. dr. **Margit STEIN** (Germania)

Prof. dr. **Emmanuel GRUPPER** (Israel)

Dr. **Hermann RADLER** (Austria)

Prof. univ. dr. **Verginia CREȚU**

Prof. univ. dr. **Doru-Vlad POPOVICI**

Conf. univ. dr. **Roxana Ionela UREA**

Conf. univ. dr. **Gheorghia NISTOR**

Lia MERON-BERKOVITS (Israel)

Dr. **Mariana ARNĂUTU**

Dr. **Georgeta MATEI**

Dr. **Niculina KARACSONY**

Dr. **Sergiu ȚĂRA**

COLABORATORI PERMANENȚI

**Ioana PANAGOREȚ, Elena FILICHE,
Elisabeta VOICULESCU, Monica BĂRA, Ionel ARMEANU-ȘTEFĂNICĂ,
Pintilii PINCIUC, Alina FRUNZĂ, Liliana SIMION, Iuliana MATEI, Daniela BRODAC,
Anca RUSU-BODEA, Laura-Greta MARIN, Ștefania SAVIN, Roxana ONEA**

Tehnoredactare: **Ameluța VIȘAN**

Concept copertă: **Christina DRĂGOI**

Fotografii: **Christina DRĂGOI**

Responsabil de număr: **Dr. Eugen SIMION**

Copyright © 2020

Editura Universitară

Editor: Vasile Muscalu

Bd. Nicolae Bălcescu, nr. 27-33,

Sector 1, București

Tel./Fax (021) 315.32.47 / 319.67 27

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro
www.editurauniversitara.ro

ISSN 1453-939X

CUPRINS / SUMMARY

CONVENȚIA ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI LA 30 DE ANI DE LA ADOPTARE. REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE / UN CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD 30 YEARS AFTER ADOPTION. REALITIES AND PERSPECTIVES

Eugen SIMION

Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, după 30 de ani: o pledoarie pentru continuarea procesului de recunoaștere a valorii copilului / UN Convention on the rights of the child after 30 years: a pleading to continue the process of recognition the value of the child 5

Călin DRĂGOI

Strategii de management al distresului ocupațional în contextul formării profesionale continue. Deziderate, provocări, concepte, realități / Strategies for managing occupational distress in the context of continuous vocational training. Desires, challenges, concepts, realities 13

Adina CODREȘ

Child Guarantee Planul european pentru copiii vulnerabili 26

Emmanuel GRUPPER, Shachar SHUMAN

Residential care centers during the Covid 19 pandemic: A survey of 13 countries, members of FICE International / Centrele de îngrijire rezidențială a copiilor în timpul pandemiei Covid 19: Un sondaj efectuat în 13 țări, membre ale FICE International 30

Nicoleta ALDEA

Antigypsyismul – O nouă abordare instituțională europeană. De la definiție specifică, la acțiuni concrete 40

Maayan BURSTEIN

Limba maternă și limba mamei vitrege, reflexie asupra experienței migrației din perspectiva limbajului printre solicitanții de azil din Africa în satele de tineri din Israel 48

Nachum KATZ

Criză și oportunitate în umbra coronavirusului. Și ce încearcă să ne învețe pandemia!? 55

DIN ACTIVITATEA FICE ROMÂNIA / FICE ROMANIA ACTIVITIES

Toma MAREȘ, Ștefania SAVIN, Marius DOHOTARU

Raport privind lucrările Consiliului Federal al FICE International 59

Toma MAREȘ, Ștefania SAVIN, Marius DOHOTARU

Raport asupra Congresului FICE International, Tel Aviv, Israel 62

Florin ANTONESCU

Copiii nu pot reuși la școală și în general în viață, când sunt flămânzi 65

Andrei MĂRĂȘOIU

FICE International live forum, 8 iulie 2020 67

**RETROSPECTIVE ȘI PERSPECTIVE ÎN PEDAGOGIA SOCIALĂ /
RETROSPECTIVES AND PERSPECTIVES IN SOCIAL PEDAGOGY**

Călin A. DRĂGOI

Paradisul pedagogic pierdut – Re:Framing 70

CONVENȚIA ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI, DUPĂ 30 DE ANI: O PLEDOARIE PENTRU CONTINUAREA PROCESULUI DE RECUNOAȘTERE A VALORII COPILULUI

UN CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD AFTER 30 YEARS: A PLEADING TO CONTINUE THE PROCESS OF RECOGNITION THE VALUE OF THE CHILD

Dr. Eugen SIMION

Șef serviciu, DGASPC Neamț
Președinte, Filiala Neamț, FICE România

Abstract

In the 30 years of conventional adoption of the rights of the child, on November 20, 1989, the lives of millions of children have been improved by measures ordered by each state. This anniversary is one of the boldest actions and ensures that it is never possible to meet the child and everyone is supported to reach their full potential.

Whole children around the world and the recognition of the rights of individuals rights, care are inherent in all people and all people and can also say special defense and protection.

The year 2019 was an important one to be able to celebrate its importance and nurture progress and promote to promote children's rights so far and also a criterion for accelerating the 2030 Agenda for Sustainable Development, when it is the heads of state and government met at the highest-level political forum at the UN, convening the opening of the most famous 74th General Assembly, for a progressive discussion and challenge in the joint efforts of an implementation of the Sustainable Development Goals (SDG) at local, national and global levels.

In this article we try to summarize what has been said in the international press and in specialized guides and reports about the progress made by the states of the world in the 30 years since the adoption of the UN Convention.

În cei 30 de ani de la adoptarea *Convenției cu privire la drepturile copilului*, la 20 Noiembrie 1989, viețile a milioane de copii au fost îmbunătățite prin măsuri dispuse de către fiecare stat, în urma ratificării documentului. Acest moment aniversar este unul al acțiunilor îndrăznețe și al asigurărilor că nu este lăsat în urmă niciun copil și că fiecare este sprijinit ca să își atingă potențialul maxim.

Copiii din toată lumea au fost recunoscuți ca deținători individuali de drepturi, care sunt inerente demnității umane a tuturor oamenilor și, de asemenea, ca având dreptul la apărare și la protecție specială.

Anul 2019 a fost unul important deoarece a fost sărbătorită această aniversare importantă și progresul care a fost făcut în promovarea drepturilor copiilor până în prezent și, de asemenea, a fost un an critic pentru accelerarea Agendei 2030 privind Dezvoltarea

Durabilă, când șefii de stat și de guvern s-au întâlnit la Forumul politic la nivel înalt al ONU, convocat în cadrul deschiderii celei de-a 74-a Adunări Generale, pentru a discuta progresul și provocările în eforturile comune de a implementa Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) la nivel local, nivel național, regional și global.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă au fost adoptate de către toate statele membre ale Organizației Națiunilor Unite în 2015 pentru a pune capăt sărăciei, pentru a reduce inegalitățile și pentru a construi societăți mai pașnice și prospere până în 2030. Cunoscute și sub denumirea de Obiective Globale, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă sunt un apel la acțiune pentru a crea o lume în care toți oamenii să conteze.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă nu vor putea fi atinse fără a asigura respectarea

drepturilor copilului. Întrucât liderii lumii lucrează pentru a îndeplini promisiunile făcute până în 2030, copiii de pe întreaga planetă iau atitudine pentru a-și asigura dreptul la o sănătate adecvată, educație de calitate, o planetă curată și multe altele. Copiii sunt liderii de mâine, iar abilitatea lor de a ne proteja viitorul tuturor, depinde de ceea ce facem noi în prezent pentru a le asigura respectarea drepturilor.

Peste 100 de state membre și-au reînnoit angajamentul promovării și respectării drepturilor copiilor în contextul implementării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. UNICEF lucrează cu guverne, parteneri și agenții ale Națiunilor Unite pentru a ajuta statele să se asigure că obiectivele aduc rezultate pentru și cu fiecare copil - în prezent și pentru generațiile viitoare.

Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă sunt interconectabile; în timp ce Convenția evidențiază standardele internaționale atemporale și indispensabile pentru asigurarea realizării drepturilor fiecărui copil, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă articulează o viziune contemporană pentru progresul social, economic și de mediu durabil, care poate fi obținut atunci când toți oamenii, inclusiv copiii, lucrează împreună pentru un viitor pașnic, prosper și sigur. În concluzie, drepturile copiilor nu pot fi realizate fără punerea în aplicare cu succes a ODD și invers, prin urmare, Convenția nu a fost niciodată mai relevantă decât azi în ceea ce privește includerea copiilor care sunt atât de des dezavantajați, excluși și marginalizați.

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), ca organism subsidiar (program specializat) al Organizației Națiunilor Unite, a fost înființat în 1965, prin rezoluția 2029 (XX) (1965) a Adunării Generale a ONU. El reprezintă rețeaua globală a ONU în domeniul dezvoltării, cu scopul de a sprijini țările în curs de dezvoltare în vederea atragerii și utilizării corespunzătoare a asistenței pentru dezvoltare. Programul a identificat și își desfășoară activitatea în patru mari domenii:

- reducerea sărăciei și implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă;

- guvernarea democratică;
- prevenirea crizelor și reconstrucție;
- mediu și dezvoltare durabilă.

În prezent, PNUD este prezent în peste 170 de țări și teritorii. În România, Biroul PNUD a fost deschis în anul 1972, începutul cooperării dintre cele două părți fiind, însă, anterior acestui an se desfășurau deja șase proiecte majore, cu un buget total de 41.1 milioane USD (în majoritate suportat de partea română, în timp ce PNUD pune la dispoziție 8,6 milioane USD). România a reprezentat, astfel, prima țară de la est de Cortina de Fier în care Programul a deschis o reprezentanță.

Încă de la începutul deceniului trecut, PNUD a desfășurat în România o apreciată activitate de asistență și cooperare pentru dezvoltare, cu impact inclusiv în susținerea concretă a aderării României la Uniunea Europeană și NATO. Între altele, PNUD a fost partenerul principal al Guvernului la elaborarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă (orizontul 2010-2030), document programatic esențial atât pentru planificarea politicilor sectoriale, cât și în raport cu angajamentele din cadrul UE.

Odată cu încheierea acestei perioade tranzitorii, accentul a fost pus pe o formă flexibilă de cooperare între România și PNUD, constând atât în finalizarea activităților de tip tradițional, lansate anterior, cât și, îndeosebi, în consolidarea capacităților țării noastre în furnizarea de asistență pentru dezvoltare.

În 2018, activitatea PNUD în cadrul parteneriatului cu MAE s-a concentrat asupra acordării de asistență în vederea operaționalizării Agenției RoAid, precum și asupra realizării transferului de expertiză către aceasta.

La data de 25 august 2019 a fost semnat un Memorandum de Înțelegere între MAE și PNUD, având drept scop stabilirea unui cadru de cooperare în domeniul de interes comun care să promoveze eforturile României privind dezvoltarea multilaterală și implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (www.undp.ro).

Recunoaștem că secolul XXI a adus noi provocări sub formă de, printre altele, schimbări climatice, urbanizare rapidă, exploatare nesustenabilă a resurselor naturale, conflicte și crize umanitare, deplasări forțate,

digitalizare și conectivitate de masă și multidimensionale și sărăcie inter-generațională cu un impact profund asupra drepturilor și bunăstării copiilor.

În același timp, secolul XXI aduce noi oportunități, inclusiv prin avansarea științei, tehnologiei și inovării, pentru acțiunea noastră reînnoită colectivă și concertată cu și pentru copilul din secolul XXI.

Copiii sunt cele mai mari atuuri ale noastre pentru o lume pașnică, dreaptă, incluzivă și prosperă, astăzi și mâine, și recunoscând nevoia și urgența presantă de a accelera progresul și a intensifica acțiunile și în recunoașterea coortei în creștere a adolescenților.

Prin aceasta, se reafirmă angajamentul ferm al tuturor statelor semnatare de a apăra și proteja drepturile și principiile consacrate în cadrul Convenției și de a identifica și de a lua măsuri concrete, acționabile și limitate în timp pentru punerea în aplicare completă a acesteia, inclusiv în contextul implementării ODD-urilor prin politici, legi și bugete în contextele naționale respective. Remarcăm, de asemenea, importanța includerii perspectivelor copiilor în elaborarea și evaluarea strategiilor și programelor care sunt concepute pentru a-și realiza drepturile și pentru a răspunde nevoilor lor specifice și în evoluție.

Principiile directoare ale Convenției, ca nediscriminarea, principiul interesul superior al copilului ca o considerație primară în toate acțiunile referitoare la copii, dreptul inerent al copilului la viață, supraviețuire și dezvoltare, dreptul copilului de a-și exprima opiniile în mod liber în toate problemele care îl afectează trebuie avute în vedere în continuarea implementării complete a Convenției, pentru a pune în aplicare politici semnificative centrate pe copii, pentru a îmbunătăți buna guvernare, investițiile și pentru a aloca resursele necesare pentru promovarea drepturilor copilului și a consolida parteneriate cu mai multe părți interesate, inclusiv cu societatea civilă, în acest scop.

Subliniem importanța ca statele membre să desfășoare acțiuni colective împreună cu copiii înșiși, de toate vârstele și mai ales adolescenții, ca agenți ai schimbării pozitive în promovarea, protecția și monitorizarea propriilor drepturi

pentru generațiile actuale și viitoare, inclusiv în procesele de pace și reconciliere.

Întrucât nu se pot promova protejarea și respectarea drepturilor copiilor, în lipsa cunoașterii cazurilor de încălcare a acestora, se subliniază necesitatea unor colectări și analize de date și cantități calitative și calitative îmbunătățite și coordonate, în timp util, fiabile și dezagregate, precum și importanța luării de decizii și a inovării bazate pe date în progresul drepturilor copiilor. De asemenea, trebuie remarcată importanța investițiilor în sisteme și instrumente pentru a urmări mai bine progresele și pentru a oferi date comparabile despre bunăstarea copiilor, în toate statele semnatare.

Henrietta Fore, directorul executiv al UNICEF, a menționat că, în timp ce un număr tot mai mare de copii trăiește vieți mai lungi, mai bune și mai sănătoase, șansele continuă să fie împotriva celor mai săraci și mai vulnerabili.

„Pe lângă provocările persistente ale sănătății, nutriției și educației, copiii astăzi trebuie să se confrunte cu noi amenințări precum schimbările climatice, abuzul online și cyberbullying-ul”, a spus ea.

"Doar cu inovație, noi tehnologii, voință politică și resurse sporite, vom ajuta să transpunem viziunea Convenției privind Drepturile Copilului într-o realitate pentru toți copiii de pretutindeni."

Progres neuniform, amenințări emergente

Convenția privind Drepturile Copilului este cel mai larg și rapid adoptat tratat internațional din istorie și a fost ratificat de peste 190 de țări.

Documentul recunoaște copilăria, care durează până la vârsta de 18 ani, ca un moment special în care copiilor trebuie să li se permită să crească, să învețe, să se joace, să se dezvolte și să înflorească cu demnitate.

UNICEF a raportat că, de la adoptarea sa, rata globală a mortalității sub cinci ani a scăzut cu aproximativ 60%, în timp ce proporția copiilor subnutriți s-a redus aproape la jumătate.

Convenția a influențat, de asemenea, numeroase constituții, legi și politici care reflectă principiile sale de orientare, care includ nediscriminarea, dreptul la protecție și acțiunea în interesul superior al copilului.

Cu toate acestea, raportul arată că progresul nu a fost egal. UNICEF¹ a declarat că mulți dintre copiii lumii continuă să se confrunte cu amenințări și apar noi pericole în viitorul lor.

Cei mai săraci copii au încă „șanse” să moară din cauze prevenibile înainte de a împlini cinci ani. Milioane dintre cei mai defavorizați sunt încă în pericol din cauza sărăciei, discriminării și marginalizării. În același timp, cazurile de rujeolă ucigașă în copilărie sunt în creștere, deoarece ritmurile de acoperire a imunizării au încetinit începând cu anul 2010.

Nici în educație progresele nu au fost liniare în cei 30 de ani, numărul copiilor de nivel primar care nu merg la școală rămânând static de mai bine de un deceniu.

"Mulți dintre cei care sunt la școală nu învață elementele de bază, cu atât mai puțin competențele de care au nevoie pentru a prospera în economia de astăzi", a adăugat UNICEF.

În ultimii ani, tinerii au vorbit și au solicitat acțiuni pentru a aborda schimbările climatice, UNICEF afirmând că aceștia sunt cei mai expuși riscurilor.

"Schimbările rapide ale climatului răspândesc boala, sporesc intensitatea și frecvența evenimentelor meteorologice extreme și creează nesiguranța alimentelor și a apei. Dacă nu se iau măsuri urgente, pentru mulți copii urmează cele mai grave scenarii", a precizat UNICEF.

Dialog inclusiv planificat

Acolo unde există voință politică și determinare, viața copiilor se poate îmbunătăți, așa cum este documentat în raportul UNICEF², lansat înainte de Ziua Mondială a Copilului, la 20 noiembrie 2019.

Studiul solicită mai multe date și dovezi pentru a accelera progresul și a promova drepturile copilului, alături de recomandări precum implicarea tinerilor în identificarea și fructificarea de soluții.

UNICEF va folosi următoarea perioadă pentru a promova un dialog global incluziv, menit să facă promisiunea convenției o realitate pentru toți copiii, după cum a declarat Henrietta Fore („Convenția se află la o răscruce între trecutul său ilustru și potențialul său viitor. Depinde de noi să recomandăm, să facem pași decisivi și să ne responsabilizăm.”)

După 30 de ani, Convenția privind drepturile copilului rămâne relevantă și necesară

Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, adoptată în urmă cu treizeci de ani, a devenit rapid cel mai ratificat tratat internațional pentru drepturile omului din istorie, semnat acum de 196 de țări. Acest document cuprinzător, care se referă atât la drepturile copiilor, cât și la responsabilitățile guvernelor de a permite și proteja aceste drepturi, descrie în mod explicit, în articolele sale, varietatea de drepturi de care se bucură automat toți copiii, indiferent de locul sau când se nasc, acestea includ fiecare drept uman de bază, a cărui aplicare universală ar trebui să asigure o îmbunătățire drastică a calității vieții noastre colective.

După cum a demonstrat Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), progresele înregistrate în ultimele trei decenii rămân inegale. Într-adevăr, condițiile s-au îmbunătățit pentru mulți copii de pe glob, în special în ceea ce privește sănătatea, dar rămân provocări persistente și noi amenințări, cum ar fi schimbările climatice, cyberbullying etc. care au nevoie de noi abordări.

În același timp, necesitatea creșterii gradului de conștientizare a copiilor cu privire la toate drepturile lor de bază (dreptul la informarea despre propriile drepturi, prevăzut de articolul 42 din Convenție) este o obligație continuă care trebuie îndeplinită.

De exemplu, dreptul fiecărui copil la o educație - și o educație primară obligatorie, gratuită - este garantat la articolul 28 din convenție; la fel și dreptul la acces la informații prin internet, televiziune și alte surse (articolul 17), de a exprima opinii (articolul 12) și dreptul la siguranță și protecție împotriva unei multitudini de abuzuri. Când copiii au

¹ UNICEF reports uneven progress in 30 years of child rights treaty, <https://news.un.org/en/story/2019/11/1051541>

² https://www.unicef.org/sites/default/files/2020-06/UNICEF-annual-report-2019_2.pdf

cunoștință despre drepturile lor, aceștia au, de asemenea, o mai bună înțelegere a rolului lor în societate și a rolului pe care îl joacă fiecare în a contribui la crearea unei lumi mai bune și mai sigure.

În ultimii patru ani, Programul Global al UNODC pentru implementarea Declarației de la Doha³ a promovat o cultură a legalității în toată lumea, în conformitate cu Obiectivul 16 pentru Dezvoltare Durabilă, care solicită pace, justiție și instituții puternice. O importanță deosebită pentru drepturile copiilor sunt două componente ale programului: Educația pentru Justiție (E4J) și prevenirea criminalității în rândul tinerilor prin sport.

Învățarea a ceea ce constituie statul de drept și modul în care aceasta afectează pozitiv societatea în general a constituit o contribuție fundamentală a E4J. Prin numeroase instrumente și resurse dezvoltate special pentru a fi moderne, inovatoare și relevante, E4J ajunge la copiii din întreaga lume, de la nivelul primar până la nivelul terțiar, ajutându-i să înțeleagă mecanismele legale ale societăților.

Resursele E4J sunt concepute pentru a preda valorile și abilitățile practice și pentru a familiariza copiii cu unele dintre cele mai mari probleme globale de astăzi. Prin investiții

susținute în inovația educațională, E4J a produs jocuri de masă, jocuri electronice, hackathoni pe teme de legalitate, o serie de desene animate, cărți desenate și chiar un ghid specific al UNODC.

Unul dintre jocurile video abordează violența bazată pe gen pentru copii într-un mod inedit („Chuka, Break the Silence”⁴), un altul îi ajută pe copii să facă față disonanței cognitive atunci când se confruntă cu alegeri complexe („Disonante”⁵), în timp ce un joc de masă inteligent încurajează copiii să gândească strategic pentru a lupta împotriva criminalității informatice (Cyberstrike⁶) - pentru a numi doar câteva dintre proiectele educaționale ale UNODC.

Pentru a promova predarea valorilor precum acceptarea, corectitudinea, integritatea și respectul la nivel primar, UNODC a creat, în cadrul E4J, o serie de instrumente precum seria de videoclipuri animate și benzi desenate Zorbs, care spune povestea unei planete imaginare și a locuitorilor săi care depășesc o serie de provocări datorită diverselor valori și abilități de bază promovate în cadrul E4J. Seria a fost concepută ca un instrument educativ atât distractiv cât și informativ și acoperă probleme legate de justiție, criminalitate criminală, drepturile omului, sex și integritate. Seria Zorbs este completată de un instrument interactiv

³ <https://www.unodc.org/unodc/doha-declaration/index.html>

⁴ "Chuka, Break the Silence" este unul dintre cele mai inovatoare proiecte UNODC. Jocul video creativ, personalizat, ajută fetele tinere să dezvolte modalități de a răspunde la violența psihologică, fizică și sexuală și, în același timp, crește conștientizarea băieților și îi ajută și pe ei să recunoască astfel de situații. Personajul Chuka, o fată de 13 ani, care întâlnește personaje urâte și monștri într-un coșmar, învață să fie asertivă și să ia măsuri care îi să învingă/rezolve diferite forme de violență bazată pe gen.

⁵ Inovativul joc educațional **Disonante** a fost dezvoltat în cadrul inițiativei Educației pentru Justiție (E4J) a UNODC. Denumirea jocului face referire la disonanța cognitivă, care apare atunci când oamenii se confruntă cu alegeri complexe despre ceea ce este corect sau greșit. Jucătorul își asumă rolul unuia dintre protagoniști și explorează lumea prin perspectiva lui. Personajul îl găsește într-o serie de scenarii care necesită decizii cu privire la modul în care povestea trebuie să continue, câștigând puncte în acest proces. La fel ca în viața reală, toate deciziile au consecințe și, în final, duc la rezultate diferite. Natura interactivă a jocului permite jucătorului să experimenteze cu mai multe cursuri de acțiune care duc la 15 posibile finaluri ale poveștii. Printr-un proces de

învățare contextuală, jocul încearcă să încurajeze valori morale precum onestitatea, empatia, loialitatea și asumarea responsabilității pentru acțiunile proprii. Fiind confruntat cu dileme etice, capacitatea jucătorului de a alege acțiunile și atitudinile potrivite este testată în contextul justiției, al prevenirii corupției și a transparenței. Situațiile cu care se confruntă jucătorul necesită un grad ridicat de reflecție și gândire critică, ceea ce duce la interiorizarea valorilor morale.

Disonante a fost conceput pentru adolescenții cu vârste cuprinse între 13 și 18 ani. În timpul procesului de dezvoltare, adolescenții au fost consultați continuu despre calitatea poveștii, grafică, gameplay și alte aspecte ale jocului, ceea ce a făcut din Disonante un joc video construit într-o manieră participativă cu publicul său, tineretul.

⁶ **Cyberstrike** este un joc de masă cooperant în care jucătorii trebuie să alcătuiască o strategie comună de combatere a criminalității informatice. Peisajul în continuă schimbare al jocului cere jucătorilor să gândească critic, să asculte cu atenție, să treacă de la un rol de conducere la un rol de susținere, în funcție de setul de abilități cerut, să anticipeze consecințele și să formuleze soluții posibile. Solicitând jucătorilor să lucreze împreună, jocul consolidează și abilitățile de lucru în echipă.

online de benzi desenate care îi încurajează pe copii să construiască povești semnificative într-un mod captivant și creativ. În plus, E4J a dezvoltat o carte pentru copii, cărți de colorat și planuri de lecții pentru profesori, bazate pe The Zorbs și aventurile lor. Gama de resurse de învățare disponibile prin E4J sprijină educatorii din întreaga lume în predarea problemelor legate de statul de drept și o cultură a legalității.

Programului Global al UNODC i s-a alăturat de asemenea și UNESCO pentru parteneriatul pentru cetățenia globală, care a dat deja roade cu un important ghid de politici educaționale privind consolidarea statului de drept prin educație, pe lângă două manuale esențiale pentru a ajuta profesorii de la nivelurile primare și secundare.

Există multe alte modalități dincolo de educația formală pentru a favoriza dezvoltarea copiilor, unul dintre cele mai eficiente fiind sportul.

Cu *Line Up, Live Up*, programa de pregătire a competențelor de viață bazată pe sport, dezvoltată de programul UNODC, copiii cu vârste între 13 și 18 ani sunt învățați/ajutați să învețe/deprindă abilități de viață valoroase și aplicabile pentru a-i ajuta să stea departe de criminalitate și droguri. Această abordare s-a dovedit populară pe tot globul, oferind copiilor potențial marginalizați sau defavorizați șansa de a face parte dintr-o comunitate de semeni care pot împărtăși dragostea pentru o anumită disciplină sportivă și un sentiment de apartenență și de scop pentru viitor.

Indiferent dacă este vorba de o educație tradițională sau inovatoare, implicarea cu copiii este esențială iar investiția în abilitarea lor este esențială până la atingerea vârstei de 18 ani. Cu ajutorul Convenției ONU, copiilor li se garantează un set de drepturi împărțite în mod obișnuit în trei categorii la fel de importante: **furnizare** (care include alimente, adăpost, îngrijire medicală și educație); **protecție** (inclusiv împotriva abuzurilor, neglijării, exploatării și discriminării) și **participare** (inclusiv implicarea în comunitate și în activitățile de tineret).

Unanimitatea asupra valorilor globale și a drepturilor fundamentale este cu siguranță ceva de aplaudat, dar încă mai sunt multe de făcut pentru a asigura copiii de astăzi să aibă

un viitor mai luminos, obiectiv pentru care UNODC și Programul Global rămân angajate.

Este fără îndoială că viața a milioane de copii de pe planetă s-a îmbunătățit începând cu 1989 iar astăzi copiii sunt mai sănătoși, mai bine hrăniți, mai educați și mai protejați în drepturile lor decât în orice moment al istoriei umane. Un lucru bun, având în vedere că ei reprezintă 30% din populația lumii, *Convenția ONU cu privire la drepturile copilului* fiind una dintre forțele motrice ale acestei schimbări.

Copiii născuți astăzi au de două ori mai multe șanse să ajungă la vârsta de 5 ani decât în 1989 (care echivalează cu mai puțin de 17.000 de decese de copii în fiecare zi). Numărul de copii dispăruți din învățământul primar s-a redus și el la jumătate în ultimii 30 de ani (de la 120 de milioane la 64 de milioane) în ciuda faptului că acum există mai mulți copii pe planetă ca niciodată.

Totuși, în timp ce *Convenția ONU cu privire la drepturile copilului* a îmbunătățit viața a nenumărați copii, mulți încă nu se bucură de beneficiile sale.

Peste 152 de milioane de copii din întreaga lume sunt încă prinși în exploatarea muncii copiilor - aproximativ jumătate dintre ei desfășoară activități care le pun în pericol sănătatea, siguranța sau dezvoltarea morală.

Fetelor, în special, continuă să li se refuze accesul la o educație de calitate, 130 de milioane de fete din întreaga lume nu urmează școala gimnazială, iar jumătate dintre cele care nu participă nu au învățat competențe de alfabetizare și matematică la un nivel acceptabil. 150 de milioane de copii au probleme legate de dezvoltarea fizică și psihică datorate malnutriției cronice.

Acești copii „lăsați în urmă” trăiesc în general în regiuni slab guvernate sau afectate de conflict sau aparțin grupurilor sociale excluse, pe care guvernele le consideră convenabil politic să le marginalizeze.

Sănătatea copiilor este tot mai periclitată de criza climatică și de creșterea poluării, ceea ce îi face mai predispuși la boli sau deplasări după evenimente meteorologice extreme, cum ar fi ciclonii.

Începând cu 1989, am obținut o idee mult mai clară despre ceea ce funcționează pentru copii și ce nu este necesar și trebuie să transformăm aceste cunoștințe în progres și protecție suplimentară pentru copii. Cu doar zece ani rămași pentru a îndeplini obiectivele stabilite în Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD), drepturile copiilor trebuie să fie plasate în centrul agendei pentru a reuși.

Guvernele ar trebui să înceapă investind astăzi într-un mâine durabil, finanțând în mod corespunzător structurile și sistemele care protejează drepturile copilului. Acestea trebuie să-și reafirme angajamentul de a se ridica în fața copiilor, de a urmări progresul și de a demonstra că ei continuă discuția atunci când pun în aplicare drepturile copilului, să asculte opiniile copiilor și să răspundă la îngrijorările lor.

În sfârșit, fiecare guvern de pe glob ar trebui să își asume angajamente naționale concrete cu privire la modul în care vor îmbunătăți viața copiilor în următorul deceniu.

Convenția ONU cu privire la drepturile copilului a dovedit că împreună putem stimula schimbări pozitive mărețe pentru copiii din întreaga lume, dar la 30 de ani de la ratificare, progresul încă nu se poate constata cert și constant în fiecare regiune a lumii.

Au trecut 30 de ani de când *Convenția ONU cu privire la drepturile copilului* a pus bazele unei revoluții legale și culturale în modul în care copiii și drepturile lor umane sunt percepute.

Consiliul Europei lucrează pentru consolidarea acestei viziuni la nivel european de mai bine de un deceniu, atingând la jumătatea perioadei Strategiei pentru Drepturile Copilului (2016-2021) în acest an. S-au realizat multe în acest timp și, totuși, mai sunt multe de făcut pentru a face din Europa și întreaga lume dovada unui viitor cert și sigur pentru copiii noștri.

Provocările sistemice pentru drepturile copiilor, cum ar fi sărăcia copiilor, au rămas sau chiar s-au agravat în ultimul deceniu. În timp ce abia acum începem să descoperim amploarea abuzului asupra copiilor care a avut loc și care continuă să apară, în diferite medii, puțini au fost suficient de curajoși pentru a aborda fenomenul violenței sexuale de către copii.

Copiii cresc într-o lume aproape inimaginabilă în urmă cu doar câteva decenii: implicațiile în drepturile copiilor asupra tehnologiilor informaționale și de comunicare, a noilor modalități de colectare și procesare a datelor și a noilor provocări pentru mass-media. În același timp, mulți copii se confruntă cu defalcarea structurilor familiale tradiționale și a noilor moduri de viață de familie, care implică întrebări dificile despre cum să-și îndeplinească drepturile și să îi protejeze de conflicte. Cum ne asigurăm că copiii sunt protejați și respectați atunci când ei înșiși susțin drepturile omului și cauzele democratice? Și ce rol viitor trebuie să joace actorii regionali și internaționali în asigurarea drepturilor tuturor copiilor, în fața acestor provocări?

În ultimele trei decenii, fiecare țară din lume - cu excepția Statelor Unite - a ratificat tratatul, angajându-se să ajute copiii să prospere și să îi protejeze împotriva exploatării și abuzului.

În multe feluri, viața copiilor din întreaga lume s-a îmbunătățit. La nivel global, copiii au de două ori mai multe șanse să împlinescă vârsta de 5 ani în comparație cu 30 de ani în urmă. Rata forței de muncă a copiilor a scăzut cu o treime, în timp ce înscrierea la școală a crescut cu peste 110 milioane. Ratele căsătoriei copiilor și ale mutilării genitale feminine au scăzut, la fel și nivelurile de sărăcie extremă, lăsând mai mulți copii în situația de a fi mai buni.

Dar prea mulți copii au ratat acest progres. Există 262 de milioane de copii și tineri care rămân fără școală și 152 de milioane care sunt exploatați prin muncă. Trei din patru copii suferă pedepse fizice și umilințe în cămine și/sau familii substituite. În fiecare an, se estimează că 12 milioane de fete se căsătoresc înainte de vârsta de 18 ani și cel puțin 1,5 milioane de copii sunt lipsiți de libertate în închisori, centre de detenție și instituții.

Guvernele lumii ar trebui să folosească aniversarea a 30 de ani de la adoptarea convenției pentru a găsi soluții cu privire la modul în care se pot veni mai bine în sprijinul copiilor. Acest lucru poate însemna o reformă legală sau politică, creșterea investițiilor în

educație și îngrijirea sănătății pentru copii și asigurarea faptului că sunt trași la răspundere cei care abuzează și exploatează copiii.

Câștigurile din ultimii 30 de ani arată ceea ce este posibil pentru copii. Continuăm să facem eforturi pentru ca toți copiii, indiferent de locul în care trăiesc sau de condițiile în care s-au născut, să participe la acest progres.

Aniversarea a 30 de ani de la adoptarea *Convenției ONU cu privire la drepturile copilului*, un acord internațional legal obligatoriu, trebuie să determine toate guvernele lumii să își dea seama că îndeplinirea drepturilor sociale, economice, civile, politice și culturale ale copiilor este esențială atât pentru dezvoltarea și evoluția lor cât și pentru evoluția întregii umanități.

REFERINȚE

1. For every child, every right. The Convention on the Rights of the Child at a crossroads, UNICEF Report, https://www.unicef.org/sites/default/files/2019-11/Convention-rights-child-at-crossroads-2019_1.pdf
2. For every child, reimagine, UNICEF Annual Report, 2019, https://www.unicef.org/sites/default/files/2020-06/UNICEF-annual-report-2019_2.pdf
3. Doha Declaration Global Programme, <https://www.unodc.org/unodc/doha-declaration/index.html>
4. The Lancet. 2016. "Advancing Early Childhood Development: From Science to Scale: An Executive Summary for the Lancet's Series." www.thelancet.com/pb-assets/Lancet/stories/series/ecd/Lancet_ECD_Executive_Summary.pdf
5. Milne, Brian. 2008. "From Chattels to Citizens?" In *Children and Citizenship*, edited by Antonella Invernizzi and Jane Williams, 44–54. London: Sage.
6. Murray, J. 2017. "Young Children are Human Beings." *International Journal of Early Years Education* 25 (4): 339–342. doi:10.1080/09669760.2017.1388554. [Taylor & Francis Online], [Web of Science®], [Google Scholar]
7. Murray, J., B. Swadener, and K. Smith. 2019. *The Routledge International Handbook of Young Children's Rights*. Abingdon: Routledge. [Crossref], [Google Scholar]
8. OHCHR (Office of the High Commissioner for Human Rights). 1989. Convention on the Rights of the child www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx.
9. UN (United Nations). 2015. "Sustainable Development Goal 4" <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg4>
10. UNCRC (United Nations, UN Committee on the Rights of the Child). 2005. *Implementing Child Rights in Early Childhood General Comment no. 7 (2005) UN/CRC/GC/2005/1*. Geneva: United Nations.

STRATEGII DE MANAGEMENT AL DISTRESULUI OCUPAȚIONAL ÎN CONTEXTUL FORMĂRII PROFESIONALE CONTINUE – DEZIDERATE, PROVOCĂRI, CONCEPTE, REALITĂȚI

STRATEGIES FOR MANAGING OCCUPATIONAL DISTRESS IN THE CONTEXT OF CONTINUOUS VOCATIONAL TRAINING - DESIRES, CHALLENGES, CONCEPTS, REALITIES

Călin A. DRĂGOI
Expert, Germany

Abstract

An efficient and competent management of the occupational distress is one of the most important components of the well-being of care staff in child care units. In most of the cases the stress at work is regarded with a certain reticence, it is underestimated or even ignored. The managers and the care provider themselves have the tendency, because of different reasons – personal or institutional –, to ignore or to hide the symptoms of fatigue, distress, psychical extortion (Dragoi, 2018).

Our researches indicate that, for most of the staff working in care institutions and services, an efficient way to avoid the negative consequences of a long-term exposure to distress factors at work might be the development of specific skills, action strategies and personal behaviours, goals achievable through training on the job programs, specially developed for the field of occupational stress of the staff working in social care services.

The paper presents (a) some relevant moments, components and phases in the „history” of the continuous vocational training of the staff in Romania after 1990, that determined a genuine „profile” of the training programs implemented in the last decades and also (b) the results of a training-on-the-job program that was developed and tested in 2018 - 2019 as a component of a further education program for teachers, educators and care providers working with children with special needs, training that was organized and carried out by a state university in Romania. The main goal was to increase the capacity of coping with stress of the staff, to develop appropriate skills in order to activate pertinent strategies and to use in distress situations adequate behavioural patterns.

There are also described some desirable strategies in order to increase the impact of training programs designed for a better management of the stress at work. The author proposes an approach, that tries to combine the financial features with the pedagogical and psychological specific aspects and with the increasingly ambitious and complex goals of the childcare system and to design efficient methods and well-functioning training structures, based on some of the modern empowerment and self-improvement techniques.

Key words: formare continuă, training, stress ocupațional, distres

1. Stresul ocupațional

Locurile moderne de muncă sunt caracterizate prin proporția relativ mare (oricum mai mare decât se considera în deceniile precedente) de persoane care se simt epuizate, au probleme mai mult sau mai puțin grave de sănătate, iau antidepresive sau alte medicamente, recurg la alcool sau alte substanțe, respectiv la mijloace care să diminueze sentimentul de eficacitate redusă sau chiar inutilitate.

1.1. Domeniul protecției sociale a copilului este un domeniu sensibil, dar în același timp cu inerție mare de răspuns. Un domeniu în care efectele prestațiilor insuficiente calitativ ale personalului care lucrează în condiții de stres permanent sunt mai puțin vizibile la prima vedere, dar au consecințe grave, mai ales pe durată mijlocie și mare.

Iar stresul ocupațional în protecția socială a copilului reprezintă una dintre problemele majore din lumea actuală cu care se confruntă

numeroase instituții și organizații (Flaxman P.E., Bond, F. W., 2010). Majoritatea studiilor au relevat faptul că profesiunile socio-umane în general, și în special cele de profesori pentru învățământul special, lucrători din domeniul protecției sănătății și protecției sociale prezintă un grad mare de expunere la stres ridicat (Bermejo-Toro&Prieto-Ursúa, 2010; Lim, Bogossian, &Ahern, 2010; Moya-Albiol, Pacheco&Jesus, 2009;Serrano, & Salvador, 2010; Skaalvik&Skaalvik, 2011). Pe lângă faptul că stresul ocupațional are implicații și consecințe negative în primul rând la nivel personal (Mark, G., Smith, A. P., 2012), are și repercusiuni la nivelul organizațiilor, instituțiilor (Edwards, D.,Burnard, P., 2003).

1.2. O lungă perioadă de timp, interesul specialiștilor și practicienilor s-a orientat cvasi-exclusiv către abordarea problematicii copilului (ceea ce este absolut justificat) și către aspectele financiare și organizatoric-administrative (ceea ce a constituit o lungă perioadă de timp o prioritate legitimă), în timp ce problemele reale și acute ale personalului au ocupat o poziție secundară. Treptat însă atenția cercetătorilor și a factorilor de decizie începe să se orienteze tot mai pronunțat către staff.

Fenomene de mult cunoscute, cum ar fi spre exemplu „uzura profesională” timpurie, „epuizarea profesională”, burnout-ul (BO) sau stresul traumatic secundar (STS), au stat doar sporadic în atenția managerilor și cercetătorilor. O inadecvată scală de priorități a plasat aceste aspecte pe o poziție secundară, în pofida faptului că este în general acceptată părerea că în domeniul social o calitate rezonabilă nu poate fi atinsă decât dacă există un personal adecvat calificat și posedând o imperios necesară experiența directă, specifică (și nu doar „colaterală”). Se consideră totodată că frecvențele relații directe cu copii care au trăit episoade de viață stresante sau chiar traumatice constituie factori de risc semnificativi, care pot avea implicații negative asupra psihicului salariaților din sistemul de protecție socială (Wooten N. R. et al., 2011). Există studii care indică că până la 50% din personalul din sistem poate dezvolta simptomatologie specifică (Boyas,

J.,Wind, L.H., 2010; Conrad, D., Kellar-Guenther, Y., 2006), în principal empatie deficitară.

1.3. Procesul actual de restructurare (reformă, modernizare) masivă și accelerată a instituțiilor de protecție socială a copilului generează, volens-nolens, și un nivel ridicat de solicitare a personalului (suprasolicitare). Fenomenul este datorat acțiunii unor factori de risc actuali, cum ar fi spre exemplu:

- concurența crescută (pe fondul unor posibile privatizări și/sau concesionări, actuale sau de perspectivă),
- suprasaturarea cu informație (pe cale ierarhică sau de tip formări continue),
- restructurări (de concepte și personal),
- creșterea nivelului și calității prestațiilor pretinse la locul de muncă,
- așteptările (pretențiile) angajatorilor de a avea personalul oricând la dispoziție,
- timp de muncă flexibil, organizat nu de puține ori în funcție de solicitări ad-hoc ale angajatorului (inclusiv, în sistemul de protecție socială, pretențiile de a interveni în situații de criză).

Solicitarea personalului a devenit de asemeni tot mai pronunțată datorită în principal acțiunii convergente a două componente:

- (a) modificarea problematicii persoanelor asistate în sistemul de protecție (probleme tot mai complexe, o clientelă tot mai dificilă), și
- (b) stresului organizațional (supradimensionarea componentelor organizațional-administrative).

2. Formarea continuă în protecția socială
Reforma sistemului de protecție socială a condus totodată și la o anumită evoluție în ceea ce privește formarea forței de muncă, evoluție care a fost marcată de o serie de etape specifice, fiecare cu consecințe diferite asupra evoluției sistemului. Câteva dintre aceste faze din evoluția structurilor sistemului de formare continuă a personalului:

1990 – 1991 „Hemoragia” de personal calificat

- A fost cauzată de modificările legislative de la vremea respectivă, care au permis (caz unic în Europa) „migrarea” rapidă, necondiționată a personalului didactic din fostele case

de copii în învățământul de masă. Profesorii, educatoarele și învățătorii care erau încadrați ca educatori au părăsit „peste noapte” instituțiile pentru posturi mai „comode” în școli și grădinițe.

- Consecință: deprofesionalizarea masivă a staff-ului din sistemul de protecție a copilului (spre exemplu instituții în care au rămas sub 15% din educatorii cu pregătire pedagogică și experiență practică).
- Încadrarea rapidă de personal cvasi-calificat (absolvenți de liceu spre exemplu)

1992 – 1996 **„(Re)calificarea accelerată”** a personalului

Personalul nou angajat, fără experiență și fără studii de specialitate a fost format „din mers”, prin diverse cursuri organizate de diferite organizații non-guvernamentale (în cele mai multe cazuri), instituții de învățământ superior de stat sau, foarte frecvent, particulare. De cele mai multe ori contra cost și în regim de „semi-frecvență”⁷. Au apărut în timp scurt o serie de firme și „institute”, „școli”, „centre de formare”, o constelație eterogenă de furnizori de formare profesională, dispunând de o experiență (competență) în domeniul de care ne ocupăm mai puțin relevantă.

Lipsa de experiență „autentică” în domeniul protecției sociale a copilului (și nu doar în domenii ca pedagogie, psihologie, științe ale educației) avea să își pună amprenta și asupra calității prestațiilor unora dintre universități, care au fost în perioada respectivă masiv confruntate cu dificultăți de recrutare de personal realmente competent pentru domeniul protecției sociale. A apărut un fenomen de acceptare a așa-numitelor „competențe colaterale” (competențe alternative, „asimilate”, „corelate”, etc..., de facto pseudo-competențe).

1990 – 2010 **„Invazia” de modele conceptuale și practic – acționale. Faza „docilității conceptuale”**.

Fenomenul a apărut în contextul lobbying-ului european (și nu numai european) de care s-a bucurat sistemul de protecție în ultimul deceniu al secolului trecut. Este perioada „avalanșei” de ajutoare de toate felurile, a febrei activități inițiate de o multitudine de asociații, organizații, diverse ca structură, activitate, scopuri și desigur animate de cele mai bune intenții, chiar dacă nu întotdeauna dispunând de know-how-ul necesar.

În plan teoretic și metodic, sistemul de protecție socială a fost confruntat cu o adevărată „invazie” de modele „importate”, preluate, „autohtonizate”, „asimilate”, de multe ori neselectiv, necritic, cu o surprinzătoare „docilitate conceptuală”.

Consecință: forța de muncă disponibilă avea să fie formată (calificată) de o manieră eterogenă, neunitară (haotică), după programe de formare și concepte de sorginte diversă, adesea incomplet asimilate și fără legătură directă cu realitățile locale, din instituțiile și serviciile specializate din România de la vremea respectivă.

1992 – 2010 **„Inflația” de diplome**

Calificarea și formarea continuă a staff-ului din sistemul de protecție a fost (este) realizată prin intermediul unor furnizori de formare eterogeni – universități particulare, de stat, colegii (multe particulare), organizații non-guvernamentale, firme (SRL-uri), organizații (profesionale sau nu), apărute cu o viteză surprinzătoare.

Consecință: o adevărată „inflație” de diplome și certificate de calificare, respectiv o „devalorizare” accentuată.

- 2.1. La nivelul sistemului (structurilor) de formare a fost constatată pe parcursul cercetării noastre și persistența și replicarea unor mecanisme limitatoare (Martin, A., 2012; Martin, A., Bekmeier-Feuerhahn, S., Jochims, T., Weisenfeld, U., 2014), a unor practici greșite (malpractici), specifice de altfel sistemelor insuficient de inovative și puțin rezonante la schimbare, mecanisme limitatoare dintre care amintim:

⁷Termenul „semi-frecvență” desemnează în accepțiunea noastră, situațiile în care nu era vorba, oficial, de studii „fără frecvență”, dar din motive obiective (majoritatea

participanților aveau spre exemplu un loc de muncă și nu aveau efectiv posibilitatea de a participa la cursuri sau la seminarii) prezența era sporadică

- Oportunism social-cognitiv (restricționarea conținuturilor prin prisma (din perspectiva) anumitor teorii și concepte pedagogice, psiho-pedagogice, socio-pedagogice și promovarea unor modele și demersuri acționale proprii)
- Selecție socială de tip darwinist (spre exemplu acces oarecum limitat din considerente financiar – materiale)
- Comportament de risc (de decuplare socială de tip „casino”)
- Schimbări de mentalitate induse social (spre exemplu preponderarea aspectelor de locație și leasure)

Încercările de remediere a situației care au apărut în ultimul deceniu, în principal prin introducerea unor criterii mai riguroase de selecție a furnizorilor de formare, nu au condus decât parțial la succesele scontate. Proliferarea stagiilor (cursurilor) de formare a continuat. Maniera de organizare a rămas în mare aceeași: locații „attractive”, criterii de admitere și reușită (în pofida unor metodologii mai riguroase de organizarea probelor și examenelor de absolvire) nu foarte stricte. Formarea s-a menținut financiar „lucrative”, chiar dacă în dauna calității.

Sistemul (sistemele) de acreditare rămân în continuare complicate, bazate pe o documentație stufoasă, relativ complicată. Se poate chiar vorbi de un fel protecționism formal-administrativ (păstrarea unor criterii de selecție care dezavantajează clar organizațiile aflate la început de drum sau mai mici ca dimensiuni). Protecția intelectuală a drepturilor de autor este ca și inexistentă. Se regăsesc „în circulație” numeroase prezentări și seturi de materiale de curs no-name, diverse din punct de vedere al calității și actualității conținutului

2.2. Provocări actuale pentru formarea și formarea continuă a personalului din sistemul de protecție socială a copilului

Provocarea 1: diversitatea de modele naționale și/sau regionale în spațiul european
Constă în bariere conceptuale și diferențe de mentalitate, ceea ce face ca adoptarea de modele europene să fie benefică doar în mică măsură. Apare imperios necesară structu-

rarea unor modele autohtone originale, adaptate realităților românești

Provocarea 2: diferențe culturale

Constă în dificultatea de a sincroniza și a aduce la un numitor comun așteptările și motivațiile staff-ului pe de o parte și ale beneficiarilor măsurilor de protecție (copii și tineri și familiile acestora) pe de altă parte.

Există însă o etică instituțională, o etică informală și o comunicare cross-grupală (inter-grupală) care pot fi extrem de folositoare în training-ul (formarea continuă) a personalului în diferite areale. Plecând de la înțelegerea profundă a normelor axiologic - culturale și adaptând (dimensionând) programele de formare în funcție de aceste obiceiuri și pattern-uri „locale” stagiile de formare se pot eficientiza. Oricum mai mult decât, așa cum se procedează de regulă, încercând să apelăm la „traduceri” și să folosim ghidurile de formare existente, elaborate oarecum „anonim”.

Provocarea 3: Costurile de training ridicate

Trebuie acceptată ideea că costurile de formare continuă pentru personalul din sistemul de protecție socială sunt în contextul actual nejustificat de ridicate.

O posibilitate realistă de optimizare a costurilor ar fi modificarea design-ului și setting-urilor pedagogice, ceea ce implică organizarea de cursuri care să fie:

- gândite și structurate cu sensibilitate și respect pentru obiceiurile culturale și background-ul axiologic al arealului respectiv și al grupului de profesioniști avut în vedere,
- regândite într-un limbaj accesibil, plastic, sugestiv,
- concepute ca să poată fi realizate (și) on line,
- structurate ca să poată fi realizate de echipe mobile de formatori.

Programele de formare inter-regionale vs. programe intra-regionale

Se recurge frecvent la forme de formare continuă inter-regionale (participanți aduși din diferite zone într-o locație „neutră” (de regulă locații alese după criteriul facilităților de cazare, masă și timp liber).

Dezavantaj: pot apare dificultăți masive atunci când este vorba de transferul competențelor achiziționate la locul real de muncă

Recomandare: stagii de formare continuă organizate local (intra-regional) pentru cvasi-totalitatea salariaților din zonă.

Provocarea 4: Deficiențe la nivel de infrastructură, rezultate din:

- Eterogenitatea instanțelor de formare și a metodologiilor de acreditare și a conținuturilor
- Rețele informatice neuniform dezvoltate și reticența cu care sunt privite formările online de unele instanțe de decizie
- Neuniform acces la materiale de training

2.3. Restructurarea (modernizarea) formării continue – concept, conținut, design

2.3.1. La nivel de structură (structuri). În acest context se poate vorbi de o serie de componente cu rol optimizator:

- organizarea de echipe de formare mobile multi-disciplinare care să se deplaseze în zonă (condiție implicând existența unui corp de formatori-experti realmente specializați pentru domeniul protecției sociale a copilului)
- dotarea echipelor cu echipamente și materiale specifice pentru realizarea stagiilor de formare
- furnizarea de materiale de curs profesionale unitare (eventual standardizate) pentru diferite categorii de personal din sistem (salariați ai direcțiilor, practicieni și specialiști din instituțiile de protecție, terapeuți, asistenți sociali, psihologi etc...)
- restructurarea și „simplificarea” conținuturilor de curs (în principal prin renunțarea la terminologia pretențioasă și prin adaptarea strictă, efectivă a conținuturilor la necesitățile practicienilor și la realitățile zonale)

2.3.2. La nivel de proces. Conceptul de bază: **stagii de formare continuă de tip training-on-the-job**

- (a) Realizate local (zonal)

(b) Cu un conținut stabilit în funcție de prioritățile stabilite de beneficiari (adaptat nevoilor de la față locului)

(c) Realizate de echipe mobile inter-disciplinare de formatori-specialiști recunoscuți în domeniu care se deplasează „la fața locului” (implicit renunțarea la sistemul „formare de formatori”)

Această formă de organizare prezintă avantajul că

- crește calitatea prestațiilor (în special prin renunțarea la formatori „ocazionali”)
- reduce substanțial costurile și asigură un „impact” mai mare asupra participanților

2.3.3. Elemente de design

(a) Realism concepțional. Acoperirea necesarului real de formare profesională – curriculum-ul stagiilor de formare structurat în funcție de personalul care participă, respectiv motivația acestuia, prioritățile formulate, abilitățile anterior achiziționate, componentele atitudinale.

(b) Rigurozitate – modulele trebuie să fie „provocante”, incitante și să favorizeze reflecția și gândirea profundă

(c) Focusare – Număr relativ restrâns de teme abordate (în funcție de prioritățile indicate de participanți), și eventuală „reluare” la anumite intervale de timp pentru a facilita învățarea

(d) Coerență – Temele trebuie să fie organizate în secvențe mai puțin „academice”, cât în succesiuni care respectă derularea proceselor specifice realităților instituționale și trebuie să faciliteze trecerea de la simplitate la complexitate acțională (aplicabilitate în practica cotidiană)

(e) Consistență conceptuală – Conținutul trebuie să fie „aliniat” la (raportat la) practicile de assessment și intervenționale actuale, moderne, iar conceptele utilizate racordate la practicile curente și la un sistem de evaluare standardizat, etalonat (reprezentativ)

- (f) Transferabilitate – Conținuturile să poată fi transferate cu ușurință, mai ales în alte condiții concrete de muncă
- (g) Autenticitate – Conținuturile trebuie să fie epurate de „balastul” teoretic – explicativ și să se bazeze pe componente regășibile în munca de zi cu zi (exemple regășibile în practica cotidiană)
- (h) Inter-relaționare - Participanții trebuie să aibă posibilitatea de descoperi interrelațiile între subiectele dezbătute (abordate), între diferitele teme discutate și realitățile cu care se confruntă la locul de muncă
- (i) Flexibilitate - Curriculum-ul trebuie să fie conceput nu la modul „predeterminat și static” ci „adaptabil și dinamic”
- (j) Motivare, angajament personal - Formatorii, beneficiarii, managerii de curs, participanții și finanțatorii trebuie să fie implicați încă din stadiile incipiente de stabilire a curriculum-ului în așa fel încât să participe ulterior activ (și benefic) la implementare

2.4. Formarea profesională – posibilități și limite

În general, rezultatele intervențiilor de management al stresului profesional al lucrătorilor din domeniul care face obiectul studiului indică faptul că acestea au doar o influență destul de limitată asupra variabilelor psihologice implicate. Un studiu relativ recent (Barford și Whelton, 2010) relevă însă faptul că lucrătorii din serviciile de protecție socială a copilului, care lucrează cu copiii care sunt plasați în setting-uri de tip rezidențial sau non-rezidențial și care prezintă tulburări de natura psihică sau comportamentală, au o șansă semnificativă de a dezvolta simptome specifice de BO sau STS. Autorii evidențiază faptul că lucrătorii din aceste servicii prezintă în general scoruri ridicate la testele de epuizare emoțională.

Astfel:

- a. componentele de depersonalizare sunt accentuate
- b. prezintă scoruri reduse la itemii legați de realizarea profesională personală
- c. sunt confrunțați cu un nivel ridicat de

suprasolicitare profesională și ambiguitate de rol

d. persoanele care se bucură la locul de muncă de sprijin corespunzător prezintă scoruri relevante mai scăzute la itemii referitori la burnout.

e. predicția burnout-ului este mai acurată dacă se iau în considerare factorii organizaționali, suportul social existent, factorii de structură demografică și dimensiunile de personalitate, decât dacă se iau în considerare strict numai factorii individuali.

Stresul ocupațional al salariaților din sistemul de protecție are definitiv un impact puternic asupra sănătății psihice, emoționale și mentale. Acest fenomen generează o anumită reticență și dificultăți de recrutare a unui personal suficient de motivat (Gold, Smith, Hopper, Herne, Tansey&Hulland, 2010)

Formarea profesională apare în acest context ca o soluție promițătoare, reprezentând o cale posibilă de achiziționare de strategii specifice anti-stres, comportamente de apărare, de seturi de reacții adecvate la stres.

3. Stagiul de formare continuă (training-on-the-job) pentru dezvoltarea de strategii personale de diminuare a distresului organizațional - **Prezentare generală**

Intervențiile destinate pregătirii personalului pentru a gestiona stresul ocupațional includ o largă paletă de concepte metodologice și metode cum ar fi: programe de asistență directă, grupuri de lucru și suport reciproc, sesiuni de formare, training de management de stres și coping în diferite variante organizatorice (McCray et al., 2008)

În pofida proliferării de astfel de modele, conceptele și credo-urile descrise anterior au fost aplicate (sintetizate) în structurarea unui program de formare special pentru staff-ul din sistemul de protecție a copilului și din învățământul special, personal care este expus în permanență acțiunii unor factori de stres ocupațional specifici, cum ar fi

- contactul frecvent cu persoane (copii și tineri) traumatizate sau cu probleme diferite, lucrul în condiții specifice, de regulă dificile,

- acțiunea unor factori de risc care țin de componente organizaționale și de constelațiile inter relaționale de la nivelul serviciilor sau instituțiilor specializate.

Acest model integrat de stres, motivație și stare de bine a servit ca fundament pentru dezvoltarea unui program de intervenție și însușire de comportamente de auto-protecție la stres care include și combină procedee de lucru focalizate pe persoană (orientate individual), metode de relaxare, de formare și exersare de abilități cognitiv – comportamentale (Jesus, S. N., Rus, C., & Tobal, J., 2013) precum și o serie de abordări specifice.

3.1. Structură

Scopul activităților de formare organizate în cadrul studiului a fost să probeze eficacitatea unui program de training axat pe intervenții la nivelul dezvoltării de strategii individuale de diminuare a impactului unor factori de stres specifici și de tehnici de auto-apărare în situații de distres, pe baza unui design de tip setting aleatoriu controlat (Randomised Controlled Trial).

3.1.1. Stagiul de formare se compune din mai multe module specializate, independente unele față de altele, care pot fi prezentate în cadrul unor workshop-uri, ca entități distincte sau pot fi incluse în structura cursurilor de formare „standard” organizate de direcțiile județene, de alte firme și ONG-uri specializate sub formă de componente independente.

3.1.2. Spre deosebire de workshop-urile și cursurile tradiționale de empowerment, self-improvement și de dezvoltare personală, stagiul propus prezintă componente inedite:

- (a) se desfășoară „la fața locului”, respectiv la sediul beneficiarilor, și
- (b) este axat (focusat) pe problemele specifice din instituția respectivă sau din arealul unde are loc; în vederea realizării acestui deziderat, stagiul este precedat de o analiză (sub formă de chestionar structurat) a calității structurilor, proceselor și rezultatelor existente, analiză care are ca scop identificarea cât mai exactă a factorilor de risc și a

factorilor de stres conjunctural sau stres structural la nivel de servicii, departamente și alte substructuri organizatorice și de management al personalului.

3.1.3. Considerente practice avute în vedere:

- (a) Stresul traumatic secundar și burnout-ul disimulat prevalează în rândul salariaților din sistemul de protecție socială, mai ales în cazul salariaților cu o vechime mai mare sau în cazul celor aflați în primii ani de activitate și în rândul celor „din linia întâi” (în contact „direct” cu beneficiarii măsurilor de protecție).
- (b) Participarea la un curs de formare în care sunt introduse module de învățare de strategii anti-stres, axate pe problematica concretă legată de stresul ocupațional din anumite instituții și servicii poate conduce la o îmbunătățire substanțială a modului de relaționare la suprasolicitări și situații de distres, îmbunătățire mai evidentă decât cea obținută prin intervenții ad-hoc de tip administrativ – organizațional.
- (c) Participanții sunt mai motivați, tematica fiind direct legată de situația lor profesională și de „starea de bine” la locul de muncă.
- (d) Un astfel de program de dezvoltare a capacității personale de adaptare, auto-apărare și de gestionare a stresului (coping, hardiness, reziliență) poate ajuta personalul la un management mai eficient al consecințelor distresului ocupațional, ceea ce conduce la diminuarea frecvenței de apariție a erorilor, retenția mai ridicată a personalului din sistem și la reducerea costurilor (spre exemplu concedii medicale mai puține, mai puțin necesar de forță de muncă pentru suplinirea posturilor temporar neocupate).
- (e) Un astfel de training de management al stresului ocupațional și de formare de strategii de limitare a efectelor distresului poate constitui o componentă importantă și pentru alte cursuri de formare profesională

a salariaților din sistemul de protecție socială cu o tematică mai amplă.

3.2. Conținuturi

Cursul a fost organizat în module cu o durată totală de 32 de ore cu următoarele elemente cheie de conținut: (a) schimbul de experiență profesională, (b) managementul stresului ocupațional (stresului la locul de muncă), (c) metode și tehnici de relaxare și autorelaxare, (d) strategii de adaptare (coping) și reziliență,

(e) simptomatologia specifică de BO și STS, (f) credințe iraționale (g) asertivitatea și gestionarea conflictelor, mobbing (h) team work (i) managementul timpului (j) stiluri de viață și calitatea vieții (k) perspective de punere în aplicare a strategiilor predate în viața profesională și în viața particulară (l) limbaj corporal

Modulele pot fi desigur derulate în orice succesiune și pot fi selecționate după dorință pentru a fi integrate în orice tip de curs de formare profesională

Tabel 1 - Sesiunile de training motivațional și managementul stresului ocupațional din cadrul programului de formare propus – exemple de module de curs⁸

Modul 1 – Introducere în conținutul programului și împărtășire a experienței personale	Introducere în program și exerciții de creare a unei atmosfere între participanți favorabilă schimbului de informație și experiență profesională, autenticității și lucrului în echipă Analiza percepției factorilor de stres în condițiile reale (concrete) de muncă.
Modul 2 – Stresori ocupaționali. Simptome, mod de manifestare	Analiza factorilor care favorizează sau conduc la stres ocupațional. Analiza de situații concrete, reprezentative din punctul de vedere al frecvenței de apariție și a consecințelor posibile ale acestora.
Modul 3 – Strategii de coping	Prezentarea și analizarea strategiilor de coping cel mai frecvent menționate în literatura de specialitate (rezultate de meta-analiză) și a demersurilor recomandate în managementul simptomatologiei. Participanții vor dezvolta strategii și planuri personale de coping pe care să le poată aplica în viața profesională și privată în vederea amplificării „stării de bine” și a sentimentelor de mulțumire personală.
Modul 6 – Managementul convingerilor (credințelor) iraționale	Assessment-ul propriilor convingeri iraționale (nejustificate). Utilizarea metodei terapiei rațional-emoțională Ellis pentru a altera tiparele („patterns”) negative de gândire și a regândi structuri de cogniție mai adecvate, respectiv tipare de gândire concomitent mai realiste și mai pozitive.
Modul 7 – Exerciții (metode) de relaxare	Tehnici de control, incluziv tehnici de respirație, elemente de Yoga, de relaxare musculară (spre exemplu PMR - ProgressiveMuscleRelaxation – ca metodă de terapie)

3.3. Metodologie

3.3.1. Pentru realizarea investigației efectelor stagiului de formare în mod cât mai eficient și cât mai puțin cronofag, a fost elaborat un chestionar de măsurare individuală a factorilor percepuți ca stresori, bazat pe scala de evaluare a stresului perceput (PSS - Perceived Stress Scale – Cohen et al. 1983). Scala originală este compusă din 10 itemi. O parte a acestora au fost adaptați la necesitățile studiului. Traducerea a fost efectuată ținându-se cont de formele de exprimare curent utilizate la ora actuală în limba română.

Chestionarul măsoară frecvența sentimentelor și trăirilor din ultima lună legate de stresul din viața profesională cotidiană. Intensitatea acestora este măsurată cu ajutorul unei grile cu cinci trepte de răspuns, de la 1=niciodată la 5=foarte des. Se ia în considerare un scor brut obținut prin calcularea mediei aritmetice a tuturor răspunsurilor. Un scor mare indică un nivel ridicat de percepție a unor situații de stres ocupațional.

3.3.2. A fost simultan aplicată și Scala ProQOLNordic (The Nordic Questionnaire for Psychological and Social Factors at Work - QPSN), scală care a fost construită pentru evaluarea

⁸ Toate modulele stagiului se organizează interactiv, participarea directă a participanților fiind una dintre condițiile importante.

Din considerente de economie a lucrării programul de curs nu a fost prezentat integral. Pentru informații suplimentare poate fi contactat autorul sau redacția.

psihologică, socială și organizațională a condițiilor de muncă și servește la

- crearea unei baze pentru implementarea de intervenții de dezvoltare organizaționale,
- documentarea schimbărilor relevante ale condițiilor de muncă,
- studierea relațiilor dintre condițiile de muncă și starea de sănătate psihică.

Scala, în forma completă, se compune din 118 itemi, existând și o formă cu numai 34 de itemi, și este destinată studierii unor factori psihologici și sociali (Tabel 1 - QPS) cu acțiune relevantă la locul de muncă: așteptările de rol, solicitări și controlul la locul de muncă, predictibilitatea și capacitatea de auto-gestionare a muncii, interacțiunea socială, conducerea, lucrul în echipă, climatul organizațional, centralizarea conducerii, motivația și interacțiunea între muncă și viața privată (Lingström și colab. 2000, p. 18). Scala

a fost etalonată pe populații reprezentative în mai multe țări din nordul Europei.

Spre deosebire de alte chestionare care au fost create preponderent în anii '70 și începutul anilor '80 și care au fost construite pentru a măsura mai mult nivelul de performanță, respectiv se calchiază pe modul de gândire al erei industrializării, QPSN ia în considerare evoluția continuă și schimbările de la nivelul unei organizații, inclusiv climatul inovativ, considerat ca o componentă fundamentală a unei organizații în evoluție (care învață).

Din perspectiva tematicii abordate în studiul nostru au fost reținuți și incluși în setul final de probe (chestionare și teste) doar itemii referitori la:

- capacitatea de gestionare a propriei munci
- așteptările de rol (role expectations)
- interacțiunea socială

Tabel 2 – QPSN – Clasificarea aspectelor conceptuale cuprinse în QPSN

Nivelul de activitate (nivelul operativ)	Nivelul social și organizațional	Nivelul individual
<ul style="list-style-type: none"> • Cererea de muncă • Controlul la locul de muncă • Așteptările de rol • Predictibilitatea la locul de muncă 	<ul style="list-style-type: none"> • Interacțiuni sociale • Conducere • Comunicare • Cultura și climatul organizațional 	<ul style="list-style-type: none"> • Devotat instituției • Auto-gestionarea muncii • Preferința pentru schimbare • Motivația • Centralitatea • Interacțiunea între muncă și viața privată

Sistemul de notare utilizat s-a bazat, ca și în cazul primei probe, pe un sistem de cotare de la unu la cinci, după cum urmează: 1=foarte rar sau de loc, 2=rar, 3=din când în când, 4=des (frecvent), 5=foarte des (aproape întotdeauna).

3.3.3. Modalitatea de aplicare: SurveyMonkey. Chestionarele au fost transmise online, completarea lor având un caracter obligatoriu pentru toți participanții la studiu. Cota de răspunsuri primite a fost de 82%.

Participanții au fost salariați care au participat la un curs de formare continuă postuniversitar cu durata de un an cu tema „psihopedagogie specială și educație integrată”. Aceștia au fost împărțiți de o manieră aleatorie în două grupe:

grupa experimentală (N=22) și de control (N=38). Grupa experimentală a beneficiat de modulele de training pentru stres în timp ce grupa de control nu. Controlul rezultatelor s-a efectuat prin aplicarea scalelor menționate anterior (la debutul cursului) și la un interval de șase luni (ultima zi de curs).

3.4. Rezultatele experimentului

Se constată că rezultatele grupei experimentale sunt la sfârșitul stagiului de formare în general mai bune decât cele ale grupei de control. Aceeași tendință se păstrează și după trecerea unui anumit interval de timp de la încheierea cursului. Rezultatele trebuie însă privite cu circumspecție. S-a observat că, dincolo de aprecierea subiectivă a participanților din grupa experimentală, care

au afirmat că cunoștințele acumulate le-au fost de real folos pentru activitatea de zi cu zi (82% din cei chestionați), această formă de pregătire (Tabel 3) nu reduce puternic semnificativ tulburările induse de stresul de muncă al staff-ului din sistem ($d_p = -0.09$, 95% CI = [-0.39, .22]), și nici nu elimină complet epuizarea emoțională ($d_p = -0.14$, IC 95% = [-0.43, .13]). Rezultatele care se referă la stresul ocupațional în cele două scale eterogene indică faptul că efectele se repartizează uniform la nivelul tuturor componentelor.

Aceste date ne conduc la ideea că formarea profesională continuă (chiar construită de o manieră „dedicată”, respectiv exclusiv pentru dezvoltarea unor strategii de combatere a stresului ocupațional și pentru asimilarea unor mecanisme și comportamente de auto-apărare în fața distresului), nu constituie un panaceu universal, nu poate înlocui alte forme de intervenție și nici nu poate contrabalansa celelalte structuri, procese și disfuncționalități la nivel organizațional sau inter-relațional care acționează ca stresori. Este recomandabilă așadar o anumită prudență. Formarea nu trebuie supradimensionată, reprezintă doar o soluție parțială

Tabel 3 – Pregătirea profesională în domeniul „managementul stresului” - influența pe termen scurt a pregătirii asupra rezultatelor legate de stresul la locul de muncă al persoanelor care au participat la stagiul de formare (grupa experimentală).

Variabile	N	m	d	d_p	95% CI	% varianță	Q
Distres la locul de muncă	20	14	-0.10	-0,09	[-.39; .22]	88.63	0.07
Epuizare emoțională	22	8	-0.14	-0,14	[-.43; .13]	18.50	0.32
Convingeri (credințe) iraționale	22	10	-0,63	-0,59	[-.61; .05]	0.75	7.04

În care:

N = total subiecți grupă experimentală pe module de curs

m = număr de module de curs independente (exprimate în ore)

d = media performanței (media diferențelor între testarea inițială și finală)

d_p = media ponderată

95% CI = 95% interval de încredere al lui „d”

% varianță = varianță teoretică datorată erorii de eșantionare / variație observată a mărimii performanței

Q – valoarea testului Q

Impactul cel mai semnificativ pe termen mediu al stagiului de formare a fost constatat asupra componentei „convingeri (credințe) iraționale” - cu un efect, ca mărime absolută, peste medie ($d = 0,63$; $d_p = -0,59$, CI 95% = [-0,61, .05]). Procentul variației observate a fost explicat prin eroarea de eșantionare. Varianța sugerează cu toate acestea o anumită eterogenitate cantitativă a efectelor modulelor de formare incluse în analiză (0,75).

Având în vedere că studiul a analizat doar efectele pe termen scurt ale programului de instruire în managementul stresului asupra motivației și stării de „bunăstare” psihică la locul de muncă și a rezultatelor aferente, acesta ar fi de dorit să fie completat de o meta-analiză a celorlalte studii care au

examinat de o manieră coerentă problematica abordată.

După cum sugerează unii autori (Richardson, K. M., Rothstein, H. R., 2008) sunt relativ puțin cunoscute efectele pe termen lung ale intervențiilor de formare în managementul stresului și acest lucru diminuează veridicitatea și calitatea informațiilor vehiculate în literatură și în rândul specialiștilor, în special în ceea ce privește eficiența reală, stabilitatea și durata acestora.

4. Concluzii

Câteva dintre concluziile și rezultatele studiului, prezentate succint:

- (a) S-a observat o îmbunătățire, chiar dacă nu spectaculoasă, a „stării psihice de bine” la locul de muncă (confortului ocupațional) în cazul grupului experi-

- mental, în timp ce modificările în cazul persoanelor care au compus grupul martor au rămas în mare neschimbate în timp. În acest sens studiul confirmă rezultatele altor studii precedente (Jesus, 2010)
- (b) Studiul a relevat totodată faptul că se resimte în asistența și pedagogia socială o penurie de abordări teoretice substanțiale și fundamentate științific, care să contrabalanseze avalanșa de judecăți de valoare și interpretări empirice, bazate doar pe experiență profesională. Este imperios necesară examinarea efectelor de lungă durată ale formărilor în managementul stresului ocupațional, respectiv noi studii diacronice, organizate pe populații reprezentative, pentru diferite categorii profesionale în situație de risc - asistenți medicali, profesori din învățământul special și incluziv, personal din alte servicii de asistare și protecție socială și medicală -. Cercetarea noastră reprezintă doar un prim pas modest în direcția unor programe de management al stresului ocupațional, care să asigure o stabilitate afectiv-emoțională a personalului și performanțe calitativ mai bune.
- (c) În pofida faptului că studiul reprezintă o premieră în peisajul protecției copiilor și tinerilor, respectiv în domeniul asistenței și pedagogiei sociale românești, în special datorită metodologiei de organizare și modului obiectiv de verificare a efectelor reale ale programului (utilitate, durabilitate, etc...), raportul prezintă însă și o serie de limite. În primul rând eșantionul este relativ restrâns. Sunt necesare, considerăm, studii de mai mare amploare, transversale, dar mai ales longitudinale, pe eșantioane mai

ample. Finanțarea unor astfel de studii s-ar dovedi rentabilă chiar dacă luăm în considerare doar unele aspecte, spre exemplu scăderii absenteismului și prezenteismului.

- (d) Soluțiile oferite, respectiv organizarea de stagii de formare „specializate” pentru diminuarea stresului ocupațional, reprezintă doar o posibilitate din paleta largă de alternative de intervenție organizațională.

Raportul abordează problematica din două perspective oarecum diferite: pe de o parte

- (a) din perspectiva dinamicii de evoluție a formării profesionale continue, ca sistem actual, și pe de altă parte
- (b) din perspectiva specificității de manifestare a stresului ocupațional în domeniul protecției sociale.

Astfel, indiferent de dinamica protecției sociale în totalitate, anumite caracteristici generale de evoluție ale sistemului de formare – cadru legislativ, condiționări financiare și materiale, mentalități, interese imediate și pe termen lung, etc.. – își pun amprenta asupra conținuturilor și formelor de setting pedagogic implementate și curent utilizate. De asemeni o anumită mentalitate, determinată de acțiunea unor factori structurali sau doar conjuncturali, factori care de altfel țin de domenii colaterale, cum ar fi în principal cel politic și financiar, influențează de o manieră destul de directă (chiar dacă nu facil de identificat) tipologia demersurilor de formare profesională continuă.

Convergența unor determinări diverse aparținând celor două domenii analizate conferă setting-urilor de formare o anumită specificitate care trebuie luată în considerare în structurarea unor stagii viitoare de pregătire profesională continuă realmente utile, eficiente, cu efecte anticipabile, stabile și de lungă durată.

BIBLIOGRAFIE

1. Barford, S.W., &Whelton, W.J. (2010). Understandingburnout in childand youth care workers. *Child& Youth Care Forum*, 39, 271/287 doi:10.1007/s10566-010-9104-8
2. Bermejo-Toro, L., & Prieto-Ursúa, M. (2010). Teachers' irrational beliefs and their relationship to distress in the profession. *Psychology in Spain*, 10, p. 88-96
3. Boyas, J., Wind, L. H. (2010) 'Employment-based social capital, job stress, and employee burnout: A public child welfare employee structural model', *Children and Youth Services Review*, 32(3), p. 380–388
4. Conrad, D., Kellar-Guenther, Y. (2006) 'Compassion fatigue, burnout, and compassion satisfaction among Colorado child protection workers', *Child Abuse & Neglect*, 30(10), p. 1071–1080
5. Drăgoi, C. - (2018) Stresul ocupațional al personalului care lucrează cu copiii cu CES. Adaptarea și rezistența la stres în „Protecția socială a copilului”, Revistă de asistență și pedagogie socială editată de Federația Internațională a Comunităților Educative, FICE – România, București, nr. 3 - 4 (67 – 68),
6. Edwards, D., Burnard, P. (2003). A systematic review of stress and stress management interventions for mental health nurses. *Integrative Literature Reviews and Metaanalysis*, 42, p. 169-200. doi: 10.1046/j.1365-2648.2003.02600.x
7. Flaxman, P. E., Bond, F. W. (2010). Worksite stress management training: Moderated effects and clinical significance. *Journal of Occupational Health Psychology*, 15, p. 347-358. doi: 10.1037/a0020522
8. Gold, E., Smith, A., Hopper, I., Herne, D., Tansey, G., Hlland, C., (2010). Minfulness-based stress reduction (MBSR) for primary school teachers, *Journal of Child&Family Studies*, 19, 184-189. doi:10.1007/s10826-009-9344-0
9. Jesus, S. N. (2010). Teacher stress management by a program of motivation and skills training în P. Buchwald, K. Moore, and T. Ringeisen (Eds.), *Proceedings of the 31st stress & anxiety research society conference* (p. 55-60). Berlin: Logos Verlag.
10. Jesus, S. N., Rus, C., & Tobal, J. (2013). Effectiveness of a Stress Management Training on Motivation and Well-being. *Journal of Spatial and Organizational Dinamics. Discussion Papers*, 14, p. 7-17
11. Lim, J., Bogossian, F., Ahern, K. (2010). Stress and coping in Singaporean nurses: A literature review. *Nursing and Health Sciences*, 12, p. 251-258. doi:10.1111/j.1442-2018.2010.00514.x
12. Lingström, K., Elo, A.L., Skogstad, A., Dallner, M., Gamberale, F., Hottinen, V., Knardahl, S., Orhede, E., - User's Guide for the QPSNORDIC, General Nordic Questionnaire for Psychological and Social Factors at Work, Tema Nord, 2000:603 General Nordic Questionnaire for Psychological and Social Factors at Work Nordic, Council of Ministers, Copenhagen 2000, ISBN 92-893-0535-5, ISSN 0908-6692, Print: Aka-print A/S, Århus 2000, https://snd.gu.se/sites/default/files/legacy/SND_0837_user_guide_QPSNordic.pdf
13. McCray, L.W., Cronholm P.F., Bogner, H.R., Gallo J.J., Neill, R.A. (2008). Resident physician burnout: is there hope? *Family Medicine* 40:626 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2903755/> (16.08.2019)
14. Mark, G., Smith, A. P. (2012). Occupational stress, job characteristics, coping, and the mental health of nurses. *British Journal of Health Psychology*, 17, p. 505-521. doi: 10.1111/j.2044-8287.2011.02051.x
15. Martin, A. (2012): Mechanismen der Veränderung von Organisationen. *Schriften aus dem Institut für Mittelstandsforschung der Universität Lüneburg*, Heft 41, Lüneburg
16. Martin, A., Bekmeier-Feuerhahn, S., Jochims, T., Weisenfeld, U. (2014), Bad Practices in Unternehmen und die Mechanismen ihrer Etablierung. Der Fall Enron, *Zeitschrift für Personalforschung*, 28(4), p. 452-484 DOI 10.1688/ZfP-2014-04-Martin ISSN (print) 0179-6437, ISSN (internet) 1862-0000 © Rainer Hampp Verlag, www.Hampp-Verlag.de
17. Moya-Albiol, L., Serrano, M., Salvador, A. (2010). Burnout as an important factor in the psychophysiological responses to a work day in Teachers în *Stress and Health*, 26, p. 382-393. doi: 10.1002/smi.1309
18. Pacheco, J. E., Jesus, S. N. (2009). Burnout and lifestyles in health professionals în K. Moore & P. Buchwald (Eds.), *Stress and anxiety application to adolescence, job stress and personality*, Berlin, Logos Verlag, p. 111-118

19. Richardson, K. M., & Rothstein, H. R.(2008). Occupational stress management intervention programs: A meta-analysis în *Journal of Occupational Health Psychology*, 13, p. 69-93. doi: 10.1037/1076-8998.13.1.69
20. Skaalvik, E. M., Skaalvik, S. (2011). Teachers' feeling of belonging, exhaustion, and job satisfaction: the role of school goal structure and value consonance, în *Anxiety, Stress & Coping*, 24, 369-385. doi: 10.1080/10615806.2010.544300
21. Wooten, N. R., Kim, H. J. and Fakunmoju, S. B. (2011) - Occupational stress in social work practice, in Langan-Fox, J. and Cooper, C. L. (ed.), *Handbook of Stress in the Occupations*, Cheltenham, Edward Elgar Publishing, Ltd., p. 71–87

CHILD GUARANTEE - PLANUL EUROPEAN PENTRU COPIII VULNERABILI

Adina CODREȘ
Consilier superior
ANDPDCA

Începând cu anul 2015, Parlamentul European a solicitat statelor europene să dezvolte politici publice prin care să se angajeze împotriva sărăciei copilului. În continuarea acestei solicitări, în 2017, Parlamentul European a încurajat Comisia Europeană ca prin faze preliminare de acțiune să studieze fezabilitatea promovării unui plan european pentru copiii vulnerabili, denumit Child Guarantee.

Child Guarantee este o importantă oportunitate creată de Comisia Europeană cu scopul de a atrage atenția tuturor statelor europene asupra copilului în situație de risc în general, ceea ce apropie fundamental acest important demers de angajamentele multor state, inclusiv ale României, ca țară pathfinder în cadrul Global Partnership to End Violence Against Children* de a crește substanțial numărul și calitatea serviciilor de prevenire și de intervenție timpurie care au în vedere toate formele de violență asupra copilului, inclusiv cele care vizează copiii vulnerabili/ în risc, victimele violenței și martorii.

În acest sens, Comisia Europeană a lansat o cercetare prin care să se analizeze fezabilitatea și valoarea adăugată a unui plan operațional pentru copiii vulnerabili, angajând pentru realizarea acesteia un consorțiu format din patru organizații internaționale cu expertiză în domeniu: Applica, the Luxemburg Institute of Socio-Economic Research-LISER, Eurochild și Organizația Salvați Copiii.

Cercetarea a avut în vedere patru grupe de copii vulnerabili: **copilul cu dizabilități, copilul rezident în instituții de plasament, copilul cu statut de migrant, inclusiv copilul refugiat și copilul care trăiește într-o familie cu o situație precară, de sărăcie.**

Pentru crearea unui cadru formal de schimb de idei și bune practici, Comisia Europeană a organizat în cadrul **European Commission's feasibility study on a potential "Child Guarantee"**, patru workshop-uri cu experți din toate țările membre UE, având ca teme principale: Copiii care trăiesc în instituții (București), Copiii cu dizabilități (Riga, Letonia), Copiii cu background de migrant, inclusiv copiii refugiați (Malmö, Suedia) și Copiii care trăiesc în familii cu o situație precară.

Astfel, Child Guarantee a creat un cadru european comun de evaluare a politicilor publice și a normelor privind sprijinul copiilor în

risc pentru obținerea accesului liber la cinci drepturi cheie: sănătate, locuire, educație, educație timpurie (ECEC) și nutriție, prin evaluarea costului ne-intervenției, a impactului transmis inter-generațional, a utilizării exemplarelor pozitive.

În egală măsură, Child Guarantee a creat un spațiu de dezbateri unde copiii și tinerii s-au manifestat, fiindu-le oferită o mai bună ascultare a opiniilor lor și o participare permanentă în toate etapele cercetării, derulate până în prezent.

Subiectele dezbătute la cele patru întâlniri organizate de Comisia Europeană au fost avute în vedere în principal - **colectarea la nivel european a datelor statistice de la țările membre**, fiind identificate diferențe mari în practicile naționale și lacune serioase, cu predilecție din partea țărilor mai puțin dezvoltate din estul Europei, precum date cantitative subestimate și copii "inexistenți" în datele furnizate, **rolul cheie atribuit reprezentantului legal al copilului vulnerabil, mai ales în relația acestuia cu copilul cu statut de migrant/refugiat și rolul Avocatului Copilului în ceea ce privește analiza și monitorizarea sesizărilor/ plângerilor copiilor.**

În termeni de **întărire și ranforsare a obligațiilor legale internaționale ale statelor europene** cu privire la copiii vulnerabili și monitorizare a situației acestora, astfel încât să

fie prevenite orice forme de discriminare a copiilor, cât și ca necesitate a formulării și promovării unor **proceduri naționale și transfrontaliere** corelate cu drepturile și interesul superior al copilului, a fost dezbătută și **utilizarea jurisprudenței europene, concentrată pe copilul migrant/ refugiat/ aflat în conflict cu legea/ în detenție.**

În egală măsură, **dezvoltarea instruirii în domeniul drepturilor copilului a furnizorilor de servicii de primă linie** a fost un subiect intens dezbătut.

Pentru a fi completată imaginea situației de etapă, au fost identificate și formulate **principalele lacune/ bariere/ puncte slabe, precum:** lipsa informațiilor despre drepturi care sunt în vigoare, lipsa sau furnizarea inegală de serviciilor sociale, calitatea slabă a serviciilor, lipsa serviciilor specializate, servicii non-incluzive (lipsa adaptabilității la specificitățile culturale, lipsa de înțelegere / formare a personalului cu privire la nevoi), lipsa unei abordări centrată pe copil, costurile serviciilor, fragmentarea/ lipsa de coordonare a serviciilor, lipsa priorității la servicii a copiilor aflați în situații de vulnerabilitate, intervenția timpurie insuficientă, discriminarea, insecuritatea, segregarea, barierele lingvistice în comunicare, lipsa serviciilor specializate de psihologie și psihiatrie, lipsa specialiștilor în zonele rurale, lipsa conexiunilor dintre zonele rurale izolate și zona urbană, lipsa sau slaba colaborare transfrontalieră, discriminarea, segregarea- traiul în gheto, condiționalități excesive ș.a., astfel încât conștientizarea acestora să poată determina adoptarea de noi prevederi legale, modificarea sau completarea unor prevederi legale și luarea concretă de măsuri transversal, ca priorități cheie.

Pentru eliminarea lacunelor și barierele identificate au fost formulate unele **măsuri transversale pentru a fi avute în vedere de statele membre, precum:**

- o mai bună informare pe drepturile copilului în cadrul serviciilor sociale;
- ascultarea mai bună a copiilor;
- o mai bună mobilizare și împuternicire a părinților și copiilor;
- îmbunătățirea colaborării transfrontaliere;

- asigurarea unor condiții de primire/ îngrijire de calitate centrate pe copii;
- crearea de proceduri comune între sistemul de protecție a copilului și serviciile pentru migranți;
- efectuarea unor evaluări sistematice de risc;
- sprijin pentru angajarea în munci decente și sporirea accesului la angajare;
- combaterea venitului scăzut/ per familie;
- asigurarea unor scheme de venituri minime corelate cu alte măsuri de sprijin monitorizat;
- asigurarea furnizării integrate a serviciilor adaptate nevoilor individuale, de exemplu: locuire și suport; nutriție, sănătate, sport; locuire și facilități, stabilire obligații;
- investirea în dezvoltarea serviciilor sociale, angajarea de asistenți sociali și dezvoltarea de servicii de sprijin pentru familie;
- sprijinirea dezvoltării de servicii incluzive;
- asistență pentru personal și formarea personalului, abordarea deficiențelor de personal;
- combaterea discriminării;
- servicii nesegregate;
- dezvoltarea de servicii și intervenții locale integrate;
- discriminarea pozitivă în favoarea copiilor care accesează servicii;
- creșterea mobilizării copiilor și părinților acestora;
- dezvoltarea unei monitorizări riguroase;
- susținerea de schimburi informaționale transnaționale;

Un alt obiectiv al Comisiei Europene de foarte mare interes dezbătut în cadrul întâlnirilor a fost **utilizarea mai eficientă a fondurilor UE, în următorul exercițiu financiar, 2021-2027.** Pentru îndeplinirea acestuia au fost identificate și formulate unele soluții, precum:

- realizarea unor punți strategice între proiectele realizate cu fonduri structurale și obiectivele noului exercițiu financiar;
- analiza sistematică a politicilor publice în domeniu;
- considerarea “sărăciei copiilor” ca obiectiv strategic prioritar în orientarea/

- alocarea și utilizarea fondurilor europene și stabilirea condițiilor;
- monitorizarea mai semnificativă a fenomenului la nivelul statelor membre și crearea de mecanisme de colaborare eficiente;
- creșterea importanței planurilor de acțiune naționale anti-sărăcie și excluziune socială - concentrarea pe copii și respectarea drepturilor fundamentale ale acestora;
- consolidarea principiului parteneriatului dintre structurile guvernamentale și organizațiile neguvernamentale pentru a asigura implicarea acestora în dialogul civil și promovarea acestuia, cât și aplicarea unui cod de conduită privind parteneriatul;
- intensificarea lucrului cu copiii în ceea ce privește cunoașterea drepturilor lor, împotriva rasismului, intoleranței, discriminării, fascismului etc.

În cadrul celor patru întâlniri au fost transmise participanților câteva **mesaje generale** cu privire la copiii vulnerabili la situații de risc:

- Nivelurile existente de sărăcie și excludere a copiilor sunt scandaloase și inacceptabile;
- Child Guarantee este o oportunitate reală de a face un pas important înainte pentru a oferi statelor membre îndrumare, acțiuni de dezvoltare și finanțare;
- Voința politică este privită ca fiind esențială pentru a progresa în diminuarea fenomenului sărăciei copiilor europeni;
- Implementarea Child Guarantee trebuie să mobilizeze toate cele trei instrumente ale Comisiei Europene:

legislația, coordonarea politicilor și finanțarea, în toate direcțiile subordonate acesteia;

- Este esențială o abordare cuprinzătoare, integrată, strategică și planificată;
- Implementarea intervenției timpurii în dezvoltarea copiilor este vitală: în primele 1000 de zile, este eficientă din punct de vedere social și economic și reprezintă cheia pentru ruperea ciclului excluziunii sociale prin sărăcie;
- Recomandările Parlamentului European cu privire la reducerea vulnerabilității copiilor formulate încă din 2013 rămân relevante și astăzi prin faptul că oferă un cadru general pentru a progresa în cadrul Child Guarantee;
- Combaterea sărăciei copiilor este o problemă a drepturilor fundamentale ale omului. Drepturile copiilor trebuie puse în centrul politicilor, iar pentru aceasta este esențială creșterea gradului de informare a părinților și copiilor cu cel mai mare risc, trebuie sprijinit efortul părinților;
- Child Guarantee acordă prioritate copiilor aflați în situații vulnerabile în cadrul politicilor universale și adopta universalismul progresiv: combină politicile universale cu cele specifice;
- Există și alte grupuri de copii vulnerabili care nu sunt acoperiți de Child Guarantee care nu trebuie uitați: copiii care experimentează violența domestică, copiii în detenție, copiii returnați din migrație ș.a.;
- Vocile copiilor trebuie ascultate, aceștia trebuind să fie antrenați în toate deciziile care îi privesc pentru a-și expune opinia;

Au fost formulate de asemenea o serie de alte măsuri prioritare necesare a fi luate de statele membre, în raport cu dreptul la acces a copiilor vulnerabili la servicii de educație (facilitarea unor condiții de concurență echitabile pentru obținerea de fonduri, conștientizarea importanței educației interculturale) și ECEC (ca drept universal), servicii de sănătate (intervenția pozitivă în primele 1000 de zile a copilului; investiții în medicul de familie, investiții în serviciile de sănătate mintală, dezvoltarea de puncte de interes geografice, recunoașterea impactului pe termen lung a investițiilor în sănătatea copilului) și nutriție (promovarea alăptării la sân a copilului, gustări pe durata vacanței de vară, investiții în promovarea sănătății și a adoptării unei diete sănătoase la copii, standarde minime comune, dar implementarea lor diversă), servicii sociale și locuire (deziderat angajat politic: nici un copil homeless, alocații pentru locuințe și locuințe sociale, prevenirea evacuării familiilor cu copii, monitorizarea locuirii), justiție.

SURSE INFORMATIVE

1. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1428&langId=en>
2. Child Guarantee – Eurochild, in https://www.eurochild.org/fileadmin/public/03_Internal/Calls/Child_Guarantee_pdf_fin.pdf
3. <https://www.easpd.eu/easy/content/towards-child-guarantee>

RESIDENTIAL CARE CENTERS DURING THE COVID-19 PANDEMIC: A SURVEY OF 13 COUNTRIES, MEMBERS OF FICE INTERNATIONAL

Emmanuel GRUPPER⁹, Shachar SHUMAN¹⁰

Introduction

Out-of-home care, especially treatment residential care programs (TRC) are often described in the media, and even in some professional studies, as obsolete social structures (Consensus Statement, 2014). Residential care settings are out-of-home facilities such as educational youth villages and educational, therapeutic, or rehabilitation residential treatment centers (Grupper, 2013). Their aim is to provide education, treatment, rehabilitation or protection for children and youth, including those at risk and others, to protect these young people and work toward making a positive change, one that would allow them successfully reintegrate into the community (Aharoni, 2018). Therapeutic residential care is "A structured, multidimensional living environment designed to promote or provide care, education, socialization and protection for children and youth with identified mental health or behavioral needs. The boarding school will be in partnership with families and in collaboration with a wide range of formal and informal professional factors" (Whittaker et al., 2016). Out-of-home care includes such settings and arrangements as foster care, group homes, various models of family group-home living together with biological family of staff (Assouline & Attar-Schwartz, 2020).

Deinstitutionalization began in Europe after the 1989 Declaration on the Rights of the Child and was followed by the 2009 UN guidelines for alternative care (United Nations, 1989, 2009). The move resulted in the closing down of many large residential care facilities, reforming the system to smaller family-type institutions, at the same time building greater negative stigma against any kind of institutional care (Eurochild, 2016). However, residential care facilities and their staff members, may remember the 2020 Covid-19 pandemic as "their finest hour." . The lockdowns declared by many governments created a situation where caregivers and children were locked together in the residential facilities, and had to make the most of this great challenge that was imposed upon them.

FICE Israel decided to initiate a short survey to document and share information about the way different countries handled their policies and practices in residential care facilities during that period. As of this writing (June 2020), 13 countries have responded. Following are findings and some conclusions from this primary survey.

The information gathered in this survey

We decided on three categories – general information on the lockdown, policies, and residential-care staff functioning. Table 1 provides general information about level of lockdown in each country, data available and policy regarding children in out of home care. Notably, while policies in many countries were quite similar, there were also variations like "intelligent lockdown" in the Netherlands and night curfew in Kenya. The dates vary from one country to another, but in each country, when the decisions were made, the policy regarding children in residential care was quite similar.

Welfare residential - care centers were supposed to remain open and give full services to the children. However, only on-site services were provided; even therapy that necessitated leaving the facility, had to be stopped. Because schools were closed, residential care staff was in charge of the children during what were normally school hours, when they were with their teachers. This increased their workload and responsibilities. Much to our surprise, we found no data is available, in all 13 countries, about number of cases of infected children or staff members in these treatment residential care centers.

⁹ Prof. Emmanuel Grupper is Deputy Dean of Humanities at the Ono Academic College, Israel and President of FICE-International, emmanuel.g@ono.ac.il

¹⁰ Shachar Schuman, is Managing Director of the Israeli Association for Welfare Residential Centers, kpnimiot@gmail.com

Table 1 – General Information on the Lockdown Period

Country	Lockdown level and duration	Number of children diagnosed as infected	Were children kept onsite or sent to family?
Austria	Modified lockdown, March 16 to time of writing (June 10, 2020)	No data	Most children remained onsite. A small minority were sent to their families if it was determined that the family system could handle the situation.
Brazil	Complete lockdown, April 1 to time of writing (June 10, 2020)	No data	All children remained in residential care by law.
France	Complete lockdown, March 17 to time of writing (June 10, 2020)	No data	All children remained in residential care. Children who were scheduled to go home were sent before the lockdown, with telephone follow up of the staff
Germany	Complete lockdown, until - April 27	No data	All children remained in residential care.
India	Complete lockdown, March 24 - April 14	No data	children continue to stay in residential care. Some children were ordered to return to their families make space available for children from overcrowded institutions.
Israel	Complete lockdown, March 15; partial easing end of April; open May 17 with the entire education system	No data	All children remained in welfare residential care, also in foster care and in family group homes. A few families took the children home with approval of welfare authorities. In educational youth villages, only youth without any family support (about 15%) remained in care.
Kenya	Nationwide curfew 5:00-19:00. Educational and religious institutions closed	No data	All children remained in in public residential centers. No new admissions allowed.
Netherlands	"Intelligent lockdown," * Dates not mentioned.	No data	All children stayed in care
Romania	Complete lockdown, end of March	No data	All children remained in residential care and continue to receive total care by the residential care system.
Serbia	Lockdown and state of emergency, March 15 – May 2020	No data	100% of children and young people remained in the residential centers and children's homes. No children were sent home. The same for children in foster care and homes for children with behavioral problems
South Africa	Complete lockdown from March 23 until April16 2020.	No data	All children remained in residential care. No children may be released from the facilities
Spain	Complete lockdown, Dates not mentioned.	No data	All children remained in residential care.
UK	Complete lockdown, Dates not mentioned.	No data	All children remained in secured children's homes. Residential special schools closed, and children were sent home.

*The Dutch model called for only people at risk of being carriers to be secluded. Shops remained open and people could go out for a walk or visit others – as long as they are with no more than two persons together. No specific law or rules, only recommendations for the child and youth care field. As of June 1 – testing available for anyone with symptoms.

Contact of children in care with parents and family members during lockdown

Although children are mostly placed in out of home care facilities (TRC), by decision of courts or welfare authorities, there is a tendency to keep relationships between children and their families as close as possible. The lockdown mandated by the Covid-19 policies in the countries that participated in this survey.

pandemic, was quite challenging for children as well as for their families and caregiving staff. In all countries that had imposed a lockdown, children were not allowed to leave the premises and parents and families were not allowed to come for visits, at least for the first three weeks of lockdown. Only in the Netherlands they applied a policy that enabled one visitor per child, a policy that proved problematic. Elsewhere, for a relatively long period of more than three weeks, any face-to-face meetings between children and their families were not possible. After that, some countries started to enable few parent-children meetings in open air places like parks, gardens etc. Table 2 lists that various national

Table 2 – Policies regarding Child - Family Meeting during Lockdown

Country	Were children allowed to go home for short vacations?	Were children able to attend school?	Did children run away? What happened to them?	Were parents allowed to visit children in care facilities?
Austria	No home visits allowed.	Schools were closed during lockdown.	Children who ran away and came back were sent into quarantine within the facility	No visits allowed initially. Later, parent-child meetings were sometimes arranged in open-air spaces.
Brazil	Residential care declared as essential service and by law cannot close its doors. Some residential homes collapse and staff members took children home.	All formal was stopped, and the time was declared to be the July break.	Runways are not allowed back in, and remain on the streets.	No visits of parents or family members allowed. Occasional online contact with family. In the State of Parana the court enabled parents' visits. .
France	Children stay in residential homes. All home visits on weekends are suspended during the pandemic.	Schools are closed. Distance learning established.	Residential care facilities are obligated to take runaways back, despite the risk of contamination. No all facilities have quarantine space.	No visits allowed both for parents and siblings in residential care and in foster care. Other modes of online relationships will have to be put in place
Germany	No home visits allowed.	Schools closed during lockdown, gradually reopening starting April 27	Children who went out of the residential home without permission are not allowed to come back.	No family visits, except for extraordinary situations such as a child's illness or traumatic condition. .

Country	Were children allowed to go home for short vacations?	Were children able to attend school?	Did children run away? What happened to them?	Were parents allowed to visit children in care facilities?
India	No home visits allowed.	Schools are closed because of lockdown. All classes are distance learning. Younger children are engaged in educational activities taught by older children or supervisors residing at the home.	Each case dealt with on an individual basis.	No family visits allowed.
Israel	Children in therapeutic residential homes and foster care were in complete lockup for six weeks. Children in youth villages were sent home when lockdown was announced; about 15% who have no home remained onsite. For Passover holidays a few parents took their children home and when they came back they had to go for 14 days of quarantine inside the institutions	School lockdown imposed nationwide in mid-March, distance learning began. Donations to care institutions ensured that each child would have a computer, laptop, or tablet for distance learning	No runaways reported.	No family visits. Contact maintained by phone and Zoom. After 6 weeks, visits were allowed, under restriction, in the residential home's open spaces.
Kenya	No home visits, except in special cases.	Schools closed. Distance learning available to those who had access to the service, excluding many children.	Runways and those discharged home were not allowed to return.	Family visits only in emergency. Online communication encouraged where possible.
Netherlands	At the discretion of each institution. Some institutions enabled children to go home for weekends, depending on the situation and a risk estimation of the biological family	All schools were closed. Online education and equipment were provided.	Children who ran away or were discharged home, allowed to return to the institutions in most cases, if they are symptoms free. Children with Covid-19 were quarantined in the	At the discretion of each institution. Some did not allow family visits, others allowed one visitor per child, a policy caused a lot of problems.

Country	Were children allowed to go home for short vacations?	Were children able to attend school?	Did children run away? What happened to them?	Were parents allowed to visit children in care facilities?
	(risk to get infected at home).		facility in a central location in the country	
Romania	No home visits allowed.	Schools are closed. All children, including those in residential care, have distance learning – online and on TV.	Accepted back after onsite two-week quarantine.	No family visits allowed.
Serbia	No home visits allowed.	Schools will remain closed until September 2020. School and university students have online classes augmented by TV programs. Not all institutions have enough electronic devices for their students.	Several children ran away due to too much pressure. They were allowed to return, and were quarantined for two weeks in a special room.	No family visits allowed during the state of emergency and lockdown. Families communicated by Skype, smartphones and WhatsApp video calls. During that period sometimes Parents sent their children small gifts.
South Africa		School are closed. Some schools used distance learning. Residential staff are doing wonderful work to support the children creatively with their studies.	Children who runaway cannot return during lockdown, as they will compromise the care of all other children.	No family visits allowed. Communication via phone, WhatsApp, and video calls.
Spain	No information	No information	No information	No information
UK	No family visits allowed.	Children in care have been identified as a group that can continue to attend school. Otherwise used all other alternative ways of maintaining education	Children who left the residential home are not allowed to come back.	No family visits allowed. When the child's emotional wellbeing was severely compromised by not seeing the family, children were taken to a public play area to meet with parents respecting social distancing rules. Other online electronic means like video calls, Skype, Zoom are being used.

Questions regarding functioning of residential staff members during lockdown

The long period of lockdown, imposed on the whole population in most countries, represented an immense challenge on direct care workers and social workers in the residential-care facilities. Referring to one of FICE International's famous publications, *The Socialpedagogue in Europe -Living with others as a profession*(Courtioux et al., 1986), we can say that in this challenging period residential care workers literally lived up to the title. They were bound to living together with children in residential care – as professionals. Israel is unique in that residential workers live

permanently, with their families, on the premises. In other countries only in family group homes staff is living with children in care, and for the most part, workers live off the residential campus, and are on campus only during their work hours (White et al., 2015). However, the reports show that residential workers remained in the facilities for long hours with the children during the lockdown, and quite often did not go home after their shifts were over. In many cases they preferred to stay in the residential facility together with the children for additional hours and even sometimes for full additional days.

Table 3 – Residential Staff Functioning during Lockdown

Country	Do residential staff members usually live on the premises?	To what extent were staff members protected?	Did staff members go home after shifts?	Were there staff members who refused to come to work?
Austria	Staff members do not live on the premises	Face masks and gloves are available in every facility, as is disinfection liquid.	Yes.	Not reported.
Brazil	Conditions vary nationwide. Some care workers, who do not have families, have moved into the facilities and are living permanently within the facility. Others work extended, 48-hour shifts.	There is little or no protective clothing in Brazil and masks are difficult to obtain. Brazil has good access to hand sanitizer and 70% alcohol is readily available.	Shifts were changed from 8 hours every 24 hours to 24 hours shift with 48 hours rest at home.	Yes, however it is not very common.
France	Staff members do not live on the premises. They can sleep one or two nights and then go home.	Staff members are not protected, due to lack of masks and hydro-alcoholic gel. For a few days, staff members' children received childcare services so they can concentrate on working with children in care.	The staff can sleep one or two nights on the premises and then go home.	Not reported. For the most part, educators came and showed solidarity in caring for the children in care during this difficult period.
Germany	No staff members live on the premises.	Children will not be going shopping so the risk for contaminating others, including staff, is reduced. Hygiene standards are always a topic in the houses, there are pictures for the children; individual protection rules will be discussed for each risk	Staff goes home unless there is a Covid-19 outburst.	No, everybody wants to work in residential institutions.

Country	Do residential staff members usually live on the premises?	To what extent were staff members protected?	Did staff members go home after shifts?	Were there staff members who refused to come to work?
		group person in a personal conversation		
India	The residential care workers are live on the premise and are not allowed out.	Hand sanitizers, masks and gloves are available in all residential homes.	Residential staff live on the premises.	No, the residential staff remain committed to their duties and keep that care of children in their priority.
Israel	In most residential care institutions direct care workers live on the premises, other professionals do not. In part of the treatment residential care facilities workers come for their shift only.	Children and staff closely followed the guidelines of the Ministry of Health, including following strict hygiene measures and wearing masks. Additionally, wherever possible, staff worked remotely.	Staff members who do live on the premises went home after work.	Generally, residential workers were very motivated to stay with the children. A very small number of reports of staff members who were scared because of their personal health situation.
Kenya	Varies. Some facilities have staff members who live on the premises, others have daily staff.	Constant sensitization through the community health workers. Access to PPEs such as masks, hand sanitizers, bedding etc.	Staff members who do not live on the premises go home after work and come back.	No
Netherlands	Staff members live on the premises of family group homes only. Staff members of all other care facilities live on premises.	Due to a nationwide shortage of protective masks, youth care professionals got their equipment at a late stage, meaning that they were working unprotected during the peak of the virus. Mainly hygiene measures were taken.	Staff members went in and out.	Not reported. Most workers were very motivated to contribute and the atmosphere among workers has been amazing. A very small number of older workers from risk-group child and youth care workers refused to go to work.
Romania	No staff members live on the premises.	Both staff and children have received special gloves and masks and have permanent access to antibacterial gel dispensers.	Staff is allowed leave after working hours.	No
Serbia	Usually staff members do not live on the premises. Caregivers worked 12-hour shifts and had transportation. On weekends, they	Staff used all the recommended protective equipment, while the children were educated to respect social distancing and to wash their hands often.	Staff members went home after their 12-hour shift. On weekends they sometimes stayed for two or	No, but state has prescribed that people over 60, or people with chronic diseases cannot come to work, so some

Country	Do residential staff members usually live on the premises?	To what extent were staff members protected?	Did staff members go home after shifts?	Were there staff members who refused to come to work?
	occasionally spent two or three days in the institutions. Entry and exit were very controlled.		three days. Entry and exit from the institutions were very controlled.	were absent from work due to Covid-19 regulations.
South Africa	Staff working on shift are encouraged to stay in the premises for the duration of their shift. Those who come in daily must adhere to strict precautions.	Regular handwash, regular cleaning and sanitizing and masks. Staff who are unwell are not allowed to come to work until they have recovered.	Staff working shifts are required to stay in the premises for the duration of their shift. Many facilities created a lockdown team who are on site for the full duration of the lockdown.	There were isolated cases of CYCWs who refused to work. After they received full information, they continued working.
Spain	No information	No information	No information	No information
UK	No staff members live on the premises.	Staff wear wherever available personal protective equipment and work to a heightened standard of personal hygiene when administering to the children's needs.	Staff members go home and come back.	No cases were reported.

The information Table 3, which was provided by the different countries, shows that educators and residential staff professionals were highly committed to fulfil their responsibilities toward the children in care. Although the pandemic created great stress for the entire population, and in spite of their natural concern for their personal health, residential staff members did not hesitate to leave their own families and stay as long as necessary in the institutions in order to provide children and young people in care with all their psychological, emotional and basic physical needs.

Conclusions

Many of us are only starting now to realize, grasp, and also reflect about our extraordinary experiences during the long Covid-19 lockdown. Living in relatively developed countries, have been used to trust scientific solutions to medical problems and challenges.

This was a rather new situation – we had to come to terms both with the limits of humankind and of modern science. The only solution scientists and medical authorities could propose was a complete lockdown and stay-at-home order.

Recent years have been a song of praise to globalization, the "increased inter-connectedness and interdependence of peoples and countries. It is generally understood to include two inter-related elements: the opening of international borders for increasingly fast flows of goods, services, finance, people and ideas; and the changes in institutions and policies at National and International levels that facilitate or promote such flow" (WHO, 2020). Globalization has the potential for both positive and negative effects on development and health. This worldwide pandemic exposed the downside of globalization. First, the spread of the pandemic was due to massive international travel. A

disease that started in China very quickly spread to more than 200 countries. Second, while coping with the pandemic, mass media reported phenomena that are clearly demonstrated in the answers to our survey questionnaire. It is striking to see how quickly countries closed themselves, closed borders, fought over medical resources like ventilators and masks. Even in the European Union, the usual trend of cooperation and collaboration between neighboring countries vanished and gave place to a closing down of each one to cope alone with its own challenges.

This survey of 13 countries show that complete lockdown was declared in 11 out of the 13 countries. Out-of-home care that includes residential care facilities, youth villages, foster care, and family group homes are taking care of the most vulnerable children and youth populations in all the 13 countries surveyed. When lockdown was declared, there was no doubt that these children must stay in the institutions in order to guarantee their safety and wellbeing (Gonzalez-Carrasco et al. 2019). As the lockdown lasted a relatively long period of almost two months, this was a difficult and complex challenge for children, families, and caregiving staff. The information gathered here shows that the out-of-home facilities succeeded to fulfil their noble task of acting *in loco parentis* – as substitute parents – and supply all necessary needs to the children during this period. They also demonstrated that they are able to guarantee children's rights in such a complex and stressful situation. Let us remember that the challenge was intensified by the fact that in all 13 countries, the school system shut down the moment lockdown was declared. Therefore, residential staff had to take care of the children also in school hours, in weekends, holidays, days and nights. In this period there were major religious holidays – Easter, Ramadan, and Passover – which are

customarily celebrated in family gatherings. Residential staff members had to organize special activities for the children in these days to compensate for the absence of parents and family members in these special and emotional moments. The creativity and responsibility of directors of residential centers and their staff were the main resource for coping successfully with these challenges. In many countries, government agencies were occupied with issuing rapidly changing papers and regulations, a situation that seriously jeopardized securing the field workers in coping successfully with their complicated duties. The survey shows that almost no case of contamination happened in the children's homes, neither children nor staff, attesting to the fact that strict hygiene and other health care measures were effectively monitored by dedicated directors and staff members. The safety of children in care were successfully maintained.

We opened this paper by stating that we view the way that out-of-home care systems handled this unusual and complex challenge as the "finest hour" for residential care facilities and their staff members. There are scholars who claim (e.g., Consensus Statement, 2014), that in the 21st century this kind of social structures are obsolete and should be replaced by community-based programs. However, we have growing evidence (Zeira et al., 2019), for the important contribution of these residential programs to their graduates. Nowadays, after this experience of the last several months of the Covid-19 pandemic, we have new and updated proof of the necessity and effectiveness of residential child- and youth-care institutions in protecting children in care and operating essential services for vulnerable children and youth populations during severe crisis situations.

REFERENCES

1. Aharoni, H. (2018). Position paper: The educational-social worker (residential care worker) in residential care settings and youth villages in Israel. EFSHAR Association (Hebrew).
2. Assouline, A. H., & Attar-Schwartz, S. (2020). Staff social support and adolescent adjustment difficulties: The moderating role of length of stay in the residential setting, *Children and Youth Services Review*. Doi: /10.1016/j.

3. Consensus Statement on group care for children and adolescents (2014). *American Journal of Orthopsychiatry*, (3)219-225.
4. Courtioux, M., Jones, H.D., Kalcher, J., Steinhauser, W., Tuggener, H., Waaldijk, K. (1986). *The Socialpedagogue in Europe – Living with others as a profession*. Zentralstelle der Studentenschaft der Universität Zurich.
5. Eurochild (2016). *Opening doors, strengthening families, ending institutional care*. www.openingdoors.org
6. Gonzalez-Carrasco, M., Casas, F., Ben-Arieh, A., Savahl, S. & Tiliouine, H. (2018). Children's perspectives and evaluations of safety in diverse settings and their subjective well-being: A multi-national approach, *Applied Research in Quality of life*, 14(2). 309-334. Doi: 10.1007/s11482-018-9594-3.
7. Grupper, E. (2013). The youth village: A multicultural approach to residential education and care for immigrant youth in Israel. *International Journal of Child, Youth and Family Studies*, 2, 224-244.
8. United Nation (1989). Convention on the Rights of the Child. United Nation, Human Rights, Office of the High Commissioner. April 16, 2020. Retrieved from <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>
9. United Nations (2009). *Guidelines for the alternative care of children*. SOS-Children's Villages International Publications. May 19, 2020. Retrieved from <https://www.sos-childrensvillages.org/getmedia/4972cb2e-62e1-4ae8-a0bc-b0e27fe3ea97/101203-UN-Guidelines-en-WEB.pdf>
10. White, C., Gibb, J., Graham, B., Thornton, A., Hingley, S., & Mortimer, E. (2015). *Training and evaluating staff in children's homes: Research Report*. Department of Education. Retrieved from
11. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/391495/RR438_-_Training_and_developing_staff_in_children_s_homes.pdf
12. Whittaker, K., Holmes, L., Del Valle, J. F., & Ainsworth, F. (2016). Therapeutic residential care for children and youth: A consensus statement from the international work group on therapeutic residential care. *Residential Treatment for Children & Youth*, 33(2), 89-106.
13. WHO (2020), www.who.int
14. Zeira, A., Refaeli, T., & Benbenishty, R. (2019). Aspirations toward higher education: A longitudinal study among alumni of public care in Israel. *Journal of Youth Studies*, 22, 1035-1052.

ANTIGYPSYSMUL – O NOUĂ ABORDARE INSTITUȚIONALĂ EUROPEANĂ. DE LA DEFINIȚIE SPECIFICĂ, LA ACȚIUNI CONCRETE

Nicoleta ALDEA

Consilier parlamentar, Comisia pentru Afaceri Europene
Senatul României

Nu există, încă, o definiție general acceptată a antigypsyism-ului¹¹, deopotrivă de mediul academic, societatea civilă și instituțiile publice, ci doar o serie de similarități care reapar în abordările acestora. Există perspective potrivit cărora antigypsyismul este asimilat discriminării sociale a romilor sau este folosit ca referire la discursul instigator la ură, sau la stereotipurile negative, însă această utilizare limitativă ascunde, de fapt, specificitatea, amploarea și structura de bază a fenomenului. E de subliniat caracterul istoric al antigypsyismului împreună cu faptul că nu are un conținut fix: se adaptează și readaptează la schimbările sociale, economice și realitățile politice, dar întotdeauna reapare.

Termenul de "antigypsyism" a fost utilizat pentru prima dată la sfârșitul anilor 1920, în Uniunea Sovietică, iar actualele perspective ale antigypsyismului vin pe filieră academică, ca urmare a unor dezbateri, în anii 1970-1980¹². La nivel european, antigypsyismul a fost abordat ca o paralelă la antisemitism și, în pofida controverselor, termenul a început să intre în limbajul informal instituțional, la începutul anilor 2000. Se poate afirma că adoptarea sa treptată semnifică recunoașterea faptului că romii, și grupurile asociate acestei denotații sunt victime ale unei forme specifice de rasism.

Definiția antigypsyismului din perspectiva ultimei Comunicări a Comisiei Europene: Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Evaluare la jumătatea perioadei a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor COM (2017) 458

În cel mai recent document oficial al Comisiei Europene, *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu: Evaluare la jumătatea perioadei a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor COM (2017) 458*, din august 2017, termenul de „antigypsyism” este utilizat de 15 ori pe parcursul unui text de 23 de pagini și sintetizează definițiile¹³ antigypsyismului cuprinse în

normativele europene anterioare, integrând și definiția de lucru propusă de un grup de romologi în raportul elaborat de Alliance against Antigypsyism.

Potrivit Comisiei Europene, antigypsyismul este: „o formă specifică de rasism îndreptată împotriva romilor” și reprezintă „principală cauză a excluziunii romilor.”[...] Antigypsyismul „depășește conceptul juridic de discriminare” și poate fi abordat ca un domeniu tematic separat, cu măsuri specifice, cum ar fi: sensibilizarea, informarea cu privire la avantajele reciproce ale incluziunii romilor și ale construirii de comunități interetnice”¹⁴.

Despre perspectivă juridică europeană referitoare la rasism și discriminare,

¹¹ Lucrarea de față a utilizat terminologia de antigypsyism, cf. art. 1 din Hotărârea Senatului României, nr 7 din 8 februarie 2017 referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Evaluarea punerii în aplicare a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor și Recomandării Consiliului cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre - 2016 COM (2016) 424 final

¹² Antigypsyism - A Reference Paper, edition 2017, edited by The Alliance against Antigypsyism, p.4

¹³ Comisia Europeană a preluat și definiția antigypsyismului din Recomandarea ECRI nr 13: „o formă specifică de rasism, o ideologie bazată pe superioritate rasială, o formă de dezumanizare și de rasism

instituțional, nutrit de discriminare istorică, exprimat, între altele, prin violență, discurs de ură, exploatare, stigmatizare și prin cea mai flagrantă formă de discriminare”. Prin raportul său, Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței a afirmat că antigypsyismul este o formă de rasism deosebit de persistentă, violentă, recurentă și comună, considerând că „discriminarea împotriva romilor se bazează în special pe originea lor etnică și pe stilul lor de viață” și a recomandat combaterea „acestui fenomen la toate nivelele și prin toate mijloacele.

¹⁴ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Evaluare la jumătatea perioadei a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor COM (2017) 458, p. 19

antisemitism, se poate constata că legislația generală a Uniunii Europene (Directiva privind egalitatea rasială, Decizia-cadru a Consiliului privind combaterea rasismului și a xenofobiei)¹⁵ interzice discriminarea față de romi, discursul de incitare la ură și infracțiunile motivate de ură.

Conceptul de antigypsism apare ca o hibridizare a conceptelor deja existente, anitsemism (evrei) rasism (negri/afro-americieni) și, într-o măsură oarecum vagă cu islamofobia (a se vedea utilizarea alternativă a romafobiei ca antigypsism).

Exemplificări:

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), în Recomandarea de politică generală (RPG) nr. 7, adoptată în 13 decembrie 2002 definește punctual rasismul ca fiind: *„credința că un motiv precum „rasa”, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională ori etnică justifică disprețul pentru o persoană sau un grup de persoane, sau noțiunea de superioritate a unei persoane sau grup de persoane iar discriminare rasială înseamnă orice tratament diferențial bazat pe un motiv precum „rasă”, culoare, limbă, religie, naționalitate sau origine națională ori etnică, care nu are un scop și o justificare rațională”*.

Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) a propus o definiție a antisemitismului¹⁶ conform căreia: *„Antisemitismul este o anumită percepție despre evrei, care poate fi exprimată prin ura contra evreilor. Manifestările verbale și fizice de antisemitism sunt îndreptate contra unor indivizi evrei și ne-evrei sau/și contra proprietăților lor, împotriva instituțiilor*

comunității evreiești și a unor lăcașuri religioase”.

De subliniat importanța Deciziei-cadru 2008/913/JAI a Consiliului privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal, adoptată în unanimitate, după șapte ani de negocieri, la 28 noiembrie 2008¹⁷. Astfel, rasismul a fost redimensionat și sancționat penal, printr-un act juridic obligatoriu iar definiția formulate de Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), în „Recomandarea de politică generală (RPG) nr. 7, încă din 2002, a creat condițiile unei abordări juridice concretizată printr-o legislație obligatorie la nivel european.

O turnură semnificativă a fost în anul 2015, când Comisia Europeană și Parlamentul European au început să pună accentul punctual asupra măsurilor de combatere a „antigypsismului”, discursului instigator la ură și a infracțiunilor motivate de ură.

Dintr-o analiză cronologică a actelor legislative și non-legislative¹⁸ europene referitoare la rasism discriminare, și antigypsism rezidă o evoluție conceptuală și o clarificare terminologică neasimilată în totalitate în legislațiile naționale ale Statelor Membre (cazul României, care nu are o definiție normativizată încă a antigypsismului).

La nivel instituțional european, există de peste un deceniu o reflecție juridică cu privire la conceptul de antigypsism concretizată într-o serie de documente europene, de tipul actelor non-legislative, *precursoare de legislație*

¹⁵ Directiva 2000/43/CE a Consiliului, din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică și Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal

¹⁶ Definiție preluată și asumată în 2016, prin consens, și de IHRA (Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului (IHRA) care grupează 31 de state membre din care 24 sunt state membre ale Uniunii Europene

¹⁷ Conform preambulului, „lupta împotriva rasismului și xenofobiei trebuie să fie inclusă în contextul drepturilor fundamentale: decizia-cadru este bazată pe necesitatea de a proteja drepturile indivizilor, ale grupurilor și ale societății în ansamblul ei, prin penalizarea formelor grave de rasism și de xenofobie, cu respectarea, în același timp,

a drepturilor fundamentale la libertatea de exprimare și de asociere”. Prin urmare, decizia-cadru întrupează „importanța vitală pe care o are combaterea discriminării rasiale în toate formele și manifestările sale”, așa cum subliniază și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care a confirmat că poate fi necesar ca în cadrul „societăților democratice să fie sancționate sau chiar împiedicate toate formele de exprimare care incită la ură, care o propagă, o promovează sau o justifică pe baza intoleranței”. Decizia-cadru trebuie să fie aplicată în conformitate cu drepturile fundamentale, în special cu libertatea de exprimare și de asociere, astfel cum sunt consacrate în Carta drepturilor fundamentale

¹⁸ Acte de tipul Comunicărilor (documente non-legislative) Comisiei Europene, Recomandărilor Consiliului European și Rezoluțiilor emise de Parlamentul European

europenă, iar utilizarea și adoptarea sa treptată semnaleză recunoașterea faptului că romii și grupurile asociate acestei denotații sunt victime ale unei forme specifice de rasism.

Termenul de antigypsyism intră în limbajul oficial instituțional în anul 2005 prin *Rezoluția Parlamentului European cu privire la situația romilor din Uniunea Europeană*¹⁹, adoptată în 28 Aprilie 2005, și este folosit ca sinonim pentru romofobie, iar după anul 2011, când este adoptat *Cadrul UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020, aprobată de șefii de stat și de guvern la 23-24 iunie 2011*²⁰ utilizarea termenului de antigypsyism se intensifică. Începând cu anul 2013, apar minimale definiții sau definiții „soft” ale antigypsyismului în documentul-cadru *Recomandarea Consiliului din 9 decembrie 2013 cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre 2013/C 378/01*, în capitol 2. Măsuri Orizontale de Politică:

” 2.4. Punerea în aplicare a unor măsuri de combatere a discriminării romilor și a prejudecăților împotriva acestora, **denumite uneori sentimente antiroma** în toate segmentele societății. Măsurile respective ar putea include:

(a) sensibilizarea atât a comunităților de romi, cât și a publicului larg cu privire la avantajele integrării romilor;

(b) sensibilizarea publicului larg cu privire la caracterul divers al societăților și aducerea în atenția opiniei publice a problemelor de incluziune cu care se confruntă romii, inclusiv, după caz, prin abordarea acestor aspecte în programele școlare și în materialele pedagogice din învățământul general;

(c) luarea de măsuri eficiente pentru combaterea discursului anti-romi și a discursului care incită la ură față de aceștia, precum și combaterea stereotipurilor și a limbajului rasist sau care stigmatizează în alte moduri și a altor tipuri de comportament care ar putea constitui o incitare la discriminarea romilor.

În anul 2015, Parlamentul European completează definiția antigypsyismului din normativele anterioare prin *Rezoluția din 15 aprilie 2015 referitoare la Ziua internațională a romilor – atitudini antiroma în Europa și recunoașterea de către UE a Zilei de comemorare a genocidului împotriva romilor în al Doilea Război Mondial (2015/2615(RSP))*. Conform acesteia, antigypsyismul este: *un tip aparte de rasism îndreptat împotriva romilor, care reprezintă o ideologie bazată pe superioritate rasială, o formă de dezumanizare și de rasism instituțional alimentat de discriminări istorice, care se exprimă, printre altele, prin violență, discursuri instigatoare la ură, exploatare, stigmatizare și discriminare flagrantă*.

Începând cu 2015, Comisia Europeană a început să utilizeze frecvent în documentele de lucru și în cele oficiale termenul antigypsyism, pentru ca în anul 2016, în „Comunicarea Comisiei Europene privind evaluarea implementării Cadrului UE pentru Strategiile naționale pentru incluziunea romilor și evaluarea Recomandării Consiliului privind măsurile efective de incluziune a romilor în Statele Membre, COM(2016) 424”, să pună accentul pe elementele concrete de combatere a „antigypsyismului”, discursului instigator la ură și a infracțiunilor motivate de ură, prioritizând *lupta împotriva antigypsyismului* ca politică orizontală/transversală în *lupta împotriva discriminării sociale* (combaterea sărăciei grupurilor vulnerabile, așa cum era definită în vechea paradigmă de interpretare a politicilor publice pentru romi).

Recomandări ale Comisiei Europene privind combaterea antigypsyismului prin implementarea de măsuri și premise ale adoptării legislației naționale privind combaterea antigypsyismului

Ca urmare a celei mai recente evaluări a Comisiei Europene – și ulterior examinării de către parlamentele statele membre UE –, Comisia va defini strategia națională de

¹⁹ European Parliament Resolution on the situation of the Roma in the European Union, 2005

²⁰ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Un cadru UE pentru strategiile

naționale de integrare a romilor până în 2020 aprobată de șefii de stat și de guvern la 23-24 iunie 2011, COM(2011) 173 final

integrare a romilor pentru perioada de după 2020.

Printre recomandări, se prevede ca prioritate orizontală, consolidarea și diferențierea accentului pe combaterea antigypsyismului ca *politică transversală de măsurarea a politicilor publice sociale, de combatere a efectelor sărăciei*, atât în cadrul UE, cât și în cadrul strategiilor naționale de integrare a romilor. Lupta împotriva antigypsyismului *ar trebui să includă măsuri pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor motivate de ură și a discursurilor de incitare la ură la adresa romilor iar combaterea antigypsyismului trebuie abordată prin intermediul indicatorilor sau prin promovarea participării romilor în toate domeniile principale de politică [...] vizarea societății majoritare constituie o condiție prealabilă pentru generarea voinței politice și pentru succesul oricărei intervenții în vederea incluziunii romilor.*

Proiectul de monitorizare a societății civile și învățarea *inter pares* facilitată de Comisie între statele membre și principalele părți interesate are potențialul de a operaționaliza și mai mult acțiunile în acest sens. Pentru a asigura interacțiunea strânsă între combaterea discriminării și abordările referitoare la incluziunea socială, *raportarea în temeiul mecanismelor internaționale privind drepturile omului ar putea completa într-un mod mai sistematic monitorizarea discriminării și a antigypsyismului în contextul cadrului UE, prin intermediul unei cooperări mai strânse cu organizații precum Consiliul European, Organizația Națiunilor Unite și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa* ²¹.

În acest context, Comisia pentru afaceri europene a Senatului României²² a dezbătut și a votat, în perioada 2011-2016 – și este în curs de examinare a *Comunicării Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Evaluare la jumătatea perioadei a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor COM (2017)*, Rapoarte pe toate documentele europene de tipul Comunicărilor Comisie Europene pe problematica romă.

În acest sens, a organizat anual mese rotunde cu reprezentanți ai societății civile rome și instituțiile abilitate ale statului în implementarea politicilor publice pentru romi în urma cărora s-a considerat că este necesară o abordare nouă, echilibrată, care să reconcilieze toate nevoile de integrare cu măsuri coordonate ce să se sprijină unele pe altele, conjugată cu modificări legislative care să vizeze regândirea acțiunii afirmative (Legea Educației Naționale), și a legislației naționale privind discriminarea – luând în considerare particularitățile istorice ale cetățenilor români de etnie romă;

În februarie 2017, Senatului României, în baza Raportului înaintat de Comisia pentru afaceri europene, a votat *Hotărârea nr. 7 a Senatul României referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Evaluarea punerii în aplicare a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor și Recomandării Consiliului cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre - 2016 COM (2016) 424 final*²³, prin care s-a considerat, *la recomandarea asociațiilor rome*, că este necesar:

(i) *o clarificare conceptuală a antigipsismului (anti-rasismului), în sensul unei reflecții specializate și ca acțiune concertată; în acest sens este urgentă crearea unui Laborator de testare a politicilor juridice și publice, ca structură de lucru a unei subcomisii parlamentare, care să publice, anual, un raport privind monitorizarea și combaterea antigipsismului/(anti-Gypsyism) (antirasismului);*

(ii) *constituirea unei rețele naționale antirasiste, prin implicarea instituțiilor statului și împuternicirea romilor, ca structură partenerială pentru politici publice de combatere a antigipsismului și discriminării, prin lansarea unei campanii publice care să vizeze atât femeile rome, cât și copiii romi, 2016-2025;*

(iii) *girarea de către stat, prin dezvoltarea politicilor de combatere a antigipsismului și*

²¹ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Evaluare la jumătatea perioadei a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor COM (2017) 458, p 19

²² În baza Priorităților alese din Programul de lucru al Comisiei al Comisiei Europene

²³ Text publicat în Monitorul Oficial cu numărul 124 din data de 15 februarie 2017

discriminării sociale, a unui nou "contract social" între societatea civilă dominantă și societatea civilă romă, care să stipuleze, pentru ambele părți, limitele mutuale și normativizate ale "contractului de integrare", ca echitate socială și împuternicire a romilor în programele și strategiile care îi vizează.

În privința noii abordării europene a antigypsismului corelată cu obligația examinării parlamentare a Comunicării Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Evaluare la jumătatea perioadei a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor COM (2017) 458, de către Comisia juridică și de către Comisia pentru afaceri europene din Senatul României, e de menționat avizul Comisiei juridice prin care este asumată poziția Comisiei Europene anume că antigypsismul depășește conceptul juridic de discriminare, prin urmare acesta poate fi abordat ca un domeniu tematic separat cu măsuri specifice. În urma votului comisiei juridice s-a apreciat „ca fiind oportună, de lege ferenda, reglementarea juridică a conceptului "antigypsism/antiroma".

Lista documentelor europene și a măsurilor luate în vederea recunoașterii și combaterii antigypsismului la nivel european, ca formă specifică de rasism împotriva romilor:

- a. Rezoluția Parlamentului European cu privire la situația romilor din Uniunea Europeană adoptată în 28 April 2005 (European Parliament resolution on the situation of the Roma in the European Union) reprezintă primul document oficial în care este apare cuvântul antigypsism;
- b. Recomandarea Consiliului din 2013 a subliniat necesitatea de a lupta împotriva antigypsismului și a încurajat statele membre să adopte măsuri pentru a preveni sau a compensa dezavantajele suferite de romi (acțiune pozitivă);
- c. Rezoluția Parlamentului European din 15 aprilie 2015 referitoare la Ziua internațională a

romilor – atitudini antiroma în Europa și recunoașterea de către UE a Zilei de comemorare a genocidului împotriva romilor în al Doilea Război Mondial (2015/2615(RSP)) prin care s-a făcut apel la statele membre să recunoască în mod oficial Holocaustul romilor și să desemneze o zi europeană de comemorare a acestuia;

d. antigypsismul a fost discutat, de asemenea, în cadrul Platformei Europene pentru incluziunea romilor din 2015;

e. romii și societatea civilă au elaborat un document de referință privind antigypsismul, denumit "Antigypsism Reference Paper²⁴" în care este propusă o definiție de lucru preluată și de Comisia Europeană în COM (2017) 458;

f. Concluziile Consiliului din 2016 au făcut referire la antigypsism și la recunoașterea și comemorarea genocidului comis împotriva romilor;

g. Comunicarea Comisiei Europene privind evaluarea implementării Cadrului UE pentru Strategiile naționale pentru incluziunea romilor și evaluarea Recomandării Consiliului privind măsurile efective de incluziune a romilor în Statele Membre, COM(2016) 424;

h. Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Evaluare la jumătatea perioadei a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor, COM (2017) 458;

i. Rezoluția Parlamentului European din 25 octombrie 2017 referitoare la aspecte legate de drepturile fundamentale în ceea ce privește integrarea romilor în UE: combaterea atitudinilor negative față de romi (2017/2038(INI)).

La nivel național: HOTĂRÂRE nr. 7 a Senatului României referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Evaluarea punerii în aplicare a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor și Recomandării Consiliului cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre - 2016 COM (2016) 424 final

²⁴ A se vedea www.antigypsism.eu

ANEXĂ

HOTĂRÂREA nr. 7 a Senatului României

referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Evaluarea punerii în aplicare a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor și Recomandării Consiliului cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre - 2016 COM (2016) 424 final

În temeiul dispozițiilor art. 67, art. 148 alin. (2) și (3) din Constituția României, republicată, și Protocolului (nr. 1) anexat Tratatului de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, semnat la Lisabona la 13 decembrie 2007, ratificat prin Legea nr. 13/2008, având în vedere Raportul Comisiei pentru afaceri europene nr. LXII/796 din 27 decembrie 2016, Senatul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1

Se constată următoarele:

Statul român a decis utilizarea oficială a denotației rom prin Memorandumul Ministerului Afacerilor Externe D2/1.094 din 29 februarie 2000, aprobat de prim-ministru, prin care s-a solicitat reconsiderarea oficială a Memorandumul MAE H03/169 din 31 ianuarie 1995 și folosirea, cu precădere, a termenului rom în corespondența oficială. S-a avut în vedere că exonimul "țigan" are o conotație peiorativă, cu referință la statutul de servitute al romilor (rob, sclav). Decizia statului român a fost luată ca rezultat al "consultărilor cu o serie de specialiști în domeniu, organizații internaționale (Consiliul Europei și OSCE), instituții naționale (Departamentul pentru Protecția Minorităților Naționale, Ministerul Educației Naționale, Avocatul Poporului) și asociații ale romilor". Astfel, traducerea termenului antigipsism în limba română nu poate fi oficial antițigănist, ci, eventual, rasism antirom sau antirasism.

1. Se notează:

a) existența unei continuități a politicilor publice de incluziune a romilor;

b) că prezenta comunicare pune, pentru prima dată, antigipsismul în termeni de importanță strategică în incluziunea romilor, prioritar chiar măsurilor sociale;

c) necesitatea clarificării conceptuale a "antigipsismului" și a măsurilor necesare de întreprins;

d) eforturile depuse de instituțiile statului român responsabile în implementarea politicilor de integrare efectivă a romilor: Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Afacerilor Interne, Agenția Națională pentru Romi și în special Punctul național de contact pentru romi, care derulează ample activități ce răspund nevoilor subliniate în cadrul recomandărilor Comisiei, precum:

(i) unitatea pentru politici europene și de coeziune socială;

(ii) coordonarea comitetului interministerial pentru monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei Guvernului României privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome;

(iii) platforma națională de bune practici pentru romi - proiect finanțat în procent de 95% de către CE, DJ Justice, care are drept obiectiv organizarea de ateliere în 8 regiuni ale țării, în vederea livrării și diseminării informațiilor privind posibilitatea accesării fondurilor europene în vederea aplicării serviciilor integrate în cadrul comunităților. Proiectul va aduce la masa discuțiilor toți actorii implicați în deciziile cu efect asupra comunității;

(iv) proiectul pentru întărirea capacității administrative a PNCR finanțat din Programul operațional Capital uman, axa VII, urmează a fi depus la registratura POCU (valoare de aproximativ 9,9 mil. euro);

(v) coordonarea axei 4 cu beneficiar direct și indirect comunitatea cu populație de etnie romă;

(vi) organizarea de evenimente și manifestări culturale cu rol de preservare și de promovare a culturii rome.

2. Se apreciază concluziile cuprinse în evaluarea Comisiei, referitoare la:

a) atenția crescută acordată educației din partea statelor membre. Majoritatea statelor membre au raportat adoptarea unor măsuri relevante pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari, părăsirea

timpurie a școlii, educația incluzivă și sprijinul individualizat, a unor strategii de combatere a părăsirii timpurii a școlii, promovarea accesului la educație a copiilor preșcolari și calității acesteia, pentru prevenirea abandonului școlar ulterior și îmbunătățirea rezultatelor școlare;

b) participarea - în continuare - foarte slabă a romilor pe piața forței de muncă;

c) insuficienta abordare a combaterii segregării și prevenirii evacuărilor forțate;

d) măsurile pozitive întreprinse pentru consolidarea activității și a capacității instituționale a punctelor de contact naționale pentru integrarea romilor, deși mandatul și resursele acestora încă variază în mod considerabil;

e) blocajele în combaterea discriminării romilor, în special segregarea în materie de locuințe și prevenirea evacuărilor forțate;

f) cooperarea cu societatea civilă și implicarea sectorului privat în punerea în aplicare a deciziilor sunt în continuare insuficiente.

3. Se consideră necesare:

a) continuarea asigurării respectării legislației în domeniu și instituirea garanțiilor la nivel național și local;

b) eliminarea segregării din domeniul locuințelor, în conformitate cu orientările Comisiei, prin: legislație, reforme politice favorabile incluziunii, formarea cadrelor didactice, diseminarea unor metode incluzive și a unor măsuri explicite de desegregare, combinate cu un sprijin specific, cu scopul de a înlătura toate obstacolele din calea accesului;

c) extinderea și multiplicarea inițiativelor la scară mai mică ce au avut succes prin utilizarea fondurilor pentru perioada 2014-2020;

d) dezvoltarea în continuare a metodologiilor de colectare a datelor, de monitorizare și de raportare, pentru a răspunde așteptărilor în ceea ce privește justificarea utilizării fondurilor publice și pentru a se asigura că impactul măsurilor specifice și generale privind romii este evaluat și că aceasta conduce la îmbunătățirea și revizuirea politicilor;

e) utilizarea pe deplin a platformelor naționale pentru integrarea romilor pentru a asigura participarea incluzivă a tuturor părților interesate la punerea în aplicare, monitorizarea, raportarea și revizuirea politicilor, pentru a promova schimburile, evaluarea și transferul de bune practici, pentru a stabili parteneriate și a mobiliza în continuare comunitățile de romi, autoritățile locale, societatea civilă și sectorul privat; f) la recomandarea asociațiilor rome se va avea în vedere:

(i) o clarificare conceptuală a antigipsismului (anti-rasismului), în sensul unei reflecții specializate și ca acțiune concertată; în acest sens este urgentă crearea unui Laborator de testare a politicilor juridice și publice, ca structură de lucru a unei subcomisii parlamentare, care să publice, anual, un raport privind monitorizarea și combaterea antigipsismului/(anti-Gypsyism) (antirasismului);

(ii) constituirea unei rețele naționale antirasiste, prin implicarea instituțiilor statului și împuternicirea romilor, ca structură partenerială pentru politici publice de combatere a antigipsismului și discriminării, prin lansarea unei campanii publice care să vizeze atât femeile rome, cât și copiii romi, 2016-2025;

(iii) girarea de către stat, prin dezvoltarea politicilor de combatere a antigipsismului și discriminării sociale, a unui nou "contract social" între societatea civilă dominantă și societatea civilă romă, care să stipuleze, pentru ambele părți, limitele mutuale și normativizate ale "contractului de integrare", ca echitate socială și împuternicire a romilor în programele și strategiile care îi vizează.

4. Se recomandă:

a) menționarea în evaluările ulterioare ale Comisiei și a măsurilor afirmative din domeniul educației, întreprinse de România. Totodată, menționăm că acțiunile afirmative trebuie să fie regândite în acord cu noile realități europene.

b) în absența unei viziuni conjugate asupra combaterii antigipsismului a celor 3 piloni de reflecție și acțiune (UN, CoE, statele UE), care să asigure expertiza unor politici eficiente de combatere a rasismului antirom, sunt necesare clarificări terminologice și conceptuale ale antigipsismului, adaptate la realitatea istorică a conviețuirii romilor, în varii state ale UE, în raport apropiat cu normativele referitoare la antisemitism și rasism ale instituțiilor europene și internaționale.

Art. 2

Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar opinia cuprinsă în această hotărâre se transmite către instituțiile europene.

Această hotărâre a fost adoptată de Senat în ședința din 4 ianuarie 2017, în conformitate cu prevederile art. 78 din Regulamentul Senatului și ale art. 5 lit. f) și art. 30 lit. b) din anexa la Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, republicat.

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 124 din data de 15 februarie 2017

LIMBA MATERNĂ ȘI LIMBA MAMEI VITREGE REFLEXIE ASUPRA EXPERIENȚEI MIGRAȚIEI DIN PERSPECTIVA LIMBAJULUI PRINTRE SOLICITANȚII DE AZIL DIN AFRICA ÎN SATELE DE TINERI DIN ISRAEL

Maayan BURSTEIN
School of Education
Tel Aviv University

Summary

This article explores the experiences of young of asylum seekers from Africa who studied in youth villages in Israel, a space of unique intercultural encounter. Within the world migration waves across the perimeter, the immigration from Africa occupies a significant place in terms of a mass of movement of people outside the continent out of a search for a better life and escaping from traumatic situations. Among African immigrants to Israel, there are youths who migrate alone. Several hundred of them studied and lived in youth villages in Israel, as an attempt to cope with their needs. They are Africans, non-Jews, who speak languages that are not represented in the Israeli social landscape and the knowledge of their culture does not exist in the Israeli society. Young asylum seekers are a segment within the world immigration population, with characteristics and life stories and an unexplored journey. They are unseen in many ways, and unheard. Through socio-linguistic, psychological and educational observation, we can deepen our understanding of the process of migration and adaptation in this unique context. Moreover, in light of the huge migration waves from Africa to other parts of the world, it is possible to provide a response based on research to the unique questions relating to individual youth, to contribute to the understanding of the phenomenon, and to offer ways to respond to their needs and their integration into such educational frameworks.

Cadru teoretic

1. Imigrație; aspecte sociale și emoționale

Imigrația este un fenomen familiar de-a lungul istoriei umane. Factorii declanșatori, evadarea din calea și căutarea de probleme i-au făcut pe oameni să cutreiere (Alba & Nee, 1997; Bakewell & De Haas, 2007; Massey, Arango, Garaeme, Kouaouci, Pellegrino și Taylor, 1998).

În timpul secolului XX și mai ales după războaiele mondiale și efectele lor, au început valuri mari de emigrare. Lacunele dintre abundența țărilor occidentale și sărăcia din lumea a treia au crescut și au crescut mobilitatea.

Experiența de imigrare este o schimbare majoră în aproape toate aspectele vieții umane (Akhtar, 2011). Prin urmare, emigrarea este una dintre stările semnificative ale stresului (Corem & Hornchic, 2013; Qin, 2006; Amit, 2010; Mejivar, Abrego și Schmalzabaur, 2016).

Ca parte a procesului de despărțire de țară și cultura de origine și reluarea, pe de altă parte, este posibil să vedem diferite obiceiuri și tradiții, dileme legate de conservarea sau nu a limbilor, care sunt legate de probleme de bunăstare mentală și sentimentul de apartenență (Beres, 2015; Tannenbaum & Howie, 2002).

Migratorul aparține unui grup minoritar care întâlnește grupul majoritar local. Întâlnirea dintre grupuri tinde să crească emoții ca concurență, ostilitate, amenințare și ură, precum și curiozitate și atracție.

Există un risc pentru politica de discriminare, excludere și rasism.

Teama de străini și tendința de asimilare a noilor veniți, au condus în timpul istoriei politicii de topire ca modalitate de a absorbi migrația (Berry, 2010; Oliver & Wong, 2003).

Pe lângă această politică, putem găsi multiculturalism și care conține diferențe de

cultură (Canetti-Nisim & Pedhazur, 2003; Dvir, Aloni și Harari, 2015).

Aceste tipare afectează aspectele emoționale ale integrării migratorului și capacitatea lor de a se manifesta și de a se adapta. (Zubida, Lavi, Harper, Nakash & Shoshani, 2013; Kim, 2015).

Oamenii migrează mai ales în grupuri familiale. Studiile arată că familia este resursă și sprijin în cadrul procesului de migrație (Oznobishin & Kurman, 2009; Walsh, Edelstein & Volta, 2012).

Cu toate acestea, însăși familia care migrează suferă o scuturare majoră din cauza imigrației și poate deveni de fapt un factor de stres.

Dinamica familiei tinde să se schimbe în acest proces (Walsh, Shulman, Bar-On & Tzur, 2006) și există potențial de accentuare a tensiunilor.

Zguduitul tinde să se evapore când familia face parte dintr-un grup marginal (Benezer & Zetter, 2014; Pavlenko, 2004).

Având în vedere complexitatea procesului de migrație, este clar că în cazurile de migrație individuală, fără familiile lor, și mai ales dacă imigrația are loc în perioada adolescenței, efectele descrise pot fi mai dramatice; Singurătatea și căutarea securității sunt așteptate să fie deosebit de notabile, iar criza și pierderea pot fi mai mari.

Într-adevăr, fenomenul „minorilor neînsoțiți” (nedocumentat de multe ori) - o definiție legală pentru tinerii fără escorta unui adult semnificativ - este unic (Kritzman-Amir, 2015; Tartakovsky, 2012; Trrio, 2015).

Acest fenomen nu a fost suficient de investigat. Lipsa cercetării restabilește faptul că această populație este la marginea populației: o populație transparentă și marginală.

2. Limba și identitatea în imigrație

Identitatea este suma valorilor, relațiilor, istoriei personale și circumstanțelor unice care fac orice persoană (Azulai, 2014; Song, 2010). Identitatea se dezvoltă de-a lungul vieții. Unul dintre punctele culminante ale edificării identității are loc în adolescență (Ericsson, 1968; Solberg, 2007). Adolescentul există în dimensiunea dintre lumea copilăriei și vârsta adultă și se construiește pentru a deveni

persoana care se definește pe sine însuși, nu numai care se află pe locul de unde a venit.

Marcia (1980) care a dezvoltat un model în spirală definește această vârstă centrată în dezvoltarea identității. Kot și Levin (2002) subliniază partea majoră a culturii în procesul de cristalizare a identității în adolescență. Levin (1946) definește adolescenții drept „oameni marginali” între lumi, o definiție care este paralelă cu migratorul între culturi. Când adolescentul în timpul procesului de construire a identității devine migrator, contextul social-familial se schimbă și suferă o schimbare. Prin urmare, adolescentul în migrație are un potențial semnificativ de schimbare.

Akhtar (1995, 1999) se referă la imigranți ca „printre lumi” și subliniază rolul tinerei generații în procesul migrației (2011). Din această perspectivă, este posibil să vedem cum migrantul poate atinge treptat identitatea, inclusiv individualizarea de separare care corespunde procesului „regulat” prin care trece un adolescent (Mahler, Pine, & Bergman, 1975). Imigrația este comparată cu procesul adolescenților și extinde tranziția între lumi. În timp ce generația adultă poate fi capturată într-un fel de „viață în trecut” sau „viață în tranziție”, generația tânără are un potențial diferit de dezvoltare.

În ceea ce privește adolescentul care migrează singur, în absența generației adulte, este imposibil să-l vedem doar ca „generația tânără”; De fapt, el este singura generație.

Prin urmare, orice amintire poate constitui o ancoră internă sau un obiect de trecere (Vincott, 1989, 1996) între lumi, culturi și limbi; un act de creare care poate atenua singurătatea, se amestecă între amintirile trecutului și cele noi, create în prezent.

În aceste cazuri, nostalgia și memoria sunt apreciable din lumea interioară a tânărului migrator, nefiind bazate pe ceilalți, ca membri ai familiei sau memoria culturală colectivă, din moment ce ei lipsesc din viața sa. Identitatea imigrantului este transformată între dimensiunea „acolo” în „aici”.

Între aceste două dimensiuni, apare o „a treia dimensiune” - una hibridă, construită și compusă din întâlnirea dintre principalele

categorii, indivizi și culturi pe care migratorul le întâlnește (Levin, 2016; Shohat, 2001; Bhabha, 1994).

În acest context de identitate și tranziții între lumi, este important să observați componenta limbajului și utilizarea acestuia (Paicacci & Dewaele, 2017; Pavlenko, 2014; Qin, 2006).

Limbajul creează categorii și înțelegeri prin care persoana dă sens lumii (Anthony, 2010), un fel de lentilă în care persoana înțelege lumea și o interpretează și va fi înțeleasă de cealaltă.

Abilitatea limbajului de a atașa sunete de neînțeles la o varietate nesfârșită de sensuri (DOIITCHR, 2007), cuprinde în sine o lume întreagă; Mai mult, este un sistem de simboluri culturale, care indică apartenența, conține componente cognitive, sociale și emoționale. Prin adaptarea la limbajul noii societăți, este posibilă observarea proceselor de socializare.

Limba maternă este legată de legătura semnificativă inițială și de narațiunile familiale și sociale (Barret, Lindquist, & Gendron, 2007).

Prin urmare, este posibil să vedem afinitatea semnificativă între limbă și identitate.

Mai mult, deoarece percepția lumii și descrierea ei după limbă și capacitatea de a o împărtăși cu grupul de afiliere creează o categorie de apartenență și referință, fiecare limbă particulară este „prinsă” într-un context comunitar și social și, prin urmare, le oferă membrilor săi instrument pentru conturarea identităților (Anthony, 2010). Percepția lumii și interpretarea experiențelor individuale derivă și din utilizarea lingvistică (Worf, 2004).

Studiile indică o pondere emoțională mai mare a limbii materne, comparativ cu limbile achiziționate în etapele ulterioare din viață - atât în ceea ce privește exprimarea emoțională a capacității de a recunoaște emoțiile la ceilalți (Dewaele și Stavans, 2014; Veltkamp, Recio, Jacobs, & Conrad, 2013).

Este posibil să vedeți limbajul ca o oglindă pentru diverse procese din experiența de migrare și să înțelegeți procesele de achiziție a unui limbaj sau o întârziere în dobândirea lui ca urmare a unei stări emoționale și o reflecție individuală și a procesului mental (Golan-Cook

& Olshtain, 2011; Tannenbaum & Tseng, 2015).

Este posibil să sugereze că există o a treia dimensiune, care corespunde cu cea a adolescenței și cu cea a migrației: una lingvistică, care există între limba maternă și noua limbă și atinge teme de identitate și apartenență. De exemplu, în lucrările lui Puget (2010), găsim conceptele de „contrabandă lingvistică”, termeni „împrumut” dintr-o limbă în cealaltă, în scopul reînnoirii și adaptării.

Fenomenele ca migrare a limbajului și Schimb de coduri (Beres, 2015; Garcia, 2011; Hornberger & Link, 2012;) sunt cunoscute în aceste contexte ca modalități de copiere, tranziție și integrare. Este cunoscut faptul că copiii și tinerii sunt un fel de „brokeri de cultură” între generația în vârstă și societatea primitoare (Perry, 2014; Weisskirch, 2010). Aceste poziții ilustrează locul limbii într-o tranziție între cultură generațională și locul limbii în aceleași „spații ale celei de-a treia dimensiuni”.

Aceste procese sunt semnificative în rândul culturii materne și al întâlnirii limbii și în integrarea în noile culturi și limbi.

Prin urmare, dezvoltarea unor zone comune - de învățare, limbă, activități și integrare pentru a constitui potențialul de integrare, dezvoltare și de a permite legătura dintre diferitele dimensiuni - limbă, identitate, apartenență și bunăstare mentală, în care adolescentul este amânat și singur, sunt foarte semnificative.

3. Imigrația din Africa către Israel

Statul Israel este un stat de migranți. Migrantul preferat aparține națiunii evreiești. În anii precedenți înființării statului, Israel a absorbit milioane de migranți, marea majoritate a acestora în conformitate cu legea de întoarcere (Kemp și Reichman, 2007; Reichman, 2009).

Prin urmare, unicitatea imigranților care nu sunt evrei este evidentă. Intrarea în Israel este reglementată de Legea privind intrarea (Ben-Dorand Edut, 2003), care clarifică modalitățile legale de intrare în Israel și definirea statutului persoanei care intră în țară.

Din punct de vedere istoric, fluxul unei migrații noi și mari de imigranți non-evrei a început la

sfârșitul anilor '80 - ca migrație de muncă. Această migrație „străină” se caracterizează prin definirea ei pe termen scurt (Harel, 2015) și printr-o politică formală de lipsă de luare a deciziilor cu privire la statutul lor în Israel (Yaron-Maseanga, 2015). Majoritatea imigranților din țările africane din Israel sunt clasificați ca „solicitanți de azil” și doar câțiva au statutul de refugiat care reglementează statutul imigranțului, inclusiv obținerea unui statut permanent în țara primitoare (Kritzman-Amir, 2015).

În ultimul secol, emigrarea masivă din Africa a fost caracterizată ca o migrație de muncă și de suferință. Aceasta este o mișcare constând dintr-un mozaic uman vast, multinațional, multicultural și multilingv, care este motivat și motivează mecanismele economiei globale (Zezeza, 2012). Ar trebui să menționăm că imigrația în și din Africa nu primește suficientă distincție în ochii occidentalilor între diversele părți ale Africii și diverse naționalități și țări (Bakwell și De Haas, 2007). Africa, în ochii observatorului „alb” occidental este percepută ca un continent „alb și negru”. Imaginile persoanei africane sunt influențate de relațiile de putere dintre bărbații albi și bărbații negri (Phnon, 2006). Această imagine este ancorată în istoria aspră a imigrării din Africa - migrație forțată și traumatică, traficul de sclavi din Africa și asistată de o fixare perceptivă a africanilor ca inferiori (Levtzion și Gershuni, 2003). În plus, astăzi, emigrarea africană este caracterizată de traume, durere, violență și situații de evadare a regimurilor totalitare, războaie, foamete și multe altele (Bayou, 2015; Sofer, 2009). Această stare traumatică continuă, probleme legate de privarea de drepturi ale omului de-a lungul întregii campanii de migrație, este un flux unic de imigranți.

La începutul anilor 2000, a început un val de migrație masivă din Africa către Israel (Tsabar, 2008). În speranța de a primi adăpost, protecție, angajare și reședință - fluxul de imigranți din Africa a crescut. Imigranții din Africa au ajuns în Israel după o călătorie fizică și mentală complexă, fără o rețea de securitate clară și formală care să reglementeze emigrarea lor în Israel. În plus, șederea lor în Israel include multe greutăți pentru ei. Legile și reglementările sunt confiscate cu timpul – variind de la unități de restricție la cele de

detenție, mulți sunt împinși să semneze acte de „plecare voluntară” și multe altele. Prin urmare, ei continuă să experimenteze lipsa de încredere și lipsa de apartenență. În plus, atitudinea societății israeliene față de aceștia este caracterizată de un sentiment de amenințare la identitatea „israeliană” și de frica de celălalt, străinul (Yacobi, 2009).

4. Satele de tineret din Israel

Satele de tineret din Israel reprezintă un model educațional unic, care se întoarce pe vremea creării societății naționale și oferă soluții familiilor și tinerilor nevoiași (Bettelheim, 1994; Kashti, Belski și Arieli, 2000). Tinerii din satele de tineret trăiesc separat de familiile lor, dar sunt încă o parte din ei. Fiind în pericol, au nevoie de un cadru alternativ datorită dificultăților pe care le întâmpină, cum ar fi respingerea și lipsa experiențelor de succes (Zeira, Attar-Schwartz și Benvenisti, 2012; Whittaker & Treischman, 2009). Acești tineri sunt localizați într-o intersecție complexă dintre adolescență, suferință și schimbare în timp ce pleacă de acasă (Burstyn, 2008; Zeira, Benvenisti și Rafaeli, 2012). În trecut, populația satului de tineri includea orfani, refugiați, copii către părinți care erau considerați incapabili să le îngrijească. Acest cadru a lăsat puțin spațiu pentru cultura și limba autohtonă (Frankenstein, 1962). A format fără să știe un fel de ierarhie partonică, subliniind care culturi și limbi sunt mai bune decât altele și reprezentate. Studiile ulterioare arată (Elitzur, 1992, 1993, 1996; Arieli, 2002) importanța implicării familiei, inclusiv moștenirea familiei, obiceiurile și limba. Astăzi, conceptul „unicultural” este aproape irelevant. Sistemul educațional înțelege importanța recunoașterii originilor, cum ar fi limba maternă și cultura.

A. Solicitanți de azil tineri neînsoțiți din Africa în satele de tineret

Ca urmare a deciziei statului din 2009, satele de tineri și-au deschis ușile pentru minorii africani neînsoțiți.

Cunoașterea profesională a educației și îngrijirii acestei populații a fost în mare parte irelevantă, datorită relaționării cu diferite populații din diferite motive, nefiind luate în considerare setările speciale ale satelor de tineret. Au lipsit trei factori importanți

caracterizări pentru îngrijirea precisă a acestei populații (Benezet și Zetter, 2014). Acestea sunt prezentate aici, așa cum este descris mai jos:

1. Statut: statutul juridic al băiatului este definit ca „solicitanți de azil” și, ca atare, este diferit de definiția altor imigranți tineri din satele de tineret care sunt „Olim”. Statutul legal al migratorilor în Israel solicitanți de azil oferă protecție temporară a grupului (The Israel Democracy Institute, 2014). Dincolo de faptul că este imposibil să deportezi un solicitant de azil, acest statut nu include drepturi, în plus, poate expira imediat. Acest lucru diferă de alți migranți din satul de tineret, al căror statut formal reflectă apartenența lor la Israel și, ca atare, oferă o încredere semnificativă pentru viitorul lor.
2. Limba: Majoritatea solicitanților de azil vorbesc limbi care nu sunt vorbite în Israel. Majoritatea solicitanților de azil din satele de tineret sunt eritreene. Limba lor este tigrinya și nu are nicio reprezentare sau referire la politica lingvistică din Israel (Olstein și Nissim-Amitai, 2008; Yehudith Schmidt, Golan și Olstein, 2001). Desigur, băieții africani nu au vorbit limba ebraică la sosirea în Israel.
3. Cunoașterea culturii și înțelegerea vieții: la sosirea băieților africani în sate, cunoașterea atât a noilor veniți, cât și a localnicilor din cultura celorlalți a fost neglijabilă. Conform tratatelor internaționale pe care Israelul le-a semnat, acești tineri au dreptul să primească o educație (Convenția privind statutul refugiaților, 1951). Cu toate acestea, acest angajament nu poate fi îndeplinit din cauza barierei limbajului și a celei culturale. Tinerii care au fost incluși în școlile din marile orașe au întâmpinat multe dificultăți din aceste motive. În plus, mulți tineri au fost obligați să muncească și nu și-au putut permite să studieze din cauza condițiilor de viață dure (Vorgrenft, 2006). Complexitatea experienței băieților imigranți (Eliyahu-Levi și Ganz-Meishar, 2016; Tartakovsky, 2012; Walsh și colab., 2012), este legată de nevoia de a primi

sprijin semnificativ din partea adulților. Acest lucru este cu greu posibil pentru această populație.

Se poate observa unicitatea populației minorilor africani; Ele sunt în marginalitate în aproape toate aspectele, provocând astfel modele care se referă la procesele de migrare și integrare. Este vorba despre o populație de migranți situați la marginea societății israeliene, care trăiesc la margine și sunt în pericol. În multe privințe, acestea cresc definițiile populației „superficiale”, de excludere și transparentă și sunt astfel expuși riscului.

Metodologie:

Metoda de cercetare este integrată; Combinația sistemului cantitativ și metoda calitativă (Creswell, 2013). Avantajul său constă în faptul că oferă o imagine largă a fenomenului cercetat. Abordările se completează reciproc, iar integrarea lor consolidează concluziile obținute prin combinarea datelor statistice cot la cot cu vocea individului.

La studii cantitative au participat 180 de tineri - 60 de solicitanți de azil (30 de absolvenți interni, 30 de studenți din interior), 60 de absolvenți și studenți într-un proiect național „Naale” (30-30), 60 de israelieni născuți care au fost educați în satul de tineret (30 de adulți, 30 de studenți). În partea calitativă, au fost intervievați câte 8 dintre fiecare grup (solicitanți de azil, Naale, israelieni nativi), pe lângă alți cinci informatori.

Grupuri examinate:

1. Solicitanți de azil din Africa: statutul oficial al „solicitanților de azil” se află în Israel fără familia lor nucleară, deci definiția lor legală de a fi în satele de tineret este: „Minori neînsoțiți”
2. Grup de tineri imigranți care aparțin unui proiect „Naale”: Tinerii din satele de tineret care migrează fără părinții lor. Aceștia au dreptul la legea de întoarcere și pot avea imigranți potențiali în Israel. Sunt clasificate drept „turiști-studenți”
3. Grupul de comparație va include studenți israelieni născuți în satele de tineret
4. Informatori ai diferitelor profesii (educatori, îngrijire, administrație) care

i-au însoțit pe solicitanții de azil în călătoria lor în Israel.

Integrarea, încurajarea diversității, inclusiv preferințele corective, în diverse activități de educație informală, dezvoltare de talente, leadership, etc. Diversitate în profesioniști, inclusiv profesioniști care vorbesc diferite limbi, inclusiv vorbitori de limbă maternă a tuturor băieților din personal.

Cercetările actuale subliniază absența unei concepții coerente a colaborării cu băieți individuali refugiați - atât în Israel, cât și în lume, care trebuie să fie interdisciplinară. Munca profesională care se desfășoară în diferite comunități și cu tinerii din Israel, este un fel de experiment de „încercare și eroare”, când o parte din lucrare se bazează pe experiența care are la bază înregistrarea tinerilor care au emigrat în Israel singuri.

De-a lungul anilor, cu toate acestea, majoritatea cercetărilor efectuate pe această populație au considerat că aparțin în mod special națiunii evreiești și, în principal, în anii dinaintea celui de-al Doilea Război Mondial și imediat după aceea (Zeira și alții, 2012), au fost efectuate studii mai recente în primul rând doar pentru studenții Naale (Mirsky și Bar, 2010; Tartakovsky, 2009, 2012).

Rezultatele studiului, care au susținut în mod specific crearea de dimensiuni comune în comunitate, au arătat cât de important este să privim unicitatea prezenței africanilor în țările „albe” care aduce cu ea o întâlnire interculturală încărcată, care este tipul lui Fanon (2004) conform căruia „Rasa neagră nu va fi niciodată percepută de albi ca fiind primitivi, ca niște copii, leneși și despre care ar trebui să fii suspect. Nu este incapabilă să învețe, să crească.

Acest concept este adânc înrădăcinat în conștiința diferitelor rase (pp. 71).

În Israelul anilor 2000, acesta este vizibil și chiar are o dimensiune dramatică datorită unei largi societăți multiculturale. Această întâlnire contestă capacitatea, disponibilitatea și dorința grupului majoritar de a face față grupurilor marginale, defavorizate.

În această întâlnire, contextul lingvistic reflectă procesele de respingere și acceptare, suspiciune și integrare.

Contextul lingvistic exprimă tranzițiile dintre diferitele dimensiuni, culturi și stări.

Observând complexitatea acestei întâlniri, este necesar să fim atenți la sentimentele și experiențele care apar la toți cei implicați și la derivatele lor - prejudecăți, sentimente de superioritate și inferioritate, frică de străin, de celălalt și ignoranță. În contextul african, există o imigrație evreiască în Israel din Etiopia, iar prezența tinerilor de origine etiopiană există în sate, dar întâlnirea dintre aceștia și societatea israeliană crește conflicte și comportamentul inițial de separare a populațiilor este sever. Băieții din centrul studiului au fost absorbiți în sistemul educațional, care este responsabil de dobândirea de cunoștințe și experiență de limbă și cultură.

Este o parte a curriculumului care controlează modalitățile de integrare în societatea absorbantă. Întrucât societatea israeliană este împărțită între culturi și caracterizată prin narațiunea culturii dominante evreiești-israeliene (Al Haj, 2002), există îndoieli despre legitimitatea unui astfel de grup minoritar marginal, care nu este asociat cu caracteristicile majorității dominante (Dvir și colab., 2015).

Ca un precursor al identității colective, limbajul și procesul de limbaj arată procesele emoționale importante experimentate de băieții migranți - ambele limbi noi, ambele limbi materne inspiră întrebări despre păstrarea și utilizarea acesteia. Limba este un filtru; prin care lumea este examinată (Deutser, 2010; Paicacci & Dewaele, 2017), astfel încât tranziția lingvistică este profund tangentă cu experiențele și procesele interne.

Băieții neînsoțiți reprezintă o provocare pentru modelele clasice despre limbă, identitate și migrație care nu oferă un răspuns satisfăcător populației centrului de cercetare, fiind de fapt o populație unică într-o tranziție multidimensională. Prin urmare, pare necesar să observăm o perspectivă hibridă asupra acestor procese complexe și integrate de schimbare și tranziție (Zubida și colab., 2013).

Trebuie subliniat faptul că, în satele de tineret, la fel ca în acest studiu, este prezentat un model clasat: în ceea ce privește adolescenții care trăiesc singuri, fără familie: variind de la tinerii israelieni ale căror familii trăiesc în Israel,

la migranți individuali care educă și trăiesc în sate și au un statut bine reglementat (proiectul NAALE), la solicitanții de azil din Africa al căror statut este neclar și nu există elemente de bază și teorii și care experimentează cu greu lucrul cu și pentru ei.

În concluzie, rezultatele studiului ne permit să înțelegem mai bine experiența, nevoile și modalitățile de a avansa în continuare solicitanții de azil singuri din Africa.

Putem realiza dimensiunea puternică a limbajului în interfețele cu aceste procese.

S-ar putea să vedem contribuția importantă a grupului minoritar și a limbii și culturii lor „minore” și a diferenței pentru grupul major, care devine o societate mai bună, o adevărată societate plurală, plină de compasiune.

Rezultatele cercetării indică în mod clar o legătură între bunăstarea mentală, sentimentul de apartenență și integrarea spațiilor comune de învățare, societate și viață comună împreună cu procese de conservare a limbajului, dacă sunt combinate cu procese suplimentare de achiziție a limbajului.

Opusul este adevărat - o legătură între sentimentele de izolare și înstrăinare, sentimentul lipsei de apartenență, confuzia

identității și procesele de retragere în contextul limbii și culturii. Rezultatele au indicat o bunăstare emoțională mai mare, care a fost în concordanță cu procesele de păstrare a limbii și reglajul pentru a combina limba maternă și limba și cultura maternă cu procesele de integrare și sentimentele de apartenență.

Este posibil să vedem din constatări necesitatea formării unor spații intermediare ale limbii, cum ar fi „limba a treia” - cel mai adesea engleza - folosită ca conexiune între limbă, lume și identitatea „acasă” și cea a „ aici și acum”.

O altă problemă importantă care a apărut este sentimentul de ruptură și deportare în tot ceea ce este legat de apartenența și de a face parte din lumea israeliană și identitatea acestor băieți, după finalizarea propriei apartenențe în satele de tineret și experiența detașării din Ființa și identitatea „israeliană” și o lipsă de legitimare.

Prin urmare, este posibil să vedem că opera complexă a creației și a ființei - atât de identitate, apartenență, cât și de un sentiment de valoare combinat cu un efort de a crea și de a lucra în spații, dimensiuni, limbi și culturi comune, multe, nu chiar una.

BIBLIOGRAFIE

1. Alba & Nee, 1997; Bakewell & De Haas, 2007; Massey, Arango, Garaeme, Kouaouci, Pellegrino și Taylor, 1998
2. Zubida, H., Lavi, L., Harper, R.A., Nakash, O., Shoshani, A. (2015) Home and away: Hybrid perspective on identity formation in 1.5 and second generation adolescent immigrants in Israel in *Globalism: Journal of Culture, Politics and Innovation* 1, 1-28
3. Benezet, G. and Zetter, R. (2014) Searching for directions: Conceptual and methodological challenges in researching refugee journeys. *Journal of Refugee Studies*, 1-22
4. The Israel Democracy Institute, 2014
5. Olstein și Nissim-Amitai, 2008; Yehudith Schmidt, Golan și Olstein, 2001
6. Convenția privind statutul refugiaților, 1951

CRIZĂ SI OPORTUNITATE IN UMBRA CORONAVIRUSULUI ȘI CE ÎNCEARCĂ SĂ NE ÎNVEȚE PANDEMIA!?

Nachum KATZ
Israel

Cu ocazia „minunată” a pandemiei de SARS COV2, trebuie să vorbim despre o schimbare care eu cred că trebuie să se întâmple în societățile noastre, și să se întâmple repede.

Vorbesc despre preferința interesului individual al oamenilor în fața unei preferințe a interesului public!

Dacă dorim să schimbăm lumea din jurul nostru și dacă există o lecție pe care o putem învăța din teribila pandemie globală, este că trebuie să cooperăm pe o scară mai largă ca niciodată și să facem o schimbare în modul în care considerăm cooperarea umană, de dragul generațiilor viitoare.

O scurtă privire către istoria trecută recentă

Severn Suzuki, o fetiță din Canada, a vorbit la Organizația Națiunilor Unite despre încălzirea lumii, în urmă cu 28 de ani, când avea doar 12 ani. Astăzi, ea este o activistă de mediu bine cunoscută, o vorbitoare, gazdă de televiziune și autoare. Mulți ani mai târziu, în anul trecut, Greta Thunberg, o tânără activistă de mediu din Suedia a vorbit acolo despre aceeași temă, învinovățind liderii mondiali în mod fierbinte, și azi toată lumea o cunoaște. Dar, din păcate, de fapt nu s-au schimbat multe lucruri în domeniul acesta în urma acestor discursuri dramatice și mult aplaudate.

Acum, când vedeți imaginile și materialele video ale daunelor și dezastrelor Coronavirusului din întreaga lume, care sunt gândurile care vă vin în minte?

Și de ce trebuie să vorbim despre aceste lucruri acum?

Vă rog să mă lăsați să vă explic de ce!

Statul Israel are multe lucruri de care să fie mândru, dar are și unele lucruri de care să fim mândri mai puțin. Avem realizări uimitoare, pentru o țară foarte tânără. Este suficient să aruncăm o privire la cartea „Start up Nation” a lui Dan Senor și Saul Singer, pentru a înțelege aceasta!

Cu toate acestea, când ne uităm la comportamentul israelienilor atunci când urcă într-un tren, când conduc pe șosea sau când părăsesc un loc de picnic după un weekend lung, vedem o imagine diferită de care suntem mai puțin mândri. Lipsa de politețe, lipsa de atenție pentru nevoile și siguranța celorlalți,

lipsa de grijă pentru spațiul public este, din păcate, o viziune comună.

Ce au aceste lucruri în comun și cum sunt acestea legate de actuala criză pandemică a lumii? Numitorul comun al acestor fenomene este o preferință a individului în fața unei preferințe a publicului și a comunității din jurul nostru. Deci, avem unele lucruri de îmbunătățit!? Care este marea afacere aici? "Why is it a big deal"??

Când lumea dimprejur a devenit complet nebună, când tot ceea ce cunoaștem se schimbă și pământul tremură sub picioarele noastre, când apar schimbări majore în mai multe domenii și ni se schimbă viitorul foarte repede, când un mic eveniment din China se transformă, în câteva săptămâni, într-un uragan mondial formidabil, începem să vedem că trăim într-o perioadă de dependență reciprocă unii de alții, fără precedent, în întreaga lume.

Când mulți experți spun că lumea în care ne vom afla după această pandemie va fi foarte diferită de cea pe care am lăsat-o în urma noastră, lucru pe care putem să îl vedem deja azi, numai atunci vedem și înțelegem că a ajuns timpul și că acum trebuie să cooperăm.

Faptul e că medici chinezi ajut acum țările cu probleme, lucru care s-a întâmplat foarte repede și cu foarte puțină birocrație (ei ajută acum în cel mai puțin 16 țări!) acest lucru era imperativ, pentru ca să putem învinge virusul, dar nu este înțeles de sine. În trecut, ar fi fost nevoie de cel puțin un an de zile de dialog între delegații de nivel foarte înalt pentru a stabili

acest tip de cooperare. În zilele acestea, acest proces a durat două-trei săptămâni.

Și ca toate acestea să se îndeplinească la o scală globală, avem nevoie de schimbarea paradigmei noastre de la paradigma "doar eu", care este o paradigmă individualistă, la paradigma "și eu" sau, mai bine, la paradigma "împreună".

Trebuie să schimbăm paradigma "nu e treaba mea" în paradigma "vom reuși împreună". De la cine și de unde putem învăța?

O privire asupra lumii animalelor

Cooperarea între animale este destul de cunoscută de noi, și chiar bine documentată. Nu trebuie să adâncim mult pentru a înțelege nivelurile la care ele ajung. E destul să ne uităm la albine, la elefanți, lupi sau maimuțe.

A propos, la nivelul la care ajung albinele, cred că s-ar putea ca oamenii să nu dorească să ajungă, deoarece asta înseamnă sacrificiu total al sinelui pentru cauza publică. Nu acesta este scopul nostru, evident!

De exemplu, elefanții cooperează pentru a obține mâncare sau pentru a-și păzi copiii. Lupii vânează împreună și cresc puii împreună. Delfinii, în Eilat, preferă să fie mângâiați în cupluri decât singuri, deși asta necesită mai mult efort și coordonare (Univ. Haifa, Israel). Într-un studiu foarte recent, cercetătorii au descoperit că cimpanzeii pot arăta un altruism surprinzător. Ei sunt dispuși să-și împartă mâncarea cu străinii și să patruleze împrejurimile pentru a păzi și a ajuta străinii care nu aparțin tribului lor (Brian Hare, Duke Univ., USA, 2017).

Cooperarea umană

Cooperarea umană este un fenomen complex și nu este o sarcină ușoară pentru participanții. Este foarte diferită în amploarea și complexitatea acțiunilor de cooperarea animalelor! Pentru a înțelege acest lucru, trebuie să ținem cont de obiectivele personale precum și de obiectivele și motivațiile comune ale participanților.

Este destul de ușor să înțelegem de ce dorim să colaborăm cu prietenii sau cu familia noastră. E mult mai greu să înțelegem cooperarea umană cu oameni pe care nu-i cunoaștem, nu ne pasă de ei sau nu ne

interesează sau, la o scară largă, cum ar fi comunitatea orășenească, țara sau globul.

Chiar și când ne cunoaștem și cu toții avem un scop comun clar, cooperarea este încă o mare provocare. Comportamentele de cooperare evoluează prin creșterea în cele din urmă a capacității incluzive a performanțelor precum și a destinatarilor acestor comportamente. Astfel de creșteri pot apărea prin beneficii directe sau indirecte de capacitate, explicate teoretic prin altruism reciproc și, respectiv, prin selecția rudelor. Cu toate acestea, oamenii sunt cunoscuți pentru cooperarea cu indivizi care nu sunt neapărat rude genetice, ceea ce pare a împiedica selecția de rudenie ca o explicație.

De ce trebuie să cooperăm?

La întrebarea "de ce trebuie să cooperăm?", în general, o mulțime de cercetări au încercat să răspundă. Logica teoriei jocurilor spune că într-o lume competitivă e mai bine să alegi întotdeauna opțiunea cea mai egoistă.

În ciuda acestui fapt, câteva exemple rare de cooperare vă fac să vă mirați. Femeile tribului de vânători și culegători Maratu, din Australia de Vest, de exemplu, împart recolta și prada lor pentru a consolida legăturile sociale și pentru a ajuta la lipsa resurselor. Alții, ca păstorii de reni numiți Saami, din Laponia, a căror profesie este în pericol de dispariție, cooperează pentru viitorul lor și viitorul profesiei.

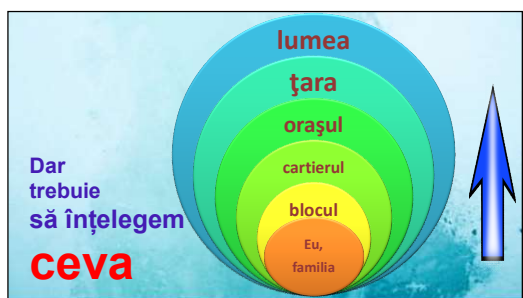
Folosind un joc de cadouri experimental, experimenterii au testat dacă păstorii de reni indigeni de Saami din Norvegia oferă cadouri rudelor genetice sau membrilor grupului lor cooperativ de turmă („siida”) sau ambelor.

S-a dovedit că ei au preferat membrii grupului lor de lucru (siida) față de familie și chiar că vor sprijini păstorii noi și excepționali mai mult decât familiile lor. Dar atunci, cum putem explica eventual următorul fenomen?

În fiecare an în Spania, are loc o tradiție catalană de a construi **castells**, turnuri umane care ajung până la 10 etaje. Echipele, numite **colles**, concurează pentru a construi cel mai înalt și complex turn format din ființe umane care urcă și stau una peste alta.

La urma urmei, acest lucru nu se face în scopul supraviețuirii! Acest lucru este greu, necesită efort, este periculos, dar e foarte satisfăcător și

dă un sentiment de apartenență la un grup special. Și acestea sunt încă câteva motive care îi determină pe oameni să coopereze.

Trebuie să înțelegem și faptul că cu cât mă depărtez de mine, spre un cerc mai larg, spre comunitate, oraș, țară, etc. cu atât reușesc mai puțin să mă identific cu alții și cu problemele lor, și cu atât este mai greu pentru mine să cooperez cu ei.

Un fapt interesant în legătură cu cooperarea este că, cu cât nu dorim să colaborăm, cu atât pare mai greu să o facem. Și exact opusul este și el adevărat. Când ne bucurăm de cooperare, aceasta se realizează mai bine și mai ușor. Cunoștințele de consultanță organizațională ne-au învățat multe aspecte în care putem înțelege și promova cooperarea umană la nivel organizațional și cel de echipă. În același timp, avem prea puține înțelegeri despre cum și de ce se poate realiza cooperarea umană la scară largă (oraș, țară sau întregul glob).

Pentru o discuție deschisă care ar putea aduce noi răspunsuri la aceste teme, am pregătit trei întrebări, dar dorim să ne întrebăm dinainte: poate sunt și mai alte întrebări, poate mai importante, care trebuie să fie adresate? Ce credeți? Poate avem mai multe întrebări?

Cele trei întrebări pe care le pun eu sunt (și voi încerca să sugerez câteva indicații și pentru răspunsurile posibile):

Care sunt câteva exemple de domenii care trebuie să fie schimbate dintr-o perspectivă individualistă azi într-o perspectivă și o modalitate de cooperare mai „împreună” mâine?

Exemplele pot varia de la modul de a ajuta persoanele în vârstă în timpul acestei pandemii sau persoanele cu nevoi speciale, sau cum putem crea o cooperare pe scară largă într-un oraș sau o regiune, pentru a realiza o

optimizare a serviciilor, în beneficiul stării de bine a tuturor locuitorilor?

Sau, poate, un exemplu mai simplu ar putea fi cooperarea dintre toți factorii interesați care sunt implicați în viața tinerilor, formali și nonformali, pentru a crea o abordare mai integrală și mai holistică, care să îi servească mai bine pe tinerii noștri și le va oferi mai multe oportunități?

De la mic la mare, există multe modalități de abordare a acestor probleme, atât timp cât înțelegerea noastră este că trebuie să cooperăm din ce în ce mai mult în fiecare zi, nu invers.

A doua întrebare, atunci, va fi: care este același "un" lucru sau activitate pe care o putem face astăzi pentru a contribui la crearea unui viitor mai bun în acest domeniu pentru mâine, în comunitatea noastră sau în lume?

Este mai mult ascultare, mai multă învățare, mai multă empatie? Sau poate altceva?

A treia întrebare este cum putem începe acest lucru astăzi, cu „pași pentru copii” (Baby Steps, sau "pași mici") reali?

Poate am putea stabili „cercuri de discuții” sau mese rotunde care să implice toate părțile interesate din orașul nostru pentru a rezolva probleme sau pentru a crea cooperări la scară mai mare pe diferite subiecte?

Sau, chiar mai bine, să creăm „discuții în spațiu deschis” (open space workshop technology – coaching and training) în care persoanele care au interes pot sugera un grup de sarcini, să conducă experimente și dialoguri și să preia inițiative în comunitate, susținute de guvernarea locală?

În orice caz, baza tuturor acestor pași este să fii cu mintea deschisă, curios, să vrei să înveți și, mai mult, să dorești să îmbunătățești viața din jurul nostru, acum și pentru viitor.

Fără o cooperare umană inteligentă, puternică și prietenoasă, la fel ca în exemplul pandemiei mondiale, suntem sortiți să eșuăm. Suntem sortiți să nu reușim dacă continuăm să ne gândim doar la noi înșine și dacă nu vom reuși să învățăm cum să cooperăm mai bine și la scări mai mari, chiar dacă este o sarcină provocatoare și chiar dacă nu știm cum să facem acest lucru, până în prezent. Trebuie să învățăm cum să facem asta, și atunci trebuie doar să o facem!

Asta este ceea ce recenta criză globală încearcă să ne învețe pe noi toți, și am face mai bine dacă o să ascultăm cu atenție, pentru că altfel poate că o să fie prea târziu!

Sunt sigur că copiii noștri și nepoții lor nu și-ar dori, ca în exemplele lui Severn Suzuki și Greta Thunberg, să citească în cincizeci de ani că am fi putut și ar fi trebuit să facem niște schimbări, și că ar fi trebuit să învățăm să cooperăm mai bine și mai inteligent, dar că nu am suportat provocarea și astfel am creat o viață mai proastă pentru ei în loc de una cu o siguranță și o calitate mai bună, pentru ei și pentru viitorul planetei noastre!

Întrebarea cea mai importantă este: cum ne vom pregăti pentru pasul următor?

Mi-a rămas numai să vă mulțumesc frumos pentru atenția acordată și să aștept răspunsurile dumneavoastră!!

Autorul este un antrenor Israelian născut în România, un facilitator al atelierelor manageriale și lector pe o gamă largă de teme, inclusiv conducere, munca în echipă, copii în situații de risc, un fost director de liceu și al unui campus de tineret pentru tineri la risc, director al mai multor ONG-uri. El poate fi contactat prin e-mail la nachumkatz@yahoo.com. Site-ul său web este www.nachumkatz.co.il.

DIN ACTIVITATEA FICE ROMÂNIA / FICE ROMANIA ACTIVITIES

RAPORT PRIVIND LUCRĂRILE CONSILIULUI FEDERAL AL FICE INTERNATIONAL

Prof. Toma MAREȘ
Președinte FICE România
As. social Ștefania SAVIN
As. social Marius DOHOTARU
DGASPC Vaslui

În perioada 28-31 octombrie 2019, o delegație de specialiști și membri ai secțiunii FICE România, condusă de președintele Toma Mareș, a participat la lucrările Consiliului Federal al FICE International și la lucrările celui de-al 34-lea Congres organizat de FICE International, la Tel Aviv, Israel.

În data de 28 octombrie, în Centrul rezidențial pentru tineri Ben Shemen din apropierea orașului Tel Aviv, au avut loc lucrările Adunării Generale și ale Consiliului Federal al FICE Internațional.

În prima parte a întâlnirii, Adunarea Generală, copreședintele FICE Internațional, d-l Emanuel Grupper, a dat citire ordinii de zi, care cuprinde următoarele subiecte:

1. Deschiderea Adunării Generale
2. Întocmirea listei cu participanți
3. Anunțuri
4. Aprobarea minutei Adunării Generale de la Viena
5. Probleme ridicate de membri, dar care nu se regăsesc pe această agendă
6. Rapoartele președintelui, secretarului general și trezorerului
7. Aprobarea bugetului și a taxelor de membru
8. Aprobarea raportului de audit
9. Descărcarea de gestiune a actualei conduceri
10. Alegerea președinților
11. Alegerea trezorerului
12. Alegerea secretarului general
13. Alegerea Comisiei de Audit
14. Calitatea de membru: acceptarea și excluderea membrilor deplini; acceptarea membrilor individuali. FICE Japonia a devenit membru asociat în anul 2018 – poate deveni membru cu drepturi depline la această Adunare Generală
15. Acceptarea viitorilor membri interesați
16. Acordarea calității de membru onorific
17. Activități viitoare
18. Închiderea lucrărilor Adunării Generale

Membrii Adunării Generale au aprobat în unanimitate ordinea de zi.

D-l Emanuel Grupper care a adresat cuvinte de bun venit participanților și a mulțumit tuturor pentru efortul depus în vederea participării la aceasta activitate.

Pentru a verifica dacă ședința este statutară s-a întocmit lista cu participați iar în urma verificărilor s-a constatat că sunt îndeplinite condițiile de cvorum.

D-l Emanuel Grupper a dat citire minutei Adunării Generale de la Viena, care a fost aprobată în unanimitate de către membrii Adunării Generale.

D-l Emanuel Grupper a dat citire raportului președintelui, secretarului general și al trezorerului, care a fost votat în unanimitate.

Au fost supuse dezbaterii taxele pentru membrii organizației și anume:

Categoria de membru	Țări cu monedă puternică	Țări cu monedă slabă
Secțiunea națională	Minim 282 euro – maxim 3900 euro	Minim 94 euro – maxim 1300 euro
Organizații cu până la 30 lucrători cu normă întreagă	150 Euro	50 Euro
Organizații cu până la 100 lucrători cu normă întreagă	300 Euro	100 Euro
Organizații cu până la 250 lucrători cu normă întreagă	600 Euro	200 Euro
Organizații cu 250 lucrători cu normă întreagă	810 Euro	270 Euro
Membri individuali	50 Euro	15 Euro

Membrii Adunării Generale au votat în unanimitate taxele mai sus detaliate.

Rolf Widmer, copreședinte al FICE International și actualul trezorier, a explicat problemele existente și motivele pentru care raportul de audit nu a putut fi finalizat până în momentul ședinței, motiv pentru care aprobarea raportului de audit nu s-a putut realiza.

Secretarul general a propus descărcarea de gestiune a actualei conduceri, propunere ce a fost votată în unanimitate.

Dl Emanuel Grupper a întrebat participanții prezenți la Adunarea Generală dacă printre aceștia se află o persoană care să dorească preluarea conducerii FICE Internațional și a reamintit faptul că la Consiliul Federal din luna aprilie de la București s-a făcut propunerea ca președinția FICE Internațional să fie asigurată de doi co-președinți, Emanuel Grupper, respectiv Rolf Widmer.

Având în vedere faptul că nu au existat alte candidaturi la conducerea FICE Internațional, membrii Adunării Generale au votat în unanimitate că cei doi copreședinți să continue această activitate pentru încă un an.

Pentru funcția de trezorier a fost propus dl Rolf Widmer, pentru funcția de secretar general, dna Bettina Terp. Membrii Adunării Generale au votat aceste propuneri. De asemenea, au fost votați membrii comisiei de cenzori.

S-au purtat discuții pe tema calității de membru, după care, s-a supus spre aprobare aderarea FICE Japonia, ca membru cu drepturi

depline, propunere ce a fost acceptată în unanimitate.

A fost adusă în discuția posibilitatea ca unele organizații mari să devină membre FICE Internațional, printre care și SOS Internațional. Reprezentantul SOS Internațional a relatat faptul că nu are împuternicire/mandat să aprobe dacă această organizație solicită dobândirea calității de membru al FICE International, dar va discuta acest aspect cu membrii organelor de conducere.

Având în vedere faptul că nu mai există propuneri de discuții în cadrul Adunării Generale se declară închise lucrările.

În a doua parte a zilei, co-președintele FICE International, Emanuel Grupper a deschis lucrările Consiliului Federal.

În cadrul acestei întâlniri, cei doi co-președinți și-au prezentat programul pentru un an de zile, iar printre ideile principale menționăm:

- dezvoltarea unui model puternic de conducere a organizației în viitor;
- sprijinirea, consolidarea și reînnoirea platformelor continentale FICE;
- dezvoltarea de proiecte comune cu SOS International pentru a redefini calitatea serviciilor de îngrijire rezidențială și care să fie sustenabile pe viitor;
- sprijinirea platformei FICE Africa, a platformei Americii de Nord inclusiv Canada;
- urmărirea activă a potențialilor membri printre contactele stabilite la congresul de la Tel Aviv.

Pentru facilitarea comunicării s-a propus alegerea a doi reprezentanți pentru Europa, respectiv Africa, care să fie responsabili cu dezvoltarea unor canale de comunicare optime între organizații.

În cadrul întâlnirii de la București s-au format 4 grupuri de lucru care au dezbătut și analizat viitorul FICE International. Fiecare grup a prezentat cele mai importante idei precum și modalități de punere în practică a acestora.

Ședința a continuat cu un workshop al grupului „quo vadis”, în cadrul căruia au fost dezbătute posibilitățile de dezvoltare a comunității FICE.

În cadrul acestei ședințe a fost stabilit faptul că următorul Consiliu Federal va avea loc la Belgrad în perioada 13-16 mai 2020.

De asemenea, s-a stabilit ca ediția a 35-a a Congresului International să fie organizată în Senegal. Congresul va avea loc în anul 2022 în Dakkar.

RAPORT ASUPRA CONGRESULUI FICE INTERNATIONAL TEL AVIV, ISRAEL

Prof. Toma MAREȘ
Președinte FICE România
As. social Ștefania SAVIN
As. social Marius DOHOTARU
DGASPC Vaslui

Ediția a 34-a a Congresului Internațional al FICE International, „Better Future Opportunities for Children and Young People in Multicultural Societies”, a avut loc în campusul Colegiului Academic Ono, din localitatea Kiriath Ono, lângă Tel Aviv, Israel.

Congresul a fost organizat de către FICE Israel cu sprijinul Forumului Israelian ale satelor de tineri și școli internat pentru copiii aflați în risc, Colegiul Academic Ono, Ministerul Educației, Ministerul Afacerilor și Serviciilor Sociale, împreună cu un grup mare de organizații non-guvernamentale, care activează în educație, protecția copilului și a tinerilor care necesită îngrijire și asistență în afara familiei.

Congresul s-a bucurat de participarea a numeroși membri FICE International, specialiști din domeniul educației și protecția copilului din Israel, profesori și studenți din centre universitare, precum și a unor importanți lectori din străinătate (Statele Unite ale Americii, Africa de Sud, Germania, Australia, Marea Britanie, Canada, Olanda, Spania, România, Luxemburg, Serbia etc.), însumând un număr de peste 500 de participanți. În cadrul lucrărilor congresului au fost susținute un număr de 10 sesiuni plenare cu invitați speciali, 2 paneluri, 6 simpozioane, 15 workshop-uri, 10 mese rotunde și 33 de comunicări orale, cu peste 200 de lectori.

Manifestarea a debutat cu un program artistic deosebit prezentat de membrii Orchestrei Simfonice a Copiilor din Satele de Tineret, conduse de directorul acesteia dr. Lev Erstein. Cuvântul de deschidere a aparținut profesorului Emanuel Grupper, invitat pe scenă de bunul său prieten și colaborator, Yoav Appelboim, președintele FICE Israel. Acesta a adresat calde urări de bun venit tuturor participanților și a invitat la rândul său să ia

cuvântul, pe rând, dl. Avi Naor, președintele și fondatorul Forumului Public Israelian a Satelor pentru tineri și îngrijire rezidențială, dr. Avigdor Kaplan, director general în Ministerul Educației, Afacerilor Sociale și Serviciilor Sociale, prof. Tova Hartman, decanul Facultății de Științe Umaniste din cadrul Colegiului Academic Ono, diferite personalități, profesori universitari, specialiști în domeniul protecției copilului și educației etc.

În cadrul sesiunii în plen a Congresului, din prima zi, a fost proiectat filmul documentar „Children in residential care”, film prezentat în cadrul festivalului Doc-Aviv și a avut loc o prezentare a satelor de tineret din Israel intitulată simbolic „A wonderful place to grow”. În acest fel, participanții la congres s-au putut familiariza cu modul în care sunt oferite servicii de îngrijire, educație și protecție copiilor și tinerilor aflați în dificultate din Israel. Deosebit de interesant la modelul de învățământ israelian este că toți copiii au șanse egale de dezvoltare și educație care sunt oferite de statul israelian. În campusurile amenajate după model unic, se găsesc atât copii care provin din medii familiale normale, cât și copii care sunt în situații de risc sau care se regăsesc în situații limită pentru a fi îngrijiți și educați, școala oferindu-le, așadar, toate condițiile necesare.

Pe parcursul sesiunii plenare, profesori universitari și cercetători au prezentat aspecte privind multiculturalismul, motivele pentru care tema aleasă a fost despre provocările și schimbările din societățile multiculturale actuale, metode noi de educație, noua autoritate din familie etc. Este bine-cunoscut faptul că societățile din întreaga lume devin din ce în ce mai multiculturale. De aici, nevoia de a fi sensibil la indivizi și comunități cu diferite origini culturale. În acest sens, prezentarea făcută de profesorul Yuval Elbasha din Israel,

„Multiculturalism: The challenge and Its Practice”, a adus în discuție subiectele menționate anterior. Profesorul Haim Omer din Israel a vorbit despre „Noua autoritate” a părinților, educatorilor, profesorilor în cadrul programelor de îngrijire și educație pentru tinerii aflați în situație de risc, autoritate ce contrastează cu autoritatea tradițională prin faptul că subliniază autocontrolul și persistența controlului asupra copilului, o rețea de susținere asupra unei ierarhii stricte, etc.

Ulterior, pe tot parcursul zilei, au avut loc sesiuni paralele, desfășurate sub diverse forme (panel, simpozion, work shopuri, mese rotunde și prezentări orale, ce au vizat teme diverse: rolul filantropiei în cazul copiilor aflați în situație de risc, modele de succes în îngrijirea copiilor aflați în dificultate, drepturile copilului, modele alternative de îngrijire și dezinstituționalizare, sprijin oferit tinerilor, politici publice ce privesc situația copiilor și tinerilor, modul în care sunt sprijiniți tinerii la ieșirea din sistemul de protecție etc. Din partea secțiunii FICE România, dl. Dohotaru-Pletoianu Marius, asistent social și dna Savin Ștefania, asistent social, ambii din cadrul DGASPC Vaslui, au prezentat lucrarea „Rolul comunității în prevenirea separării copilului de familie”, în cadrul sesiunii orale „Modele alternative de îngrijire și dezinstituționalizare”. În material a fost descris pe scurt contextul instituționalizării copiilor în România, actualele tendințe ale sistemului de protecție, care pune accentul mai mult pe prevenire, responsabilitățile și modul de intervenție al fiecărei instituții cu atribuții în protecția copilului și maniera în care se produce colaborarea interinstituțională, riscurile la care sunt supuși copiii și serviciile înființate în structura instituției pe care o reprezintă pentru a preveni separarea copilului de familie.

A doua zi a Congresului a reunit participanții la o sesiune plenară susținută de dr. Haim Peri din Israel „Youth villages in the Era of the Global Village: Redefining the Concept of Moratorium in Adolescence Based on the Village Way Philosophy and Methodology”, urmată de prezentarea profesorilor dr. B. Stahl, Germania, prof. V. Mann—Federer, Canada și a profesorilor W. Schroer, Germania și Van-Brenda din Africa de Sud cu tema „A

Global Survey of Care-leaving Policies and Practices”.

Următoarea prezentare a aparținut profesorului Rami Benbenishty din Israel care a abordat subiecte legate de tinerii care părăsesc sistemul de protecție și a descris teorii ce-i privesc pe aceștia. Și programul celei de-a doua zi de congres a cuprins sesiuni paralele de lucru sau simpozioane, în care specialiști din diverse țări au prezentat studii, cercetări științifice sau practice din domeniul protecției copilului.

Participanții la Congres au avut la dispoziție o paletă largă de seminarii, pe diferite arii de interes și fiecare a putut alege în funcție de preferință, cărui grup de dezbateri se alătură. La finalul zilei participanții la lucrările congresului au fost invitați într-un cadru deosebit, în apropierea orașului Tel Aviv, în Hakfar Hayarok – Campus de tineret, să ia parte la Gala Congresului, o cină și un program muzical susținut de copii și tineri din sistemul de protecție israelian, oferite de gazde oaspeților din întreaga lume. Un moment deosebit de emoționant a fost marcat de înmânarea unei diplome de excelență prof. Toma Mareș, însoțită de cuvinte de prețuire și apreciere pentru activitatea desfășurată de acesta și de Secțiunea FICE România.

A treia zi de congres a oferit o nouă zi plină de sesiuni interesante, pline de conținut științific și practic. Au fost prezentate în plen „The Future of Child and Youth Care in a Changing World: Viewing through Multi-cultural Lenses, Dr. Tuhinul Khalil, UK, Juvenile Delinquency and Violence: Ecological Factors, Prof. Mona Khoury-Kassabri, Israel Residential Pro, The Ministry of Social Affairs and Services: The Policy of The Ministry of Labor, Social Affairs and Social Services regarding Out-of-Home Care in Israel grams Preparing Children and Youth for Success in the 21th Century, Dr. Rami Sulimani, Israel.

Materialele prezentate în cadrul congresului au dovedit că s-au făcut progrese importante în ceea ce privește modul de a oferi servicii copiilor și tinerilor în dificultate dar și faptul că mai sunt încă multe de făcut pentru îmbunătățirea sistemului de protecție. Am putut urmări modele diferite de îngrijire, dintre care unele și au dovedit din plin eficacitatea, în urma studiilor și cercetărilor realizate.

Cu siguranță, mai sunt încă pași de urmat în ceea ce privește modul în care sunt oferite servicii sociale copiilor și tinerilor, însă astfel de conferințe, întâlniri, schimburi de experiență, împărtășirea de către specialiști, practicieni și cercetători, deopotrivă, a cunoașterii și experienței practice unii altora, asigură cadrul necesar ca organizația noastră să poată avansa propuneri de îmbunătățire a politicilor publice și a practicilor în domeniul protecției copilului.

Mai presus de toate aceste aspecte și alte subiecte abordate în cadrul congresului este recunoașterea faptului că, din moment ce acționăm **in loco parentis**, este datoria noastră să facem tot ce putem pentru a le oferi un mediu sigur, hrănitor și stimulant și să avem grijă de nevoile lor și după ce părăsesc sistemul, exact așa cum fac majoritatea părinților după ce copiii lor împlinesc 18 ani. Pentru a putea îndeplini această misiune, trebuie să ascultăm constant copiii din sistemul de protecție, să le respectăm vocea și să o luăm în considerare atunci când proiectăm programe și servicii.

Lucrările congresului s-au înscris în sfera preocupărilor permanente ale FICE International, care prin acțiunile și activitățile întreprinse au dorit și s-au implicat în dezvoltarea de servicii sociale și educaționale, programe pentru copii și tineri în dificultate și au contribuit la dezvoltarea și întărirea relațiilor cu instituții publice sau alte organizații nonguvernamentale, care activează în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului.

Congresul a adus o notă de plus-valoare prin modul impecabil în care au fost planificate, organizate și alese temele din punct de vedere științific, teme prezentate prin intermediul

discursurilor în plen și aprofundate în cadrul sesiunilor de lucru, prezentări orale și conferințe.

Transmitem mulțumirile noastre pentru onoarea de a fi fost împreună și de a fi fost posibil un schimb de informații profesionale al cărui impact este prezent în viața științifică și profesională internațională și care vor ajuta specialiștii prezenți să facă mai bine față numeroaselor provocări în domeniul educației și îngrijirii copiilor și tinerilor la risc, atât în cadrul programelor de îngrijire la domiciliu, cât și în cadrul comunității.

Un program artistic deosebit a fost susținut de studentii Școlii de Muzică a Colegiului Academic Ono, pregătiți de David Cohen-Levy iar Lisa Miara -fondator / președinte al Fundației Springs of Hope Inc, Kurdistan și Irak a adresat celor prezenți un mesaj de cooperare pentru educarea și reabilitarea victimelor genocidului și curățării etnice. La final au fost înmânate premiile FICE International și a fost prezentată secțiunea națională care va organiza împreună cu FICE International, ediția a 35-a Congresului International, și anume, Senegal. Congresul va avea loc în 2022 în Dakkar, Senegal.

Cuvintele de încheiere au aparținut prof. Shalhevet Attar-Schwartz, cel care a condus și coordonat comitetul științific al congresului și prof. Emanuel Grupper.

”Dorim colegilor organizatori, membri ai FICE International, să se bucure de ceea ce înseamnă lucrul în echipă, să aibă idei și putere de a le pune în practică, capacitate materială și spirituală pentru susținerea evenimentului, astfel încât și peste trei ani să putem spune despre calitatea serviciilor sociale din domeniul protecției și promovării drepturilor copilului și a activităților desfășurate la nivel organizațional că se află pe o linie ascendentă”.

„COPIII NU POT REUȘI LA ȘCOALĂ ȘI ÎN GENERAL ÎN VIAȚĂ, CÂND SUNT FLĂMÂNZI”

Florin ANTONESCU
Jurnalist

Conferința națională „Convenția ONU cu privire la drepturile copilului – o Magna Carta a demnității umane” poate fi socotită un exemplu de lucru făcut ca să rămână ceva în urma lui. Inițiată de Federația Internațională a Comunităților Educative, Secțiunea România (FICE România), reuniunea a coagulat aportul unei diversități de parteneri: Asociația Comunelor din România (ACoR), Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții (ANDPDCA) a Ministerului Muncii și Protecției Sociale (MMPS), Ministerul Educației și Cercetării (MEC), Agenția Națională Antidrog (ANA), Asociația Directorilor Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (AD-DGASPC), Alianța Internațională Antidrog (AIN). Evenimentul a beneficiat de sprijinul asigurat de Comisia pentru Afaceri Europene a Senatului României.

Enumerarea implicării instituționale și organizaționale în derularea conferinței este un argument în sine al detașării dintr-o convenție a reuniunilor de acest fel, inevitabil repetitive ca urmare a persistenței temei în spațiul educațional, social și politic.

Meritul coagulării participative la nivel înalt profesional este al organizației inițiatoare, FICE România, condusă de prof. Toma Mareș. Este de evidențiat că, în 30 de ani de activitate pe care-i împlinește în 2020, FICE România s-a impus ca un brand și, deopotrivă, ca o voce autoritară, în măsură să se pronunțe asupra problemelor grave, stringente, care afectează viața copiilor, a tinerilor, ca și a familiilor, a comunităților în care trăiesc.

Între aceste probleme, dreptul la demnitate poate fi considerat fundamental.

Cu această temă, FICE România și partenerii au oferit o adevărată panoramă asupra felului în care școala, administrația publică locală, societate civilă – altfel, frecvent invocate – susțin efectiv cauza educației, a bunei creșteri și a îngrijirii cuvenite celei mai tinere generații de cetățeni. Prof. Toma Mareș, președintele organizației, a subliniat că FICE România marchează împlinirea în 2020 a 30 de ani de la fondare printr-un studiu reprezentând o analiză de anvergură asupra stării tinerei generații de la noi, cu deschidere către perspectiva următorilor ani.

Analiza, cu titlul „Adolescenții, încotro?”, se desfășoară sug egidă academică, pe baza unei

consultări determinate cu mijloacele științei și cu participarea unor exponenți din zona educației, a creșterii și îndrumării copiilor și tinerilor.

Valori, principii și limite în spațiul românesc

Conferința dedicată Convenției ONU cu privire la drepturile copilului a oferit prilejul prezentării unor experiențe locale și a unor bune practici în susținerea concretă a acestor drepturi. Fundamentarea teoretică a fost oferită prin expunerea „Carta drepturilor copilului – Valori, principii și limite în spațiul realităților din România”, susținută de prof. univ. dr. Ioan Neacșu, profesor la Școala Doctorală a Facultății de Psihologie și Științele Educației a Universității din București. Diversitatea lucrărilor prezentate și a autorilor este elocventă pentru varietatea și utilitatea abordărilor: prof. Ionel Armeanu-Ștefănică, prof. Iuliana Beatrice Coatu, psiholog Beatrice-Iuliana Moșneagu, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Vaslui – „Promovarea și garantarea drepturilor copilului”; prof. univ. dr. Pavel Abraham, președintele Alianței Internaționale Antidrog – „Coordonatele actuale și de perspectivă privind copilul traficant ori victimă a consumului ilicit de droguri”; Adina Codreș, consilier superior în Ministerul Muncii și Protecției Sociale – „Convenția ONU cu privire la drepturile copilului în România”; sociolog dr. Eugen Simion, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Neamț – „Dinamica socio-juridică a promovării

și respectării drepturilor copiilor în România în perioada 1989-2019”; Călin Aurel Drăgoi, expert FICE România – „Drepturile și obligațiile copilului și stresul ocupațional al personalului din serviciile de protecție socială”; ec. Mariana Gâju, primar, comuna Cumpăna, județul Constanța – „Drepturile copilului și implicarea autorității publice locale Cumpăna în respectarea acestora”; comisar șef sociolog Lavinius Sava, Agenția Națională Antidrog (ANA) – „Noi substanțe psihoactive. Provocări actuale”; prof. Dumitru Dumitru, Palatul Național al Copiilor – „Dreptul copilului la odihnă, vacanță și activități recreative”; prof. Roxana Isabela Mitan, Palatul Copiilor Constanța, prof. Roxana Onea, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Constanța – „Dreptul la joacă, la timp liber, la educație și la exprimare liberă și creativă, un pas important în dezvoltarea personalității copiilor”; conf. univ. dr. Gheorghiuța Nistor, Facultatea de Asistență Socială a Universității din București – „Respectarea drepturilor copilului, între deziderat și realitate”; dr. Mariana Arnăutu, șef de centru de zi, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Sector 5 București – „Drepturi și responsabilități ale copilului și familiei în societatea contemporană!”; de asemenea, au prezentat elemente concrete din activitatea de specialitate cu tinerii și în beneficiul acestora Raluca-Cristina Bocioagă – asistent social la Centrul de Detenție Tichilești, județul Brăila; Magdalena-Gabriela Dănescu – expert la Avocatul Copilului București; Nicolae-Liviu Dascălu – primarul comunei Mărăcineni, județul Argeș; Alexandru Fuică Haisler, primarul comunei Negriilești, județul Galați.

Interesul copiilor, în centrul grijii autorităților locale

O adevărată lecție cu trimiteri la realitate despre ce pot face cu adevărat autoritățile locale, comunitățile în general, spre binele copiilor a fost oferită de primarii participanți la conferința organizată de FICE România, reuniți sub egida Asociației Comunelor din România (ACoR).

Ec. Mariana Gâju a enumerat și a descris succint facilitățile de infrastructură și investițiile în folosul copiilor și al familiilor din comuna

Cumpăna, județul Constanța: amenajarea unei cantine sociale, preluarea unor copii abandonați în maternitatea Constanța, botezarea lor, integrarea în familii din comună, construirea unui centru de permanență medicală, investiții noi în școli și grădinițe, necesare în condițiile în care în comună se nasc anual 150-170 de copii, organizarea unui after-school pentru 50 de copii cu părinți plecați la muncă în alte țări, activarea în fiecare vacanță de vară a unui centru socio-educativ ca tabără pentru copii localnici, ca și, pe bază de reciprocitate, pentru colegi și prieteni ai lor din județele Vâlcea și Neamț.

În comuna argeșeană Mărăcineni, la inițiativa primarului Nicolae-Liviu Dascălu, a fost creat și funcționează cu mult succes centrul de zi „Albă ca Zăpada și cei 60 de pitici”, numărul hiperbolizat în raport cu povestea clasică sugerând capacitatea centrului. „Copiii nu pot reuși la școală și în general în viață, atunci când sunt flămânzi, când trăiesc în neajunsuri sau fac parte din anumite categorii vulnerabile”, subliniază primarul și accentuează stringența care se regăsește la baza funcționării centrului de zi: „Abandonul școlar, ca și rămânerea copilului în familie, nu este doar o problemă a copilului, ci o problemă a întregii comunități, pentru a cărei rezolvare este nevoie de o intervenție colaborativă”. Amplasat pe domeniul public, dezvoltat cu fonduri europene, centrul de zi are trei săli de clasă pe grupe de vârstă, sală de triaj, cabinet medical, oficiu pentru hrană, sală de mese, grupuri sanitare, vestiare, birou administrativ, curte amenajată pentru joacă și alergare, acoperită cu tartan.

Coordonatorul centrului, educatori, asistent social, asistent medical, psiholog, logoped, infirmiere, îngrijitoare pentru curățenie se ocupă de creșterea copiilor.

Primarul comunei Negriilești, județul Galați, Alexandru Fuică Haisler, a oferit exemplul unei localități care reușește prin forțe proprii să depășească posibila frustrare dată de situarea într-o zonă fără vecinătăți urbane deosebite. Administrația publică locală susține școala, educația, dezvoltarea copiilor.

FICE INTERNATIONAL LIVE FORUM, 8 IULIE 2020

În data de 8 iulie 2020, între orele 14-17 CET (15-18 EEST), a avut loc primul *forum live al FICE International*, organizat și coordonat de doamnele *Bettina Terp, secretar-general al FICE International și Katerina Simeonova, care a oferit suport tehnic și administrativ. Din partea FICE Romania au participat d-l președinte, prof. Toma Mareș, d-na Mariana Arnautu, d-l Andrei Mărășoiu și d-l Eugen Simion, membru al Biroului Național.*

Întâlnirea a elaborat și adâncit teme de discuție inițiate la întâlnirea Consiliului Federal FICE International de la București, din aprilie 2019, și dezvoltate la Congresul de la Tel Aviv din noiembrie 2019. Participanții își păstrează un optimism moderat cu privire la organizarea Consiliului Federal la Belgrad în perioada următoare, însă planuri mai precise trebuie amânate până când riscul pandemic la adresa sănătății publice este aplanat îndeajuns.

Forumul, desfășurat online pe platforma Cisco Webex, a abordat două teme principale: reorganizarea FICE International și raportări din partea secțiunilor naționale ale FICE despre activitatea de anul acesta, cu accent pe felul în care fiecare națiune în parte s-a adaptat măsurilor de siguranță publică luate ca urmare a pandemiei.

Prima temă a vizat reorganizarea FICE International astfel încât secțiunile naționale să aibă un cuvânt mai greu de spus în gestionarea activităților comune. Actuala conducere FICE a făcut un apel la participanți să caute noi moduri în care s-ar putea implica mai mult nu doar în activitățile lor naționale, ci și la nivel central. Participant la forum, prof. Toma Mareș, președintele FICE România, a apreciat eforturile depuse de actuala conducere și a mulțumit pentru o implicare constantă.

În scopul reorganizării activității FICE International la nivel central, s-au format, în întâlnirile precedente, grupuri de lucru care au inclus, de fiecare dată, membri din mai multe națiuni, și care au căutat să fie cât mai reprezentative, deopotrivă pentru secțiunile naționale, cât și pentru cele continentale. Un grup de lucru privește identificarea rolurilor instituționale în noua organigramă FICE. Un al doilea grup de lucru privește identificarea profilului managerial al deținătorilor viitori ai

acestor roluri. Un al treilea grup de lucru vizează participarea democratică, reprezentativă, egală și transparentă a tuturor filialelor naționale. Și un al patrulea grup se concentrează pe creșterea accesului la tehnologie din partea membrilor comunității FICE, și găsirea unor noi modalități în care tehnologia informatică ar putea simplifica parte din coordonarea activităților la nivel central. Fiecare grup de lucru și-a prezentat activitatea în forum, și au primit întrebări și sugestii de la ceilalți participanți.

Cea de-a doua temă abordată în forum a fost modul în care secțiunile naționale diferite ale FICE International s-au adaptat situației provocate de pandemie, deopotrivă ca risc de sănătate publică, și ca perturbare a activității zilnice în scopul distanțării fizice recomandate ca măsură de siguranță.

Plecând de la situațiile uneori extrem de dificile cu care se confruntă copiii cu care lucrează membrii FICE, fie cei din ansambluri rezidențiale, în plasament, sau cu un mediu familial lipsit de constanță, raportările au inclus și provocările noi generate de pandemia Covid-19. Prezentarea prof. Emmanuel Grupper, vicepreședintele FICE International, a abordat integrat problematica plasamentelor de tip rezidențial în 13 țări în perioada pandemiei, iar participanți din țări ca Japonia, Brazilia sau Africa de Sud au împărtășit experiențe proprii. Vicepreședintele FICE Israel, dr. Yoav Appelboim, a prezentat situația specifică a tinerilor din Israel în aceasta perioadă.

Distanțarea fizică a însemnat că relațiile de familie sau de prietenie au suferit uneori schimbări majore. Așa cum s-a desprins din intervențiile participanților și din prezentările plenare, schimbările au fost variate. Unele au

fost de natură logistică: de la previzibila modificare a planurilor de călătorie sau vacanță la ajutorul dat în gestionarea unor cazuri specifice, ca atunci când persoane apropiate copiilor au fost afectate, de exemplu pierzându-și slujba. Alte schimbări țin mai îndeaproape de psihologia copilului: felul în care distanțarea fizică a modificat cercul de prieteni ai copiilor și încercarea secțiunilor naționale ale FICE International de a ține pasul

cu dinamica relațiilor virtuale dintre adolescenți, care includ o componentă tehnică din ce în ce mai accentuată.

În încheiere, participanții la forum și-au exprimat speranța de a se putea întâlni „în carne și oase” în 2021, dacă pandemia va putea fi depășită, însă au recunoscut că avem cu toții de învățat din situația actuală și din felul în care copiii și adolescenții se raportează la ea.

A consemnat,
Andrei MĂRĂȘOIU

RETROSPECTIVE ȘI PERSPECTIVE ÎN PEDAGOGIA SOCIALĂ / RETROSPECTIVES AND PERSPECTIVES IN SOCIAL PEDAGOGY

PEDAGOGIA REFORMELOR ȘI PEDAGOGIILE NON-AUTORITARE - RE:LOADED

Începând cu acest număr, propunem cititorilor o incursiune în lumea conceptelor și ideilor reformatoare care au marcat cu pregnanță evoluția pedagogiei sociale începând cu mijlocul sec. XIX, concepte general cunoscute sub numele de pedagogii de reformă (reformpedagogy, Reformpädagogik). Majoritatea reprezintă reacții la pedagogiile tradiționale și se înscriu pe linia non-autoritarismului. În pofida faptului că apariția lor a fost condiționată de factori economici, sociali și politici conjuncturali, specifici anumitor momente din evoluția societății, o serie de concepte promovate de aceste pedagogii, o serie de modalități de intervenție și de gândire pedagogice au rezistat de-a lungul deceniilor (unele chiar peste 100 de ani), fiind în continuare „actuale”, o parte se dovedesc chiar surprinzător de „moderne”, fiind „redescoperite” de pedagogia socială din ziua de azi.

Un astfel de demers „istoric” ni se pare, de asemenea, interesant și necesar în peisajul pedagogiei sociale din România, care a fost cvasi-permanent confruntată în ultimele decenii cu modificări de sistem structurale și care a parcurs cu rapiditate o traiectorie „modernizatoare” – de la instituțiile tradiționale de tip rezidențial la forme flexibile de asistare a copiilor și tinerilor în situație de risc, care au nevoie de protecție socială, demers interesant și necesar în principal pentru a evita fenomenele de „redescoperire a Americii”, de parcurgere a unor căi bătătorite.

Poate ca o consecință a procesului de formare rapidă și insuficient de diferențiată a asistenților și pedagogilor sociali din ultimul deceniu al sec. XX și din primul deceniu al acestui mileniu s-a produs un fenomen de proliferare haotică a unor concepte, modalități de acțiune și strategii insuficient de coerent structurate. Poate și ca urmare a dorinței – legitime de altfel – de a moderniza rapid un sistem obsolit și permanent țintă a criticilor din politic, mass media și din lumea specialiștilor. În acest context au fost

preluate selectiv modele teoretice și acționale eterogene, care în plus au fost „adaptate” ad-hoc, cu mai mult sau mai puțin succes, la condițiile specifice de la „fața locului”.

Un reload al unor momente relevante pentru sistemul de protecție socială din trecutul pedagogiei universale nu poate fi în acest context decât benefic.

Ne propunem așadar să vă oferim o serie de articole care să prezinte și analizeze critic câteva dintre cele mai interesante inițiative cu scop reformator și orientate non-autoritar din domeniul pedagogiei sociale, câteva dintre conceptele de referință, cum ar fi Benposta, cunoscuta „republica copiilor”, Summerhill, considerată „cea mai fericită școală din lume”, coloniile înființate de Makarenko, „orașul copiilor” al lui Flanagan, instituțiile bazate pe filozofia antropozofică a lui Rudolf Steiner, școlile Maria Montessori.

Nu ne propunem, pur și simplu, reluări de descrieri cunoscute din istoria pedagogiei, ci o analiză din altă perspectivă decât cea tradițională, respectiv o abordare din punctul de vedere al modernului, prin prisma criteriilor, așteptărilor și standardelor actuale, intenția fiind (și) de a identifica componente care pot fi implementate benefic în sistemele actuale de protecție socială a copiilor și tinerilor.

Lucrând la redactarea materialelor am (re)constatat tot mai mult că nu puține dintre ideile formulate de pedagogii amintiți au supraviețuit timpului, au persistat în pedagogia modernă. **Le regăsim relativ frecvent, uneori ca elemente, componente cu rol pozitiv, alteori pur și simplu ca bias-uri de gândire pedagogică...**

Călin A. Drăgoi
Expert, Germania

PARADISUL PEDAGOGIC PIERDUT – RE:FRAMING

Călin A. DRĂGOI
Expert, Germania

„Republica copiilor” – reformă pedagogică sau utopie? Drepturile copilului între deziderate și realitate.

Ce cadru poate fi oare mai potrivit pentru exersarea democrației și a drepturilor și obligațiilor copilului decât un stat condus, gestionat de înșiși copiii care locuiesc acolo?

Poate exista și funcționa o „republică a copiilor”, un „stat” condus democratic și administrat efectiv de copii, cu legi și instituții proprii, și dacă da în ce condiții și cu ce efecte în plan formativ – educațional?

Benposta, denumită și „republica copiilor”, reprezintă o realitate pedagogică unică, fascinantă, deși controversată. Un adevărat „stat al copiilor”, în care aceștia conduc, decid, muncesc, merg la școală. Un stat administrat, gestionat de copii și tineri, cu o structură instituțională proprie, cu legi și regulamente proprii, cu frontiere și monedă proprie.

Este vorba de un proiect demarat în 1956 și care se înscrie pe linia Summerhill, Boys Town al părintelui Flanagan sau coloniilor lui Makarenko. Poate fi considerat un model de pedagogie non-autoritară dar și un model de exersare în viața de zi a drepturilor și obligațiilor copilului, de exersare a conștiinței civice și etice de o manieră concretă, directă.

Organizare și funcționare

Republica copiilor Benposta (conform ortografiei spaniole Bemposta – ambele forme sunt acceptate) a fost creată în 1956 de părintele Jesús Silva, care la vremea respectivă avea doar 23 de ani.

Fondatorul „Republicii copiilor”, primul „stat” al copiilor din istorie – părintele Jesús César Silva Méndez.

În fundal cortul cercului construit pe terenul din Benposta

https://elpais.com/elpais/2018/02/26/tentaciones/1519666693_191243.html

Personalitate controversată, carismatic, a fost considerat când un „despot cu idei comuniste” când „cel mai reprezentativ pedagog al Europei”.

Personal se considera pur și simplu „un vizător”.

Între timp există astfel de comunități educative („state ale copiilor”) în mai multe părți ale lumii, predominant în zonele de limbă spaniolă din America Centrală și de Sud, spre exemplu în Venezuela (www.benposta-venezuela.org), Bolivia, Columbia (www.geocities.com/benpostacolombia; <https://lateinamerika-nachrichten.de/artikel/ein-raum-abseits-der-gewalt/>).

Pe un teritoriu în regiunea Galiția din Spania trăiesc copii și tineri organizați într-o structură care poate fi considerată un adevărat „stat în miniatură”.

Ca în orice stat există granițe, este necesară o viză de intrare. Granițele sunt păzite de grăniceri în uniforma statului Benposta. Intrarea în Republică este permisă numai după

completarea unor formulare și obținerea vizei de intrare (formalități uzuale în orice stat din Europa la vremea respectivă). Rezidenții, ca cetățeni ai Benpostei, primeau și un pașaport diferit de cel spaniol.

Există și un regim politic (conducere politică), un parlament propriu care lua decizii importante, mai ales în ceea ce privește regulile de viață („legile”) în interiorul comunității și diferite ministere conduse și administrate de copii și tineri. Existau desigur și posturi de miniștri și „angajați” pe diferite funcții în aceste ministere.

Funcționa de asemenea o televiziune proprie (în realitate o instalație video, la vremea aceea destul de scumpă de altfel) și un post de radio (de fapt stație de amplificare cu difuzoare în fiecare încăpere).

Parlamentul democratic al „Republicii copiilor” - apărut cu douăzeci de ani înainte ca Spania să fi avut un parlament democratic... (sursă: https://elpais.com/elpais/2018/02/26/tentaciones/1519666693_191243.html)

Benposta avea o bancă proprie. Operațiile bancare erau efectuate tot de copii. Se emitea chiar o monedă proprie (tipărită în Spania), valabilă desigur doar pe teritoriul Benpostei, în care se făceau toate plățile pe teritoriul statului, inclusiv salariile profesorilor și ale muchachos-ilor.

Poliția în uniforme special croite, compusă tot din copii și tineri, asigura ordinea și dirija circulația...

Auto-administrare.

Pompa de benzină și un copil-polițist din Benposta, în uniformă, conducând circulația (sursă: https://elpais.com/elpais/2018/02/26/tentaciones/1519666693_191243.html)

Se afirmă că Benposta a reușit o bună perioadă de timp să se autofinanțeze. Dispunea de o bancă proprie și de un „sector productiv” propriu, respectiv de o serie de ateliere protejate, care reprezentau „industria” statului. În plus cunoscutul „circ al copiilor” aducea la rândul lui (cel puțin în deceniile șase și șapte ale secolului trecut, când spectacolele de circ erau la modă și se bucurau de un public destul de numeros) venituri deloc negliabile.

În acest fel „republica” pare să fi realizat unul dintre dezideratele majore ale protecției sociale din vremea respectivă: **auto-gestionarea (inclusiv auto-finanțarea** - independența financiară). Această independență și autonomie administrativă și financiară era unul dintre țelurile cele mai importante pentru comunitățile de copii din acea epocă. Spre exemplu, Makarenko, în alt colț al lumii și în alt sistem politic, avea la rândul lui să sugereze că instituțiile (coloniile de copii și tineri) create de el aveau capacitatea de a fi autonome (de a se susține financiar), ceea ce ar fi reprezentat un succes incontestabil.

Benposta reprezenta așadar o comunitate care se autofinanța, în principal prin munca fiecărui locuitor, care, în funcție de vârstă, pregătire și capacitate, contribuia la realizarea „veniturilor” republicii. Desigur existau și donații, care se pare că nu reprezentau o parte foarte însemnată a bugetului, cât și un anumit sprijin financiar din partea foștilor locuitori ai Benpostei.

Sistemul de instruire. Școala și pregătirea profesională.

Frecventarea școlii era obligatorie. Se urmărea în paralel și asigurarea obținerii unei calificări profesionale minime – de regulă în atelierele protejate care funcționau pe teritoriul republicii. Școala elementară funcționa în comunitate, dar avea o programă, un conținut și o structură identică cu cea a școlilor de masă din Spania. Cadrele didactice erau plătite de comunitate (Möbius, E., 1973, p.99 – 100). Continuarea școlii era asigurată la gimnaziile și liceele din zonă. În general copiii și tinerii erau susținuți de comunitate până la terminarea studiilor.

În Benposta funcționa un sistem dual de pregătire școlară și profesională. De regulă copiii mergeau dimineața la școală (două ore pe zi cei din clasele mici și patru ore cei din clasele mai mari). Între orele 12:00 și 15:00 era pauză de masă și tradiționala „siestă”, după care urma munca (activitatea) în diferite ateliere protejate (locuri de instruire ne-școlară) sau în administrație (ministere, birouri, etc...).

Accentul era pus pe formarea profesională (dreptul la formare) și nu pe performanțele școlare. Ideea avea să fie preluată mai târziu de mai toate sistemele de protecție din Europa – mai puțin Europa de est, care avea să rămână o lungă perioadă tributară gândirii pedagogice tradiționale, care pune accentul pe o bună instrucție școlară inițială, pregătirea profesională intervenind ca o componentă predominantă abia ceva mai târziu (vezi spre exemplu sistemul școlilor profesionale și cel al școlilor speciale din perioada 1950 - 1990).

Interesant rămâne faptul că atât activitatea școlară propriu-zisă, cât și cea din ateliere era remunerată – plata cu ora. Remunerarea, retribuția, „salariul”, „leafa școlară”, cum mai era numită, era la fel de mare pentru o oră la școală ca și pentru o oră de atelier. Absentarea de la o oră de școală sau de atelier avea drept consecință scăderea salariului. Motivația de a frecventa cu regularitate școala sau locul de instruire practică era direct legată de aspectele pecuniare. Probabil era nevoie de mai puțină muncă de convingere ca tinerii să meargă la cu regularitate școală sau la instruire practică... Absenteismul era cu siguranța mai scăzut...

Această formă de motivare e tip pecuniar era practică cu destulă eficiență. Spre exemplu cartelele de masă se cumpărau, așa că locuitorii aveau stringentă nevoie să câștige bani. Respectiv „cine trage chiulul trebuie să postească” (Möbius, E., 1973, p. 103). Disciplina încetează astfel de a mai fi o problemă exclusiv a adulților (educatori, maiștri instructori, cadre didactice), ci devine o problemă a copiilor și tinerilor înșiși. Iar aceștia trebuie, volens-nolens, să se „plieze” la cerințele educative formulate în privința instrucției școlare și formării personale.

La fiecare sfârșit de an fiecare copil și tânăr obținea un „certificat de absolvire”, care nu se compunea din mediile aritmetice ale notelor obținute la diferite materii, ci dintr-un calificativ final stabilit, acordat de colegiul cadrelor specializate (colegiul cadrelor didactice). Această apreciere globală presupunea și luarea în considerare a potențialului copilului, a setului de deprinderi și abilități de care acesta dispune. Modalitatea de evaluare bazată pe calificative și nu pe note reprezintă la ora actuală tendința generală (mai ales în învățământul primar). Introducerea ei însă la vremea respectivă a însemnat un curajos pas novator.

„Circo de Los Muchachos”. Circul copiilor–simplu spectacol sau o filosofie de viață? Benposta avea să devină cunoscută și datorită circuitului „Los Muchachos”, care în perioada de glorie a spectacolelor de circ din deceniile șase – șapte se bucura de un succes internațional deosebit, ajunsese la un nivel de profesionalitate ridicat și a contribuit substanțial la finanțarea Benpostei.

Pe departe cea mai cunoscută componentă a activității din Republica copiilor, a devenit cea mai importantă realizare din Republică și a fost internațional recunoscut.

Cercul a fost în întregime creat de copii, care au realizat ca actori de circ performanțe demne de profesioniști. În perioada în care spectacolele de acest gen erau foarte populare în Europa și în America, circul a efectuat multe turnee internaționale de mare succes.

A reprezentat decenii la rând activitatea principală. În 1966 a fost fondată în Benposta chiar o „Școală de acrobatică și circ”

internațională, care a fost frecventată de mulți elevi din toate colțurile lumii.

Filosofia „piramidei umane”

Numărul de succes l-a constituit „piramida umană”, copiii și tinerii realizând astfel de piramide de dimensiuni impresionante cu o dexteritate și precizie uluitoare. Așa după cum declara unul dintre muchachos, piramida simbolizează și modul de gândire al „Republicii”, este unul dintre reperele principale ale filosofiei comunității. **La baza piramidei se află cei puternici. Ei îi susțin pe cei slabi. Iar în vârful piramidei se află întotdeauna copilul** (Krüger, A., 2004).

Cercul copiilor - fotografie realizată în 1959 cu ocazia spectacolului de la Grad Palais, Paris. (Sursă: <https://www.ashtonentertainment.com.au/about-los-muchachos/>).

Sună într-adevăr frumos. La fel ca întreaga poveste pedagogică a „statului copiilor”. Personal cred însă că viața ne lasă să ne confruntăm cu o filosofie oarecum diferită. La baza piramidei stau cei mulți și slabi și în vârful piramidei cei puternici. Iar ca să ajungi în vârf trebuie să te poți cățăra, călcând cu picioarele pe umerii sau pe capetele altora...

Numerele de acrobație și jonglerie, pentru care tinerii dovedeau un o agilitate și o coordonare

²⁵ Spațiul nu ne permite o analiză mai completă a conceptului și a unor astfel de „experiențe pedagogice”, dintre care unele destul de spectaculoase. Dintre proiectele care se organizează la ora actuală cel mai frecvent amintim: excursii în munți, alpinism (cățărare), (Medjedovic, H., 2014, p. 68 și urm.) călătorii pe nave cu pânze (în care copiii și tinerii sunt obligați să preia rolul de marinari, vasul nedispunând de alt personal – o experiență de viață destul de solicitantă, de dură, dar eficientă atunci când este vorba de formarea

motrică deosebite, au entuziasmat peste tot publicul, cercul devenind rapid una dintre sursele principale de venituri ale Benpostei.

Din păcate, odată cu pierderea popularității spectacolelor de circ în general, a căror fascinație a pălit văzând cu ochii odată cu răspândirea televiziunii, avea să se dilueze încetul cu încetul și activitatea din „Circo de Los Muchachos”, fără însă a înceta cu totul. La început de mileniu devenise însă destul de redusă, sporadică. Chiar și arena construită pe terenul Benpostei „văzuse zile mai bune”, cum nota un reporter în 2004 (Krüger, A., 2004).

Pe lângă faptul că cercul, care a fost o vreme bine manageriat (desigur nu de copii, ci de profesioniști), a constituit o sursă generoasă de venituri, a contribuit mult și la reclama și la popularitatea de care s-a bucurat Benposta. Evident cercul a încetat să mai aibă succes abia în momentul în care în general show-business-ul cu astfel de spectacole a devenit obsolită. Ideea a fost însă, din perspectivă pedagogică, genială deoarece s-a „pliat” excelent pe posibilitățile și dorințele copiilor și tinerilor, a mizat pe abilitățile lor fizice și pe dorința de a se afirma.

Marea aventură (Gran Aventura) și tinerii aventurieri („aventureros”) – să descoperi sensul propriei vieți...

„Marea aventură” este un tip de proiect pentru tineri și adolescenți care se regăsește până azi sub diferite forme în multe sisteme naționale de protecție socială din Europa de vest, așa numitele „proiecte experiențiale” (Erlebnispädagogik), sau „pedagogia aventurii” (Abenteuerpädagogik), care sunt bazate pe acțiuni „în care perspectivele spațiale și de timp sunt deschise prin experiențe comunitare și naturale în spații naturale sau nedezvoltate pedagogic, care servesc unui scop pedagogic” (Muff, A., 1997, p.27).²⁵

auto-disciplinei și spiritului de echipă), excursii în canoe, stagii de „supraviețuire” în natură.

De regulă proiectele se desfășoară în zone mai puțin accesibile: păduri, munți, deșert, pe vapoare, sau, așa cum este menționat și în materialul prezentat, în localități izolate, lipsite de elementele de confort „indispensabile” în ziua de azi... Efectele pe termen mediu și lung sunt în literatura de specialitate controversate. Astfel de proiecte (în principal datorită faptului că sunt destul de costisitoare și nu lipsite de riscuri) se organizează de regulă în situația în care metodele tradiționale nu au dat rezultate.

Scop: „Aventurierii”, care pot fi și băieți și fete de la 15 ani în sus, trebuie să învețe pe parcursul „aventurii”, care durează aproximativ un an de zile, să se cunoască mai bine pe sine și alte persoane, să facă față situațiilor dificile, să-și controleze reacțiile emoționale și sentimentele și să-și autoaprecieze propriul comportament în mod obiectiv.

Selecția tinerilor care participă la proiect: Selecția adolescenților care participă la „marea aventură” are loc oarecum de la sine. Participanții se „găsesc” singuri, în funcție de relațiile care se stabilesc între tinerii din Benposta, ceea ce presupune o oarecare „maturitate socială”. Participarea este așadar absolut benevolă, nerestricționată de adulți, grupul constituindu-se „spontan”, respectiv pe bază de simpatii personale.

Etapele proiectului:

Perioada de „inițiere”: 3 luni. „Marea aventură” începea în mănăstirea San Pedro Rocas din munții Galiziei, unde tinerii trebuiau să trăiască fără curent, fără apă curentă, fără televizor, fără cluburi, baruri, fără jocuri mecanice (ne referim la perioada în care calculatoarele încă nu făceau parte din cotidian), fără nici o localitate, nici măcar un cătun, prin apropiere. (Stummvoll, B., 1989, p. 18 și urm.). Camerele erau foarte spartan mobilate (existau doar câteva încăperi care au fost renovate chiar de către tineri), tinerii trebuiau să doarmă pe simple priciuri de lemn, nu mai mult de șapte ore pe noapte, iar programul zilnic era obligatoriu să fie riguros respectat - orele de muncă, de meditație și de studiu erau clar stabilite.

Se impunea tăcerea, tinerii erau obligați să vorbească cât mai puțin, respectiv numai atunci când era absolută nevoie.

Mâncarea era foarte modestă, compusă mai mult din legume, orez și fructe din mica grădină pe care au cultivat-o tot tinerii din Benposta. Apa de gătit, de spălat și de băut era cărată de tineri de la singurul izvor din apropierea mănăstirii, ceea ce iarna era o adevărată corvoadă.

Regulile de bază în perioada de inițiere:

- Pe perioada celor trei luni trebuie să renunți la relațiile și prietenii de până atunci. Scop: independența personală

- Nu mai există bunuri personale. Totul va fi împărțit cu ceilalți aventureros, chiar și banii câștigați în Benposta. Scop: depășirea propriului egoism
- Trebuie să te scoli devreme dimineața, în momentul în care ai fost trezit, nu este permis să „mai închizi ochii câteva minute”. Scop: disciplină
- Se renunță la carne. Chiar dacă în Spania este un aliment deosebit de apreciat, carnea este totuși scumpă. Scop: cumpătare, obișnuirea cu altceva
- Renunțarea pe cât posibil, pe toată perioada „aventurii” la tutun și alcool. Scop: depășirea situațiilor de dependență
- Sintagma „nu am chef” („nu vreau”, „nu pot”) este exclusă din vocabularul aventureros-ilor, nu este permis să fie folosită atunci când sunt rugați să facă ceva. Scop: ajutorarea semenilor

Este interesant de remarcat faptul că unele dintre aceste „reguli” se regăsesc până în zilele noastre în regulamentele de funcționare ale unor instituții de protecție socială. Câțiva dintre noi, cei care am lucrat efectiv în astfel de instituții ne-am ciocnit de aceleași probleme: sculatul de dimineață, pentru a nu ajunge prea târziu la școală, replicile uneori frizând impertinența de genul „nu pot”, „nu am chef”, lupta (pierdută de regulă din start) împotriva fumatului sau a consumului de alcool. Până și „aventureros” intervievați prin anii '80 au recunoscut spre exemplu că reușeau să găsească o cale de a-și face rost de țigări în pofida controalelor și „capcanelor” organizate de părintele Da Silva (care lăsa spre exemplu câte un pachet deschis de țigări pe undeva „la întâmplare”, ca și cum ar fi uitat de el, încercare care desigur nu îi putea induce în eroare pe tineri...).

Se pare că problemele de „disciplină” specifice comunităților de copii nu s-au schimbat foarte mult în ultimele șapte – opt decenii...

Faza a doua: confruntarea cu viața.

După această perioadă de inițiere, care este de altfel destul de „dură”, „aventurierii” părăseau mănăstirea, fără nici un ban în buzunar și erau obligați să se deplaseze în grupuri de doi-trei prin țară pentru a simți, a experimenta dificultățile vieții reale „pe propria piele”.

Primele săptămâni erau obligați să lucreze pe șantier (în construcții) în diferite localități fără a avea voie să spună că vin din Benposta. Urmau circa două săptămâni de lucru în spitale.

Următoarea lună era rezervată muncii în slums-uri din marile orașe spaniole. Tinerii erau confrunțați „pe viu” cu problemele celor neprivilegiați, putând să compare sărăcia și viața grea din mahalale cu situația lor din Bemposta.

Probabil partea cea mai interesantă a proiectului o constituie faptul că, de comun acord cu administrația, tinerii erau închiși o bucată de timp într-o închisoare, ca niște „adevărați” deținuți - respectiv fără a avea un statut special și fără ca ceilalți deținuți să știe de unde vin cu adevărat. Nici măcar personalul închisorii nu cunoștea adevărul. Singurul care era la curent cu situația tinerilor era directorul închisorii. Acest lucru le permitea tinerilor să experimenteze numeroasele umilințe la care sunt expuși prizonierii, situații de violență, de frustrare și sentimentul de excludere socială.

După acest arest fictiv tinerii trebuiau să se deplaseze prin țară în continuare și să „cerșească”. Dar nu aveau voie totuși să „cerșească” bani, ci mâncare, haine, un loc de înnoptat. Nu este vorba de „cerșeală” în sensul modern al cuvântului, tinerii fiind mai mult un fel de „itineranți” care se ofereau să execute diferite munci ocazionale pentru ceva de mâncare și un loc de dormit. În Spania perioadei respective astfel de „muncitori cu ziua” nu constituiau o apariție neobișnuită. Există rapoarte care indică că de-a lungul acestui „pelerinaj” tinerii au fost în general primiți cu înțelegere și amicitie, dar nu puțini au trăit și experiența umilințelor, indiferenței sau chiar a repulsiei cu care sunt tratați cei care nu mai au nimic altceva decât propria viață.

În continuare, până la sfârșitul anului de „aventură”, tinerii lucrau pe vapoare sau cutere de pescari.

La reîntoarcerea în Benposta aventurierii aveau dreptul de a-și relua funcțiile pe care le aveau înainte de plecare (Fussi, W., 1989, p. p. 66 - 71).

Extraordinarul avantaj al proiectului era faptul că îi pune pe tineri în situația de a se confrunța

cu problemele adevărate ale „zonelor problemă” ale societății, în situația de a se „descurca” singuri, fără protecția unor structuri formale, de a trăi cu adevărat experiențe de viață „reale” și de a compara poziția lor cu problemele zonelor dezavantajate. Este principiul pe care se bazează mai toate proiectele de acest tip: nu o pedagogie „de evitare”, ci o pedagogie „de confruntare”, clasicul „a învăța prin a face” (a învăța făcând - learningbydoing) fiind dublat de mai puțin tradiționalul „a învăța de nevoie” (pentru că ești nevoit - learningbyneeding, lernendurch Notwendigkeit).

Pe acest principiu se bazează mai toate proiectele pedagogice „de aventură” structurate pentru tinerii cu probleme de comportament sau de altă natură, cum ar fi lucrul pe un vas cu pânze, lucrul la câte o fermă „ruptă de lume”, etc..

Desigur nu văd nici o direcție județeană sau altă autoritate din domeniul protecției sociale din țară care ar „îndrăzni” în ziua de azi să trimită niște minori să „hoinărească” pe coclauri și să cerșească sau să stea prin vreo pușcărie ca pseudo-deținuți. Pare ceva inimaginabil, nici nu i-ar trece cuiva prin minte. Cu toate acestea, câteva dintre componentele conceptului au rămas în panoplia de metode din pedagogia socială: lucrul (practica) în spitale și alte unități de ocrotire socială sau medicală ca modalitate de a acumula experiență de viață prin contactul cu domeniul de muncă mai deosebite, vizitarea de unități de tip penitenciar sau întâlniri, dialoguri cu persoane care au trăit experiențe de privare de libertate, etc...

Se mai ridică și întrebarea dacă legiferarea cvasi-tuturor componentelor muncii sociale, care conduce printre altele și la supradimensionarea aspectelor legate de drepturile copilului (între altele și în detrimentul celor referitoare la obligațiile copilului), nu are și alte efecte de bumerang, cum ar fi diminuarea inițiativelor autentice, inedite poate sau doar mai puțin tradiționale, reticență din partea personalului, conformism supradimensionat la nivelul instituțiilor și structurilor de decizie, anxietate și excesivă prudență instituțională.

Este așadar greu de imaginat că într-un context supra-reglementat prin legi, decrete, ordonanțe

de tot felul, dispoziții și „supravegheat” acribic de mass media mai rămâne loc pentru inițiativă, originalitate pedagogică și se mai găsesc suficienți specialiști și practicieni dispuși să-și asume riscuri.

Și totuși...

Am avut ocazia cu câțiva ani în urmă să lucrez la un astfel de proiect realizat pentru tineri din Germania într-o comună din sudul României. O localitate greu accesibilă, din multe puncte de vedere departe de confortul din aglomerațiile urbane. Proiectul a fost realizat de o firmă din Germania care avea și un departament de protecție (asistență) socială a copiilor și tinerilor. Proiectul avea la bază ideea că tinerii „dificili” (de regulă cu probleme în plan comportamental, dar nu numai), puși în situația de a trăi în alt fel de condiții decât cele cu care erau obișnuiți, într-un alt mediu social, cultural, inter-relațional și axiologic pot evolua pozitiv, respectiv că o astfel de „aventură” ar putea fi benefică în cazurile în care toate celelalte metode pedagogice „tradiționale” au eșuat.

Pentru astfel de tineri, „nevoia” ar fi impus eforturi personale mai constante și o anumită constanță comportamentală.

Prima astfel de experiență a constat în mutarea unui tânăr german cu masive probleme de comportament (inclusiv delincvență) pentru o perioadă de mai mult de șase luni într-o casă dintr-un sat izolat din România și punerea lui în situația de a munci pentru a se putea întreține. A fost desigur asistat de un educator care vorbea limba germană.

Îmi amintesc că l-am dus cu mașina până în satul respectiv. În momentul în care a coborât din mașină și-a dat seama cu stupeoare lumea cu care era obișnuit dispăruse ca prin farmec. Era seară, se făcuse destul de rece, nimeni nu făcuse de mâncare, frigiderul era gol, nimeni nu făcuse focul în sobă. Casa avea curent electric, dar nu era nici un televizor la îndemână, doar un radio obișnuit. A trebuit să taie lemne (asistat de subsemnatul desigur), să facă focul... Nu o să uit expresia de consternare, poate chiar anxietate, din momentul în care focul s-a aprins (în sfârșit), dar soba a început să scoată un fum înecăcios (nu se făcuse foc de mult). Sau poate pur și simplu o expresie de neputință. Aroganța, tupeul dispăruseră ca prin farmec. Nu mai era decât un mic tânăr timorat de contactul brusc

cu o altă realitate. În care nu poți să ai numai pretenții și așteptări... Un tânăr surprins de impactul unui spațiu de viață din care nu poți să fugi, așa că trebuie să cauți căi de a supraviețui. Și-a pregătit până la urmă și ceva de mâncare, din proviziile „autohtone” pe care le-a găsit în cămară, fără să mai ceară (sau să pretindă) nici un fel de ajutor. După ce a făcut scandal și s-a plâns vehement, a acceptat și ideea că nu are televizor (decât dacă își cumpără unul din banii proprii, respectiv din banii pe care îi va câștiga muncind sau economisind din banii de buzunar).

Deprinderile de auto-gospodărire și independentizarea (autonomia personală) s-au format de la sine. Ca și deprinderile de muncă. Proiectul a fost în final un succes, chiar dacă desfășurarea lui a fost marcată de perioade de criză alternate cu perioade „bune”. Avea să fie reluat ani la rând cu tineri din Germania care au locuit diferite perioade de timp în România. Locațiile au fost de asemenea diferite.

Drepturile copilului și realitățile instituționale

„Republica copiilor” (emblema republicii Benposta în fotografie) s-a impus și a devenit cunoscută (și) pentru poziția clară de apărare a drepturilor copiilor și tinerilor, având drept scop principal sprijinirea acestora pentru a deveni adulți responsabili și auto-responsabili în fața societății și a lui Dumnezeu. Și asta într-o perioadă când asistența și pedagogia socială se bazau pe disciplină, ordine, regulamente riguroase și autoritatea cvasi de necontestat a adulților.

Copiii și tinerii trebuiau să devină subiecte capabile să negocieze în cadrul unei democrații active și nu simple obiecte pedagogice dintr-o instituție sau alta.

Părintele Silva părea să fi rezolvat problemele fundamentale ale protecției sociale de tip rezidențial de atunci:

- (a) educația copilului prin autodeterminare (decizie personală) și independentizare și
- (b) finanțarea autonomă a instituției.

Copiii și tinerii învățau să funcționeze într-o structură imitând (copiind) structurile sociale existente în afara instituției, învățau să ia decizii în mod responsabil și să trăiască „pe piele proprie” consecințele propriilor hotărâri, învățau să-și câștige existența și să prețuiască banul agonisit cu muncă, să respecte regulamente și legi, dar să fie și independenți. Dacă acceptăm cele afirmate mai sus, părintele Silva părea să fie într-adevăr „cel mai însemnat pedagog social” de la vremea respectivă (Kamp, J. M., 1995, p.611)

Părintele Silva la o manifestație din 27.06.200 în favoarea Benposta-ei

Experiența deosebită a „Republicii”, absolut inedită în peisajul pedagogiei universale în perioada respectivă, avea să facă subiectul unei literaturi destul de bogate apărute în Europa în deceniile trecute. În Germania devine cunoscută în special datorită lucrărilor publicate de Eberhard Möbius în 1973 (Möbius, E., 1973) în 1981 (Möbius, E., 1981) și cărții publicate de Heleno Sana și colab. în 1979, lucrări care documentează activitatea cu numeroase fotografii.

Chiar dacă prezentările amintite ale comunității și activităților din cadrul acesteia au fost, se pare, insuficient de obiective, respectiv exagerat de pozitive, autorii fiind evident fascinați de realizările părintelui Silva, ele au totuși meritul de a fi popularizat ideile de bază ale modelului Benposta într-o perioadă în care instituțiile de ocrotire de tip rezidențial de tip „cazon”, de dimensiuni mari și mijlocii predominau în Europa.

În România activitatea „Republicii” este analizată pentru prima oară la începutul deceniului opt al secolului trecut (Drăgoi, C., 1981, p. 17 - 20), fără însă ca ideile pedagogice avansate să aibă un ecou sau un impact semnificativ asupra unui sistem uniform, strict reglementat, bazat pe concepte rigide – instituții rezidențiale, cvasi-identice organizate în toată țara.

Amurgul unei frumoase iluzii pedagogice? Sfârșitul unei fascinante utopii pedagogice?

La mijlocul anilor 2000 Republica copiilor avea să fie confruntată cu masive dificultăți: conflicte puternice între părintele Silva și o serie de profesori, personal învrăjbit, scădere masivă a numărului de copii (de la 200 la 10 – 15 locuitori în 2004). Un adevărat război ai adulților din Benposta. Profesorii erau nemulțumiți pentru că școala din Benposta a fost transformată într-o „școală mobilă”, care ar trebui să se deplaseze odată cu cercul. Au fost înaintate reclamații de neglijare a asistenței și supravegherii copiilor, care au ajuns în justiție. Reproșurile erau aceleași în ambele tabere: manipulare, incompetență, folosirea copiilor ca pretext pentru interese pecuniare personale. Circulau acuzații reciproce că interesul principal ar fi să fie achiziționate terenurile pe care se află clădirile, care aveau între timp o valoare ridicată pe piața imobiliară.

Se semnalează în 2004 că școala este închisă, cercul este practic părăsit, de copii nu se ocupă aproape nimeni, sunt lăsați de voia lor. Părintele Silva încearcă să țină sub control situația și cenzurează informațiile care sunt transmise presei. Un reporter remarcă la vremea respectivă: Benposta reprezintă o viziune care se prăbușește în frica creatorilor de maturitatea propriei creații. Adulții se rățoiesc unul la celălalt, devin agresivi. Iar copiii? Copiii tac... (Krüger, A., 2004). Orașul copiilor fericiți a devenit la începutul acestui mileniu un oraș (aproape) părăsit, un oraș fantomă. Nu mai are nimeni nevoie de o astfel de „republică a copiilor”, sau este doar un fenomen conjunctural?

În loc de concluzii.

Despre „Republica copiilor „ există o literatură destul de bogată. Din păcate este vorba mai mult de popularizare decât de analize pertinente, obiective, motiv pentru o analiză obiectivă a impactului ideilor părintelui Silva este destul de dificilă. Unii autori au fost fascinați de ideea unui „stat” al copiilor, alții au combătut-o vehement, uneori chiar violent. Părintele Silva a fost considerat când un „despot cu idei comuniste” când cel mai reprezentativ pedagog al Europei. El personal, așa după cum afirma într-un interviu, s-a considerat pur și simplu „un visător” (Sana, H., 1979., p. 29)

Benposta a reprezentat pe rând „unica enclavă comunistă din Spania lui Franco” (Camino, G., 2018), un eșec financiar și administrativ, o iluzie și o poveste trucată oferită opiniei publice, un cerc care să producă bani, unicul stat al copiilor din lume, un paradis al copiilor și tinerilor...

Indiferent de eterogenitatea acestei opinii și comentarii mai mult sau mai puțin obiective, Benposta face oricum parte din categoria evenimentelor pedagogice unicate, care își merită cu prisosință locul în istoria protecției și pedagogiei sociale ca unul dintre cele mai spectaculoase „proiecte pedagogice unicate”.

Câteva dintre ideile ingenioase promovate de Bemposta:

Auto-administrare autogospodărire)

Copiii și tinerii au de regulă o capacitate mai mare decât credem de a se organiza, de a se conduce, de a face față unor diferite situații de viață inedite sau complicate (de a „se descurca” – în sensul pozitiv al termenului). Toate pedagogiile non-autoritare pleacă de la această premisă.

Ideea de a crea și a face să funcționeze un „stat în miniatură”, care să fie condus, administrat chiar de beneficiari este de fapt genial de simplă.

S-ar putea oare adapta și transfera conceptul pentru o instituție de protecție socială din zilele noastre, în care spre exemplu beneficiarii să aibă posibilitatea de a decide care sunt regulile de funcționare, care sunt sarcinile fiecăruia și ce posibilități există de a administra (începând

de la contabilitate și terminând cu finanțarea și managementul activităților de timp liber) efectiv și eficient instituția?

Probabil (cu siguranță?) că cei mai mulți asistenți, lucrători și pedagogi sociali vor răspunde la întrebare cu un categoric și răspicat „nu”..., considerând că este mai degrabă utopic să ne imaginăm că o astfel de structură va putea funcționa vreodată acceptabil.

Este vorba de luciditate și realism pedagogic sau doar de o anumită inerție instituțională?

„Salariile școlare” și atelierelor de pregătire profesională

„Salariile” tinerilor din Bemposta reprezentau o formă de remunerare directă, conform prestațiilor școlare și a celor din atelierelor protejate și o formă de motivare nemijlocită. Diferite forme de „plată” (de regulă lunară) a tinerilor care fac o pregătire profesională sunt între timp practicate curent, chiar dacă nu mai păstrează caracterul „prompt” și „direct” pe care îl aveau în Bemposta.

Atelierelor de pregătire profesională situate pe teritoriul republicii (în incinta instituției de protecție socială) nu reprezentau la vremea respectivă un fenomen general. Ideea însă avea să se răspândească, respectiv să fie „revalorizată”, mai ales sub formă de atelier protejate. A devenit foarte populară după mișcările din 1968, mișcări care au condus în fapt și la reforme însemnate în protecția socială din multe țări europene.

Acest model este privit între timp cu un oarecare scepticism, preferându-se organizarea de stagii de practică și formarea practică profesională propriu-zisă pe cât posibil în „condiții reale”, respectiv în firme (atelier) externe.

Educația mixtă.

În Bemposta locuiesc copii și tineri de naționalități, religii și sexe diferite.

Nici religia, nici naționalitatea și nici sexul (genul) nu sunt considerate discriminatorii. Pentru perioada în care s-a creat republica copiilor un uriaș pas înainte...

Să nu uităm, spre exemplu, că în România până în 1990 (și chiar după aceea) numai

casele de copii preșcolari erau mixte. Era practic de neacceptat ca o casă de copii și tineri de vârste mai mari să fie „mixtată”. Riscul era considerat foarte mare. O anumită ipocrizie și pseudo-moralitate predominau în concepția persoanelor de decizie din minister și din inspectoratele școlare, cărora le erau subordonate pe atunci instituțiile de protecție socială.

Rezultatele acestei separări a fetelor de băieți nu au fost însă în realitate cele scontate, respectiv nu au putut împiedica apariția unor relații intime. Iar dacă este să dăm crezare opiniilor devenite publice ulterior, viața sexuală nu a putut fi stopată. Dar a avut loc mai discret, mai „în taină”. Presa a publicat spre exemplu destule informații despre cazuri de prostituție atât în cazul fetelor cât și al băieților din casele de copii din perioada de dinainte de 1990 ... Sau de abuzuri sexuale. Nu se cunosc cifre exacte și problema nici nu a fost abordată de o manieră mai sistematică.

Dincolo de istoria, de evoluția lor specifică, „proiectele unicat” de genul „statului copiilor”, respectiv mari comunități de copii și tineri relativ enclavizate (Drăgoi, C., 2018, pp. 407 - 415), enclavizare datorată, printre altele, conceptelor care au stat la baza creării lor (respectiv datorită filosofiei instituționale), prezintă o serie de caracteristici comune.

Sustenabilitatea relativ redusă.

Nici unul dintre proiectele de genul celui prezentat nu a fost cu adevărat sustenabil. De regulă astfel de inițiative nu au „supraviețuit” prea multă vreme fondatorului. Așa după s-a constatat în cele mai multe cazuri, personalitatea fondatorului, a „părintelui spiritual”, a jucat mereu un rol decisiv și și-a pus puternic amprenta asupra evoluției instituțiilor de genul celei descrise anterior.

Este vorba desigur de personalități puternice, carismatice. Un fel de personaje de gen Don Quijote ai pedagogiei sau adevărați vizionari? Desigur o doză de neconvenționalism și de curaj le-a fost imperios necesară. Dar și abilități și competențe specifice (ca să folosim un limbaj de actualitate). Sau poate ceea ce am putea numi mai simplu talent? Talent pedagogic.

Noțiunea de talent pedagogic este folosită cu o anumită reticență în literatura de specialitate actuală, care este tot mai mult înclinată să opereze cu „obiectivul”, „științificul”, „măsurabilul”. Fenomenele sociale nu pot fi însă înțelese și mai ales gestionate în totalitate doar cu instrumente riguros etalonate. Rămâne întotdeauna un pic de loc pentru intuiție, inspirație, emoționalitate. În protecția socială a copiilor și tinerilor o doză rezonabilă de „spontaneitate” și originalitate este binevenită, este de dorit.

Se vorbește în ultima perioadă mult de empatie, capacitate de comunicare și de relaționare. Sunt componente indispensabile pentru succes în acest domeniu, dar reprezintă componente care nu pot fi (încă) în totalitate măsurate obiectiv și nici nu pot fi învățate sub formă de „rețetare”.

Poate că trebuie să acceptăm că talentul pedagogic joacă un rol mai mare decât am fi dispuși să acceptăm... Și că unii lucrători din sistemul de protecție socială îl au, iar alții, indiferent de poziția ocupată, pur și simplu nu îl au.

Conjuncturalitatea. Irepetabilitatea.

Toate proiectele de genul celui de care ne-am ocupat au suferit o determinare istorică/socială/culturală specifică momentului (perioadei) în care s-au înființat, determinare irepetitivă și de nereprodus în timp.

Ele au răspuns nu numai unor necesități acute de protecția socială a copilului din perioada respectivă ci au și corespuns unei anumite ideologii politico-sociale, unor norme axiologice și morale ale comunității. Au fost în fapt oglinda epocilor în care au apărut.

Cu entuziasmele, valorile și erorile timpului respectiv.

Originale prin idei și prin formele de acțiune pedagogică, ele au fost totuși tributare mentalităților și modului de gândire socială ale momentului. Din acest motiv încercările de a le „copia” și reproduce în alte contexte nu au dat de obicei rezultatele dorite.

Rămâne benefică doar o preluare selectivă a ideilor și conceptelor verificate în alte coordonate temporale și de gândire pedagogică.

Enclavizarea.

Aproape toate proiectele bazate pe crearea de comunități mijlocii și mari de copii și tineri, comunități în care drepturile copilului și în special libertatea de a decide au fost considerate prioritare, s-au transformat în spații (structuri sociale) închise sau semi-inchise (enclave sociale).

Reproducerea realității – „learning by needing”

Majoritatea proiectelor de genul celui descris se bazează pe principiul „learningbyneeding”. Termenul ne aparține și l-am introdus pentru că l-am considerat mai adecvat realităților sociale din aceste comunități de copii decât tradiționalul „learningbydoing” (adecvat mai mult pentru procesele de învățare din pedagogia școlară).

Pedagogia socială tradițională încearcă, în aproape toate cazurile, să pună copiii și tinerii în situația de a rezolva diferite situații „artificial” create, care intenționau să imite cât mai fidel situații de viață reale. Efortul era de a crea setting-uri pedagogice cât mai „apropiate” de realitate. Singura problemă este că astfel de setting-uri pot să reproducă doar fragmentar, condiționat și nu întotdeauna convingător dinamica și încărcătura emoțională specifice vieții adevărate...

Indiferent cât de contestată, „Republica copiilor” Benposta a însemnat din această perspectivă o încercare curajoasă de a „aduce viața adevărată la copii” și de a le da dreptul și posibilitatea de a se confrunta cu realitatea și cu consecințele propriilor decizii.

BIBLIOGRAFIE

1. Camino, J. (2018) - *Así era la ciudad gallegagobernadapornifios y un sacerdote comunista* în El País, https://elpais.com/elpais/2018/02/26/tentaciones/1519666693_191243.html
2. Drăgoi, C. (1981) - *Optimizarea procesului instructiv-educativ în casele de copii*, Editura Didactică și Pedagogică, București
3. Drăgoi, C. (2016) - *The Enclave-Effect in Social Care. From Social Enclaves to Social Exclaves* in „Journal Plus Education”, “Aurel Vlaicu” University, Arad ISSN: 1842-077X, E-ISSN (online) 2068-1151 Vol XIV, No. 1
4. Fussi, W. (1989) *Benposta - eine sozialpädagogische Alternative*. Geisteswissenschaftliche Fakultät. Universität Salzburg
5. Kamp JM. (1995) - *Silva in Bemposta*. In: *Kinderrepubliken. Geschichte, Praxis und Theorie radikaler Selbstregierung in Kinder- und Jugendheime*, VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden, ISBN 978-3-8100-1357-6, DOI https://doi.org/10.1007/978-3-663-10478-0_23
6. Krüger, A. (2004) - Die verlorene Stadt de Glücklichen Kinder, nd die Woche, 11.12.2004 <https://www.neues-deutschland.de/artikel/64329.die-verlorene-stadt-der-glueckliche-n-kinder.html>
7. Medjedovic, H., (2014) - *Erlebnispädagogik in der Kinder- und Jugendhilfe*, Uni Graz, http://sozialeforschung.at/80_Medjedovic_Haris_2014.pdf
8. Möbius, Eberhard (1973) - *Die Kinderrepublik. Bemposta und die Muchachos*. Reinbek, Rowohlt
9. Möbius, Eberhard (1981) - *Die Kinderrepublik. Bemposta und die Muchachos*. Reinbek, Rowohlt
10. Muff, A. (1997) - *Erlebnispädagogik und ökologische Verantwortung. Erleben und Handeln im Spannungsfeld von Naturnutzung und Naturschutz*, AFRA-Verl., ISBN 3-932079-08-6; 978-3-932079-08-5
11. Saña, H., von Forster, R., Drexel, R. (1979) - *Benposta. Eine Stadt für Kinder*. Dreieich, Abi Melzer Verlag
12. Stummvoll, B. (1989) - *Kinderrepublik Bemposta. Eine Studie über ein in Spanien gelegenes Kinder-Jugendlichen-Erwachsen-Kollektiv, bekannt unter dem Namen „Kinderrepublik“*. Innsbruck, Scientia Band 17